Biblioteca Polirom

Arturo Pérez-Reverte

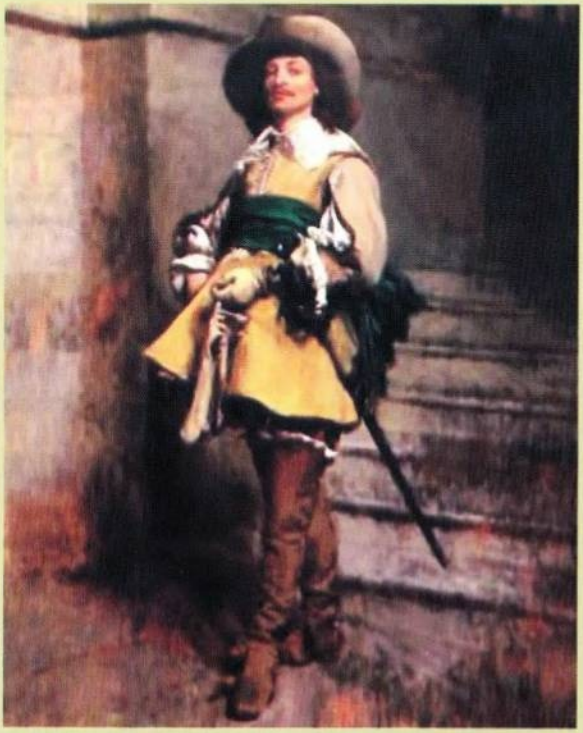

Căpitanul Alatriste

POLIROM

PROZĂ XXI

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Arturo Pérez-Reverte, *El Capitan Alatriste*

© 1996 by Arturo Pérez-Reverte
All rights reserved.

© 2006 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr 6, et 7, ap 33, O.P. 37 ; PO BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

PÉREZ-REVERTE, ARTURO

Căpitanul Alatriste / Arturo Pérez-Reverte ; trad de Mihai Cantuniari – Iaşi : Polirom, 2006

ISBN (10) 973-46-0455-4
ISBN (13) 978-973-46-0455-5

I Cantuniari, Mihai (trad)

821 134 2-31=135 1

Printed in ROMANIA

Arturo Pérez-Reverte

Aventurile căpitanului Alatriste

Căpitanul Alatriste

Traducere din limba spaniolă
de Mihai Cantuniari

POLIROM
2006

Arturo Pérez-Reverte s-a născut în 1951, la Cartagena. În tinerețe a făcut scufundări și a lucrat pe un petrolier A desfășurat o intensă activitate jurnalistică în presa scrisă, radio și televiziune și a fost corespondent de război vreme de peste douăzeci de ani în diferite țări din Africa, America Latină și Europa. A fost prezent în punctele fierbinți de pe glob, relatând despre Revoluția din România, Războiul din Golf, războaiele din Croația și din Bosnia. Debutează în 1986 cu romanul *Husarul*, urmat de *Maestrul de scrimă* (1988). Adevăratul succes i-l va aduce însă *Tabloul flamand* (1990), distins, în Franța, cu Grand Prix Annuel de Littérature Policière. *Clubul Dumas* (1993) va cunoaște, de asemenea, un uriaș succes în Spania și în lume. De o mare popularitate se vor bucura și cărțile sale ulterioare · *Conspirația din Sevilla* (1995), *Harta sferică* (2000), *Regina Sudului* (2002), precum și seria romanelor de aventuri având-l ca personaj pe căpitanul Alatriste. Din 2003, Arturo Pérez-Reverte este membru al Academiei Regale Spaniole. Cărțile sale au fost traduse în peste patruzeci de țări, tirajele depășind încă de acum câțiva ani două milioane de exemplare. La Editura Polirom au apărut· *Tabloul flamand* (2003), *Maestrul de scrimă* (2004), *Clubul Dumas* (2004), *Regina Sudului* (2004), *Conspirația din Sevilla* (2005), *Harta sferică* (2005) și *Husarul* (2006).
Romanele *Maestrul de scrimă*, *Tabloul flamand*, *Clubul Dumas* și *Regina Sudului* au cunoscut ecranizări de succes. În toamna acestui an este prevăzută lansarea adaptării cinematografice a romanului *Căpitanul Alatriste*, cu Viggo Mortensen în rolul principal.
Acest roman, care inaugurează seria *Aventurilor căpitanului Alatriste*, este povestea unui fost ostaș, devenit spadasin plătit în Madridul secolului al XVII-lea, prilej pentru autor de a ne oferi o descriere captivantă a unei Spanii corupte și decadente. Imaginea unei Curți regale colcăind de intrigi contrastează cu aceea a straturilor umile ale societății, cu viața lor de stradă colorată și zgomotoasă, cu birturile ieftine unde Francisco de Quevedo își scrie sonetele pe un colț de masă și cu reprezentațiile populare la care publicul își manifestă din toată inima entuziasmul sau indignarea. O serie de romane care îi fac pe cititorii de toate vârstele să redescopere plăcerea pură a lecturii și fiorul aventurilor în care binele învinge mereu răul.

Bunicilor Sebastián, Amelia, Pepe şi Cala:
pentru viaţă, cărţi şi amintiri

La luptă ne ducea
un căpitan grav rănit,
care oricât suferea,
nu s-a plâns, n-a crâcnit,
ci abia când am luat citadela,
a căzut şi-a murit.
Doamne, ce mai căpitan
a fost acela!

Eduardo Marquina,
În Flandra a apus soarele

1

Taverna Turcului

Nu era nici cel mai cinstit, nici cel mai cucernic dintre oameni, dar era viteaz. Se numea Diego Alatriste y Tenorio şi luptase ca soldat al corpurilor noastre de infanterie *tercios viejos* în războaiele din Flandra. Când l-am cunoscut, trăia de azi pe mâine la Madrid, lăsându-se năimit pe nimica toată pentru treburi greu de mărturisit, adesea ca spadasin în slujba altora care nu aveau dibăcia, nici cutezanţa să-şi rezolve singuri problemele. Ştiţi domniile voastre: colo un soţ încornorat, dincolo un proces sau o moştenire dubioasă, ba niscai datorii la jocul de cărţi plătite doar pe jumătate, ba câte altele. Acum e uşor să critici aşa ceva; dar în vremurile acelea, capitala tuturor Spaniilor era un loc unde îţi câştigai viaţa sau ţi-o pierdeai într-o încăierare, într-o ambuscadă la colţ de stradă, în scăpărările unor oţeluri. În treburile astea, însă, Diego Alatriste se descurca de minune. Era foarte priceput la trasul spadei şi mânuia la perfecţie, pitit în mâna stângă, jungherul acela zis şi dagă, subţire

şi lung, căruia mulţi îi spuneau *vizcaína*, cu care mardeiaşii profesionişti se ajutau adesea. Una caldă, alta rece ca *vizcaína*, se spunea pe-atunci. Adversarul era ocupat cu paratul şi atacatul, cu fandări de scrimă fină, când deodată se pomenea pe dedesubt, pe la vintre, cu o spintecare scurtă ca fulgerul, care nu-i mai lăsa răgaz să ceară spovedanie. Da. V-am spus eu domniilor voastre că erau timpuri grele.

Căpitanul Alatriste, vasăzică, trăia din spada dumisale. Pe cât îmi dau seama, denumirea aceea de *căpitanul* era mai mult o poreclă decât un grad efectiv. I se trăgea de demult: de când, soldat fiind în războaiele regelui, stăpânul nostru, a trebuit să treacă într-o noapte cu alţi douăzeci şi nouă de camarazi şi un căpitan adevărat peste un râu îngheţat, închipuiţi-vă singuri, urrraaa, trăiască Spania şi toate aiurelile alea, cu spada între dinţi şi numai în cămaşă, ca să se confunde cu zăpada, pentru a surprinde un detaşament olandez. Căci ăia erau inamicii noştri de-atunci, fiindcă ţineau morţiş să fie independenţi, şi vorba ceea: ochii care nu se văd se uită. Treaba e că pân' la urmă a rămas pe-a lor, dar pân' atunci i-am potcovit noi bine. Întorcându-ne la căpitan, ideea era să se menţină acolo, pe malul râului, sau al digului, sau al cui naiba o fi fost, până când spre dimineaţă trupele regelui, stăpânul nostru, aveau să lanseze un atac şi să se unească cu ei. Pe scurt, ereticii au fost căsăpiţi cum scrie la carte, nemaiavând timp nici să crâcnească. Dormeau ca nişte marmote şi chiar atunci au ieşit din apă ai noştri

cu un chef nebun să se încălzească şi combătând frigul prin trimiterea de eretici în infern sau unde s-or fi ducând blestemaţii ăştia de luterani. Partea proastă e că după aceea au venit zorii, s-a făcut dimineaţă, dar atacul spaniol nici gând să se producă. Pe motiv, s-a spus după aia, de râcă între generali. Fapt e că ai noştri, toţi treizeci şi unu câţi erau, au rămas acolo părăsiţi în voia sorţii, blestemând, înjurând şi suduind amarnic, înconjuraţi de olandezi foarte porniţi să răzbune spintecarea camarazilor. Mai rătăciţi decât Invincibila Armadă a bunului rege don Filip al II-lea. A fost o zi teribil de lungă şi de dură. Ca să vă faceţi o idee domniile voastre, aflaţi că numai doi spanioli au izbutit să treacă pe malul celălalt la căderea nopţii. Diego Alatriste a fost unul din ei, şi pentru că toată ziua comandase trupa – întrucât căpitanul adevărat a fost rapid mătrăşit chiar de la prima înfruntare, cu două palme de oţel ieşindu-i dintre omoplaţi –, a rămas cu porecla, deşi niciodată nu s-a bucurat de gradul ăsta în armată. Căpitan pentru o zi al unei trupe condamnate la moarte care a dat în primire vânzându-şi scump pielea, om după om, cu râul în spate şi blestemând într-o castiliană savuroasă. Deh, chestii de-ale războiului. Chestii de-ale Spaniei.

În sfârşit. Taică-meu a fost celălalt soldat spaniol întors în noaptea aceea. Se numea Lope Balboa şi era originar din Guipúzcoa; tot un tip neînfricat. Se zice că Diego Alatriste şi cu el au fost prieteni la cataramă, aproape ca doi fraţi; aşa trebuie să fi fost, pentru că după aia, când

taică-meu şi-a dat duhul dintr-un foc de archebuză primit într-un bastion de la Julich – de aceea Diego Velázquez nu l-a putut picta mai târziu în tabloul lui cu luarea Bredei ca pe amicul şi tizul său Alatriste, care apare acolo, în spatele calului –, i-a promis să se ocupe de mine când voi fi ceva mai mărişor. Iată de ce, când mergeam pe treisprezece ani, mama mi-a îndesat într-o bocceluţă o cămaşă, nişte nădragi, un şirag de mătănii şi un coltuc de pâine şi m-a trimis plocon căpitanului, profitând de faptul că un văr de-al ei pleca la Madrid. Aşa m-am aciuat, jumate ca servitor, jumate ca paj, pe lângă prietenul tatălui meu.

Acu' să vă mărturisesc ceva: cea care m-a adus pe lume, dacă l-ar fi cunoscut mai bine, s-ar fi gândit de o mie de ori până să mă trimită în slujba lui. Dar bănuiesc că titlul de căpitan, aşa fals cum era, punea personajul într-o lumină bună. Ca să nu mai zic că biata maică-mea n-o ducea bine cu sănătatea şi mai avea două fete de crescut. În felul ăsta scăpa de o gură în plus şi mă ajuta să-mi caut norocul la curte. Aşa că m-a expediat repejor cu văru-su, fără a se mai pierde în amănunte, însoţit de o lungă scrisoare ticluită de preotul satului nostru, în care îi amintea lui Diego Alatriste de promisiunile făcute şi prietenia cu răposatul. Îmi amintesc că atunci când am intrat în serviciul lui se întorsese de puţin timp din Flandra, fiindcă o rană urâtă pe care o avea într-o parte, primită la Fleurus, era încă proaspătă şi îi pricinuia dureri mari; iar eu, abia sosit, timid şi sperios ca un şoarece, îl

auzeam noaptea de pe salteaua mea de paie plimbându-se în lung şi-n lat prin odaia lui, neputând dormi. Uneori îl auzeam fredonând încetişor cânticele populare întretăiate de accese de durere, versuri de Lope, o sudalmă sau un comentariu pentru sine însuşi rostite tare, cu un ton pe jumate resemnat, pe jumate parcă amuzat de situaţie. Treaba asta îi stătea în fire: îşi înfrunta necazurile şi nenorocirile ca pe un fel de glume inevitabile la care un bătrân cunoscut şi plin de intenţii parşive s-ar fi amuzat să-l supună din când în când. Poate că asta era şi cauza simţului său cu totul special al umorului, aspru, dârz şi disperat.

E drept că a trecut mult timp de-atunci şi mă cam încurc în date. Dar istoria pe care mă îmbii să v-o povestesc acum trebuie că s-a întâmplat pe la anul o mie şase sute douăzeci şi ceva, mai mult sau mai puţin. Este aventura mascaţilor şi a celor doi englezi, despre care s-a vorbit mult la curte şi în care căpitanul nu numai că a fost cât pe ce să-şi lase pielea aia crâmpoţită pe care şi-o salvase şi din Flandra, şi de turci, şi de corsarii berberi, dar şi-a făcut doi duşmani ce aveau să-l urmărească tot restul zilelor sale. Mă refer la secretarul regelui, stăpânul nostru, Luis de Alquézar, şi la sinistrul lui ucigaş italian plătit, spadasinul acela tăcut şi primejdios care s-a numit Gualterio Malatesta, atât de obişnuit să omoare pe la spate, încât, dacă din întâmplare o făcea din faţă, cădea în adânci depresii crezând că-şi pierduse îndemânarea. A fost şi anul în care eu m-am îndrăgostit lulea şi pe vecie de

Angélica de Alquézar, perversă şi ticăloasă cum nu poate fi decât Răul întrupat într-o fetiţă bălaie de unsprezece sau doisprezece ani. Dar să povestim totul cu şart şi la locul lui.

Mă numesc Íñigo. Şi numele meu a fost primul lucru pe care l-a rostit căpitanul Alatriste în dimineaţa când a fost eliberat din vechea temniţă municipală, unde petrecuse trei săptămâni pe spezele regelui pentru neplata dărilor. Chestia cu spezele e aşa, un fel de-a zice, pentru că atât în această închisoare, cât şi în celelalte din vremea aceea, singurele luxuri – printre ele numărându-se şi mâncarea – pe care ţi le puteai permite erau cele plătite din propria-ţi pungă. Din fericire, deşi pe căpitan îl umflaseră aproape fără nici o lăscaie, avea destui prieteni. Aşa că toţi au pus mână de la mână ca să-l ajute pe toată durata popririi, făcută mult mai suportabilă de fierturile şi ghiveciurile pe care Caridad Lebrijana, adică din oraşul Lebrija, stăpâna Tavernei Turcului, i le trimitea prin mine din când în când, şi de niscaiva reali de patru trimişi de amicii lui, don Francisco de Quevedo, Juan Vicuña şi alţi câţiva. În rest, şi mă refer la neplăcerile tipice temniţei, căpitanul ştia să le facă faţă ca nimeni altul. Era bine-cunoscută în acele timpuri predispoziţia generală din închisori de a-i uşura de bunuri, haine şi chiar încălţări pe colegii de suferinţă. Dar Diego Alatriste era şi el destul de cunoscut la Madrid; iar cine nu-l cunoştea afla degrabă că era mai bine să umble cu mare grijă cu el. După cum am aflat mai târziu, primul lucru pe

care îl făcuse intrând la zdup fusese să se ducă întins la cel mai periculos răufăcător dintre deţinuţi şi, după un salut foarte ceremonios, să-i lipească de mărul lui Adam un cuţit scurt de parlagiu, pe care îl putuse păstra în schimbul câtorva maravedi strecuraţi temnicerului. Asta a făcut minuni. După acea categorică declaraţie de principiu, nimeni n-a mai cutezat să-l supere pe căpitan, care de atunci a putut dormi liniştit, învăluit în capă, într-un cotlon mai mult sau mai puţin curat al stabilimentului, apărat de faima lui de om cu *cojones*. Apoi, generoasa împărţire a bunătăţilor primite de la Lebrijana şi a butelcilor cu vin cumpărate de la comandantul închisorii cu bănuţii oferiţi de prieteni i-a asigurat cele mai solide simpatii în incintă, inclusiv aceea a codoşului şi pungaşului din prima zi, un cordobez poreclit Bartolo Cacăfoc, care, deşi apărea în refrenele populare cântate pe uliţe ca personaj obişnuit cu refugiatul în biserici (când era urmărit de agenţii numiţi alguazili) şi cu frecventarea galerelor (ca osândit), s-a dovedit a nu fi deloc un ranchiunos. Ăsta era unul din talentele lui Diego Alatriste: îşi putea face prieteni până şi-n infern.

Pare de necrezut. Nu-mi amintesc bine anul – să tot fi fost al două'ş'doilea sau al două'ş'treilea al secolului –, dar sunt sigur că era una din dimineţile acelea albastre şi luminoase ale Madridului, cu un frig de-ţi tăia răsuflarea, când căpitanul a ieşit din temniţă. Din ziua aceea care – nici unul din noi n-o ştia pe-atunci – avea să ne schimbe atât de mult vieţile, s-a scurs mult timp şi multă apă pe sub podurile râului Manzanares;

dar parcă şi acuma îl văd pe Diego Alatriste, slab şi nebărbierit, oprindu-se în prag, cu imensa poartă neagră şi bătută în piroane închizându-se în urma lui. Îmi amintesc perfect de clipitul lui des din cauza luminii orbitoare a zilei, de mustaţa aceea groasă a lui care îi acoperea buza de sus, de silueta-i subţire învăluită în capă şi de pălăria-i cu boruri largi de sub care îşi mijea ochii deschişi la culoare, orbiţi, care părură să zâmbească văzându-mă aşezat pe o bancă de piatră din piaţă. Exista ceva special în privirea căpitanului: pe de o parte era foarte clară şi foarte îngheţată, albastru-verzuie ori verde-albăstruie ca apa băltoacelor în dimineţile de iarnă. Pe de altă parte, se putea deschide deodată într-un zâmbet cald şi primitor, precum un val de căldură topind un strat de gheaţă, în timp ce faţa îi rămânea serioasă, inexpresivă sau gravă. Mai avea, în afară de acesta, şi un alt surâs, mult mai neliniştitor, pe care îl păstra pentru momentele de pericol ori de tristeţe: o strâmbătură pe sub mustaţă, care i-o deplasa spre colţul stâng al gurii, şi care întotdeauna părea ameninţătoare ca o împunsătură de spadă – de altfel aceasta urma numaidecât – sau funebră ca o presimţire când apărea după câteva sticle de vin, din acelea pe care căpitanul obişnuia să le golească de unul singur în zilele-i de tăcere. Doi litri jumate daţi pe gât fără să respire şi gestul acela al lui de a-şi şterge mustaţa cu dosul mâinii, cu privirea pierdută pe peretele din faţă. Sticle pentru omorâtul nălucilor, obişnuia el să spună, dar niciodată nu izbutea să le ucidă chiar de tot.

Zâmbetul adresat mie în dimineaţa aceea, văzând că l-am aşteptat, făcea parte din prima categorie: care îi lumina ochii, dezminţind imperturbabila gravitate a chipului şi asprimea pe care îi plăcea s-o împrumute spuselor sale, deşi era departe de a o simţi cu adevărat. A privit în dreapta şi în stânga, a părut mulţumit că n-a văzut aşteptându-l nici un alt nou creditor, s-a îndreptat spre mine, şi-a scos de pe el capa în pofida frigului şi mi-a aruncat-o făcută mototol.

— Íñigo, zise. Fierbe-o. E plină de ploşniţe.

Capa puţea, ca şi el, de altminteri. Hainele lui aveau atâtea gângănii înăuntru, cât să ronţăie toate împreună urechea unui taur; dar treaba asta şi-a găsit rezolvarea în mai puţin de o oră, la băile lui Mendo Toscanul, un bărbier care în tinereţe fusese soldat la Neapole, îl admira fără rezerve pe Diego Alatriste şi îl servea pe veresie. Când am ajuns acolo cu un rând de schimburi şi cu unica haină pe care căpitanul o păstra în dulapul prăpădit care ne ţinea loc de garderob, l-am găsit în picioare într-un hârdău de lemn plin cu apă murdară, ştergându-se. Toscanul îi răsese bine barba, iar păru-i castaniu, scurt, umed şi pieptănat pe spate, împărţit în două de o cărare la mijloc, lăsa descoperită o frunte largă, bronzată de soarele curţii interioare a temniţei, cu o cicatrice mică coborând pe sprânceana stângă. Pe când termina cu ştersul şi trăgea pe el nădragii şi cămaşa, m-am uitat la celelalte cicatrice, pe care i le ştiam deja. Una în formă de semilună, între buric şi mamelonul drept. Alta lungă, pe o pulpă, ca un zigzag. Ambele

erau de armă albă, spadă sau pumnal; spre deosebire de o a patra, pe spate, care avea forma de neconfundat a unei stele, aşa cum lasă glonţul. A cincea era cea mai recentă, nevindecată complet şi care nu-l lăsa să doarmă bine noaptea: o tăietură vineţie de o palmă lungime în partea stângă, amintire din bătălia de la Fleurus, veche de peste un an, care uneori se deschidea puţin şi supura; deşi, în ziua aceea, când proprietarul ei ieşi din hârdău, nu arăta prea rău.

L-am ajutat în timp ce îşi îmbrăca încet, cu neglijenţă, pieptarul gri-închis şi pantalonii aşijderea, care erau din cei numiţi valoni, strânşi peste genunchi şi peste cizmele lungi şi răsfrânte, ascunzând cârpăceala ciorapilor. Îşi potrivi apoi centura de piele pe care eu i-o unsesem cu grijă în timpul absenţei şi vârî în ea spada cu montura mare, pe ale cărei lamă şi gardă se vădeau urmele, ştirbiturile şi scrijeliturile altor zile şi altor oţeluri. Era o spadă bună, lungă, ameninţătoare şi toledană, care intra şi ieşea din teacă cu un şuierat metalic interminabil ce-ţi făcea pielea de găină. Apoi se privi o clipă în oglinda strâmbă, reflectându-i doar bustul, care se afla în încăpere şi schiţă un zâmbet obosit:

— Pe Dumnezeul meu că mi-e sete, spuse printre dinţi.

Şi fără alte comentarii mi-o luă înainte pe scări în jos, apoi pe strada Toledo până la Taverna Turcului. Pentru că nu avea pe el capa, mergea pe partea însorită, cu capul semeţ sub pălăria cu pană roşie, cam roasă la panglică, atingându-şi largile boruri cu mâna ca să salute vreun

cunoscut sau scoţându-şi-o când se încrucişa cu doamne mai de vază. L-am urmat, neatent, uitându-mă la plozii care se jucau pe stradă, la vânzătoarele de legume de sub porticuri şi la toţi pierde-vară ce se încălzeau la soare discutând în grupuri lângă biserica iezuiţilor. Deşi n-am fost niciodată prea naiv, iar lunile petrecute în mediul acela mă învăţaseră o droaie de lucruri şi mă făcuseră să casc bine ochii, totuşi nu eram decât un puştan curios, care descoperea lumea cu uimire, încercând să nu piardă nici un amănunt. În ce priveşte careta, am auzit întâi copitele celor două catârce şi zgomotul roţilor care se apropiau din spatele nostru. La început nu le-am dat nici o atenţie; huruitul trăsurilor şi caleştilor era ceva obişnuit pe acolo, întrucât strada era cale obligatorie de trecere spre Piaţa Mare şi Palatul Regal. Dar, ridicând un moment ochii atunci când careta a ajuns în dreptul nostru, am observat o portieră fără blazon şi, în cadrul ferestruicii, chipul unei copile, un păr blond pieptănat în zulufi şi privirea cea mai albastră, mai limpede şi mai tulburătoare din câte am văzut vreodată în viaţa mea. Ochii aceia s-au întâlnit o clipă cu ai mei, apoi, purtaţi mai departe de mersul caretei, s-au îndepărtat pe stradă în sus. Iar eu m-am înfiorat, neştiind prea bine de ce. Însă înfiorarea mea ar fi fost şi mai mare dacă aş fi bănuit că tocmai mă privise Diavolul.

— Nu ne rămâne decât să ne batem, zise don Francisco de Quevedo.

Masa era plină de sticle goale, şi ori de câte ori don Francisco se întrecea cu măsura la vinul

de San Martín de Valdeiglesias – lucru care se întâmpla ades –, ţinea morţiş să scoată spada şi să se bată cu cineva. Era un poet şchiop şi agitat, fanfaron şi bătăuş, curvar, cu vederea slabă, cavaler de Santiago, cu inteligenţa şi limba la fel de ascuţite ca spada, faimos la curte pentru versurile-i bune şi dispoziţia-i proastă. Chestia asta îl făcea să meargă, pe diferite perioade de timp, din surghiun în surghiun şi dintr-o închisoare în alta; pentru că, dacă e foarte adevărat că bunul rege Filip al IV-lea, stăpânul nostru, şi favoritul lui, contele de Olivares, îi apreciau, ca tot Madridul, versurile izbutite, nu-i mai puţin adevărat că nu le plăcea să fie ţinta lor. Aşa că, din când în când, după apariţia vreunui sonet sau a unor strofe *quintillas* anonime în care toată lumea recunoştea mâna poetului, gărzile alguazile şi poteraşii prim-magistratului *corregidor* dădeau o raită pe la taverna, sau la domiciliul, sau la locurile de sporovăială pe care le frecventa, ca să-l invite respectuos să-i însoţească, scoţându-l din circulaţie câteva zile sau luni. Fiind căpos, orgolios şi neînvăţându-se minte niciodată, peripeţiile astea se repetau ades şi îl acreau şi mai rău. Cu toate acestea, era un excelent conviv şi un formidabil prieten pentru amicii lui, printre care se număra şi căpitanul Alatriste. Amândoi frecventau Taverna Turcului, unde se puneau pe tăifăsuit împrejurul uneia dintre cele mai bune mese, pe care Caridad Lebrijana – care fusese curvă şi încă mai era aşa cu căpitanul din când în când şi nu pe bani – avea grijă să le-o reţină. În afară de don Francisco şi de căpitan, în dimineaţa

aceea cercul de prieteni era format din câţiva obişnuiţi ai localului: Licenţiatul Calzas, Juan Vicuña, (Dómine) Pérez şi Chiorul Fadrique, spiţerul din Puerta Cerrada.

— Trebuie să ne batem, insistă poetul.

Era, după cum vă spuneam, cherchelit bine după nişte stacane de Valdeiglesias. Se sculase în picioare, răsturnând un taburet, şi, cu palma pe mânerul spadei, îi fulgera din ochi pe ocupanţii unei mese învecinate, doi necunoscuţi ale căror „fierării" – spade lungi – şi cape atârnau într-un cui pe perete. Aceştia tocmai îl felicitaseră pe poet pentru nişte versuri care în realitate îi aparţineau lui don Luis de Góngora, cel mai detestat duşman de-al lui din republica literelor, pe care îl acuza de tot ce se putea: că-i poponar, câine sau evreu. Făcuseră greşeala aceea fără nici o intenţie rea sau cel puţin aşa părea; însă don Francisco nu era dispus s-o treacă cu vederea:

O să-mi ung versurile cu slănină
să nu poţi muşca din ele, Gongorilă...

Începu să improvizeze chiar acolo pe loc, în echilibru instabil, nelăsând mânerul din palma crispată, pe când necunoscuţii dădeau să-şi ceară scuze, iar căpitanul şi ceilalţi meseni îl ţineau pe don Francisco, împiedicându-l să tragă spada şi să se repeadă la inşii ăia doi.

— Asta-i o insultă, pe legea mea! zicea poetul, sforţându-se să-şi elibereze mâna dreaptă din strânsoarea prietenilor, în timp ce îşi potrivea cu cealaltă ochelarii strâmbi pe nas. O palmă de oţel va pune lucrurile la locul, hâc, lor.

— Prea mult oţel ca să-l risipeşti aşa de dimineaţă, don Francisco, încerca să dreagă lucrurile Diego Alatriste, plin de bun-simţ.

— Ba prea puţin, îmi pare. Neslăbindu-i din ochi pe cei doi, poetul îşi răsucea mustaţa cu o expresie feroce. Aşa că vom fi generoşi: câte-o palmă de fiecare din aceşti hidalgi ce se scapă-n nădragi.

Astea erau cuvinte grele, drept care străinii ţineau acum morţiş să-şi ia spadele şi să iasă; iar căpitanul şi amicii, incapabili să evite înfruntarea, le cereau înţelegere pentru starea alcoolică a poetului, şi să-şi ia tălpăşiţa, fiindcă nu era nici o scofală în a te bate cu un om beat, nici înjosire în a te retrage cu prudenţă ca să ocoleşti rele mai mari.

— *Bella gerant alii*, sugeră Dómine Pérez, încercând să dreagă lucrurile.

Dómine Pérez era un părinte iezuit care îşi făcea veacul la biserica alăturată, San Pedro y San Pablo. Bunătatea-i înnăscută şi latinismele lui savante acţionau ca un sedativ puternic, pentru că pe acestea din urmă obişnuia să le pronunţe pe un ton plin de bunăvoinţă. Însă cei doi necunoscuţi nu ştiau latineşte, iar rima aceea cu hidalgii şi nădragii era prea greu de înghiţit. Pe deasupra, mijlocirea bunului cleric era subminată de ironiile acide ale Licenţiatului Calzas: un clănţău de avocăţel deştept, cinic şi potlogar, asiduu prin tribunale, specialist în apărarea unor cauze pe care se pricepea de minune să le transforme în procese interminabile până îşi curăţa clientul de ultimul maravedi. Licenţiatului îi

plăcea tărăboiul şi mereu încerca să-i aţâţe pe unii şi pe alţii.

— Nu vă lăsaţi, don Francisco, îi zicea încet la ureche, în jargonul lui. Recuperaţi-vă cheltuielile de judecată.

Astfel că toţi cei de faţă se pregăteau să fie protagoniştii sau martorii unei acţiuni din cele care a doua zi apăreau prin oraş publicate în foile de *Avisos* (Înştiinţări) şi *Noticias* (Ştiri). Iar căpitanul Alatriste, în ciuda eforturilor de a-şi potoli prietenul, începea să accepte ca inevitabilă încrucişarea oţelurilor în stradă cu necunoscuţii, pentru a nu-l lăsa singur pe don Francisco în atare împrejurare.

— *Aio te vincere posse*, conchise Dómine Pérez resemnându-se, pe când Licenţiatul Calzas îşi ascundea râsul, cu nasul într-o stacană cu vin.

Cu un suspin adânc, căpitanul dădu să se scoale de la masă. Don Francisco, cu patru degete de lamă deja afară din teacă, îi aruncă o privire amicală de mulţumire şi găsi prilejul să-i dedice două versuleţe:

Tu, 'n al cărui sânge curge o stirpe întreagă,
înnobilată de vajnica-ţi spadă...

— Nu mă sâcâi, don Francisco, răspunse căpitanul, prost dispus. Ne-om bate cu cine-o trebui, dar nu mă bârâi la cap.

— Aşa vorbesc, hâc, bărbaţii, spuse poetul, vizibil încântat de încurcătura în care se băgase.

Restul asistenţei îi cânta în strună, renunţând, ca Dómine Pérez, la încercările împăciuitoriste, în fond savurând dinainte spectacolul,

fiindcă dacă don Francisco de Quevedo, chiar abţiguit fiind, era un spadasin de temut, intervenţia lui Diego Alatriste ca partener de dans nu lăsa umbră de îndoială asupra rezultatului. Se puneau rămăşaguri câte lovituri de spadă vor apuca să dea străinii, care nu ştiau cu cine au de-a face.

Prin urmare, căpitanul, deja în picioare, mai bău o gură de vin, se uită la necunoscuţi în semn de scuză că lucrurile merseseră prea departe şi făcu din cap un gest spre uşă, ca să nu paradească taverna lui Caridad Lebrijana, care părea sincer preocupată de starea mobilierului ei.

— La dispoziţia domniilor voastre.

Ceilalţi îşi încinseră şi ei fiarele, şi toţi căutară să iasă în stradă, foarte interesaţi de mersul evenimentelor, încercând să nu dea spatele unii altora, nu de alta, dar paza bună trece primejdia rea. Şi aşa se aflau, cu oţelurile încă în teci, când în uşă apăru, spre dezamăgirea asistenţei şi uşurarea lui Diego Alatriste, silueta de neconfundat a locotenentului de alguazili Martín Saldaña.

— Na, că s-a spart cheful, făcu don Francisco de Quevedo.

Şi, ridicând din umeri, îşi potrivi ochelarii pe furca nasului, privi în lături, se întoarse la masa lui, destupă încă o sticlă şi nu se întâmplă nimic.

— Am o treabă pentru tine.

Locotenentul de alguazili Martín Saldaña era dur şi tăbăcit de intemperii ca o cărămidă. Purta peste cămaşă un pieptar din piele de bivol, căptuşit pe dinăuntru, foarte practic pentru amortizarea loviturilor şi împunsăturilor de cuţit

sau de sabie; şi, cu pumnalul, daga, spada şi pistoalele lui, avea pe el mai mult fier decât toată Biscaya. Fusese soldat în războaiele din Flandra, ca Diego Alatriste şi răposatul meu tată, şi, camarad la toartă cu ei, pătimise ani lungi de lipsuri, primejdii şi necazuri, deşi până la urmă îi mersese mai bine decât lor: pe când părintele meu îngrăşa pământul ereticilor, iar căpitanul trăgea mâţa de coadă ca spadasin în slujba cui se nimerea, un cumnat majordom la palat şi o femeie matură, dar încă frumoasă îl ajutară pe Saldaña să se descurce la Madrid după eliberarea din armata din Flandra ca urmare a armistiţiului defunctului nostru rege, don Filip al III-lea, cu olandezii. Chestia cu femeia o consemnez fără dovezi – eram prea tânăr ca să ştiu amănunte –, dar mergea vorba că un anume magistrat *corregidor* îşi permitea cam multe familiarităţi cu dânsa, ceea ce uşurase numirea soţului ca locotenent de alguazili, funcţie echivalentă cu aceea de şef al rondurilor care supravegheau cartierele Madridului, pe atunci numite încă *cuarteles*. În orice caz, nimeni nu îndrăznise vreodată să facă dinaintea lui Martín Saldaña nici cea mai mică insinuare despre asta. Încornorat ori ba, indiscutabil era doar faptul că era un om viteaz şi mereu pus pe harţă. Fusese un soldat bun, avea pielea ciopârţită din belşug de răni şi ştia să se facă respectat cu pumnii sau cu spada toledană în mână. Vreau să zic că nu te puteai aştepta la mai mult de la un şef de alguazili din perioada aceea. Îl aprecia pe Diego Alatriste şi îi era de folos ori de câte ori putea. Prietenia lui era

veche, profesională; dură, cum o au oamenii de teapa sa, însă realistă şi sinceră.

— O treabă, repetă căpitanul.

Ieşiseră în stradă şi stăteau la soare, sprijiniţi de zid, amândoi cu ulcelele în mână, uitându-se cum trec oamenii şi echipajele pe strada Toledo. Saldaña îl privi câteva clipe, mângâindu-şi barba deasă şi plină de fire cărunte, de vechi soldat, care îi acoperea cicatricea unei tăieturi lungi mergând de la gură până la urechea dreaptă.

— Mai adineaori ai ieşit de la mititica şi n-ai para în pungă, zise. Peste nici două zile vei primi orice propunere dubioasă, cum ar fi aceea de a escorta vreun fante spilcuit, pentru ca fratele iubitei să nu-l înjunghie la colţ de stradă, sau de a reteza urechile cuiva din însărcinarea unui creditor. Ori vei începe să baţi bordelurile şi tripourile, ca să-i uşurezi la cărţi pe necunoscuţi şi pe popii care toacă banii din cutia milei sau din pantahuza Sfântului Eufrasio... În doi timpi şi trei mişcări o să dai iar de bucluc: o împunsătură de spadă, un scandal, un denunţ. Şi iar o iei de la capăt. Trase o duşcă din ulcea, mijindu-şi ochii, dar nedezlipindu-i de pe căpitan. Asta-i viaţă?

Diego Alatriste ridică din umeri.

— Ai o idee mai bună?

Îl privea drept în faţă, cu francheţe, pe fostu-i camarad din Flandra. Nu toţi avem bafta de-a fi locotenenţi de alguazili, zicea gestul lui. Saldaña se scobi între dinţi cu o unghie şi dădu de două ori din cap afirmativ. Amândoi ştiau că, fără diversele capricii ale întâmplării şi ale vieţii, el

s-ar fi putut afla exact în situaţia căpitanului. Madridul era plin de foşti soldaţi care o duceau de azi pe mâine pe străzi şi prin pieţe, cu centironul doldora de mici ţevi de tablă : tuburile acelea unde îşi ţineau recomandările mototolite, memoriile fără răspuns şi foile de serviciu inutile, de care nimănui nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Aşteptând cu toţii prilejul acela fericit care nu apărea niciodată.

— De aceea am venit, Diego. Cineva are nevoie de tine.

— De mine sau de spada mea?

Îşi răsucea mustaţa cu strâmbătura aceea a lui care îi ţinea loc de zâmbet. Saldaña râse tare.

— Asta-i o întrebare neghioabă, zise el. Există muieri care interesează pentru farmecele lor, preoţi, pentru iertarea păcatelor, bătrâni, pentru banii lor... Cât despre oamenii ca tine şi ca mine, noi nu interesăm decât prin spadele noastre. Făcu o pauză ca să se uite în dreapta şi în stânga, mai bău oleacă de vin şi vorbi pe un ton mai coborât. E vorba de nişte oameni sus-puşi. O treabă sigură, fără alte riscuri decât cele obişnuite... Pe bani frumoşi.

Căpitanul se uită la prietenul lui, interesat. În momentele acelea, cuvântul *bani* ar fi fost de ajuns ca să-l trezească din somnul cel mai adânc sau din beţia cea mai cumplită.

— Cât de frumoşi?

— Vreo şaizeci de scuzi. În dubloni de patru.

— Nu-i rău. Pupilele ochilor deschişi la culoare ai lui Diego Alatriste se micşorară. Trebuie omorât careva?

Saldaña făcu un gest evaziv, uitându-se pe furiş spre uşa tavernei.

— S-ar putea, dar eu nu ştiu amănuntele... Şi prefer să nu le cunosc, sper că mă-nţelegi. Tot ce ştiu e c-ar fi vorba de o ambuscadă. Ceva discret, noaptea, la adăpostul capei, mă rog, cu tot tacâmul; ştii tu, adio şi n-am cuvinte.

— Singur sau însoţit?

— Însoţit, îmi închipui. E vorba să mătrăşeşti doi tipi. Sau numai să bagi frica-n ei. Poate şi să-i crestezi niţel pe faţă sau ceva de genul ăsta... Habar n-am.

— Cine-s vrăbioii?

Acum Saldaña scutură din cap cu hotărâre, de parcă oricum vorbise mai mult decât se cuvenea.

— Toate la timpul lor. Şi-n plus, eu nu-s decât un mesager.

Căpitanul îşi golea ulceaua, gânditor. Pe vremea aceea, cinşpe dubloni de patru, din aur, însemnau peste şapte sute de reali: cât să scapi de necazurile presante, să-ţi cumperi rufărie şi o haină, să-ţi plăteşti datoriile, să-ţi pui cât de cât ordine în viaţă. Să aranjezi cât de cât cele două chiţimii închiriate în care locuiam noi doi, el şi cu mine, la etajul de deasupra curţii din spate a tavernei, cu poarta dând în Strada Archebuzei. Să papi mâncărici calde fără a mai depinde de pulpele generoase ale lui Caridad Lebrijana.

— Mai e ceva, adăugă Saldaña, parcă urmărindu-i firul gândurilor. Treaba asta te va pune-n legătură cu nişte granguri, tipi importanţi. Buni pentru viitorul tău.

— Viitorul meu, repetă absorbit căpitanul, ca un ecou.

2

Mascaţii

Strada era întunecată şi pustie. Nici ţipenie de om. Învăluit într-o capă veche împrumutată de la don Francisco de Quevedo, Diego Alatriste se opri lângă zăplaz şi privi cu încordare. Un felinar, spusese Saldaña. Într-adevăr, un mic felinar aprins lumina golul unei portiţe, iar dincolo de zăplaz se ghicea, printre ramurile copacilor, acoperişul negru al unei case. Era ceasul rău din preajma miezului de noapte, când locatarii de prin case strigau *agua va* şi aruncau murdării şi conţinutul ţucalelor pe fereastră, iar ucigaşii plătiţi şi tâlharii îşi pândeau victimele în bezna străzilor neluminate. Dar pe acolo nu erau locatari şi nici nu părea să fi existat vreodată; totul era cufundat în tăcere. Eventualii bandiţi şi asasini nu-l puteau surprinde cu uşurinţă pe Diego Alatriste, care, prevăzător, îşi lua întotdeauna măsuri de apărare. Pe de altă parte, foarte de timpuriu învăţase un principiu de bază al vieţuirii şi supravieţuirii: dacă îţi propui, tu însuţi poţi deveni la fel de periculos

ca oricare altul, ba mai abitir. Cât despre întâlnirea din noaptea aceea, instrucţiunile erau să o ia la dreapta pe prima stradă de după vechea poartă Santa Bárbara şi să meargă până va da de un zid de cărămidă şi o luminiţă. Până acum, totul fusese în regulă. Căpitanul rămase un moment nemişcat ca să studieze locul, neuitându-se drept la felinar pentru ca acesta să nu-l orbească, împiedicându-l să scruteze cotloanele cele mai întunecate, apoi, după ce-şi pipăi o clipă pieptarul din piele de bivol pe care şi-l pusese pe sub haine ca pavăză împotriva unor lovituri de cuţit oricând posibile, îşi înfundă mai bine pălăria pe cap şi se îndreptă încet spre portiţă. Eu îl văzusem îmbrăcându-se cu o oră înainte, acasă, cu o minuţiozitate profesională:

— O să mă întorc târziu, Íñigo. Nu sta treaz să mă aştepţi.

Mâncaserăm la cină o supă cu miez de pâine, stropită cu o juma de vin, şi câte două ochiuri la tigaie; apoi, după ce se spălase pe faţă şi pe mâini într-un lighean în timp ce eu îi peticeam nişte pantaloni vechi, din aceia până la genunchi, la lumina unei lumânări de seu, Diego Alatriste se pregătise de plecare, luându-şi toate precauţiile necesare în asemenea cazuri. Nu că s-ar fi temut neapărat de vreo ticăloşie din partea lui Martín Saldaña; însă până şi locotenenţii de alguazili puteau fi ori victimele unei înşelătorii, ori cumpăraţi. Chiar când era vorba de vechi prieteni şi camarazi. Şi, de-ar fi fost aşa, Alatriste nu l-ar fi condamnat prea mult. Pe vremea aceea, orice lucru de la curtea acelui rege tânăr, simpatic,

afemeiat, cucernic şi fatal pentru bietele Spanii (plural desemnând şi teritoriile de peste mări) care a fost bunul don Filip al IV-lea putea fi cumpărat pe bani; chiar şi conştiinţele. Şi nu s-ar putea spune că ne-am schimbat mult de-atunci. Fapt e că, pentru a se duce la întâlnirea aceea, căpitanul şi-a luat zeci de precauţii. În partea din spate a cingătorii şi-a atârnat daga *vizcaína*; şi am mai văzut că îşi strecura în carâmbul cizmei drepte cuţitul cel scurt de parlagiu care atât de multe servicii îi făcuse la temniţa municipală. Pe când era ocupat cu toate preparativele acestea, i-am observat pe furiş chipul grav, concentrat: lumina seului îi scofâlcea obrajii şi îi accentua fina trăsătură de penel a mustăţii. Nu părea prea încântat de sine. O clipă, căutându-şi spada din ochi, privirea i s-a încrucişat cu a mea; şi ochii-i de culoare deschisă s-au abătut imediat într-o parte, evitându-mă, de parcă s-ar fi temut să nu citesc în ei ceva neplăcut. Dar asta a fost doar cât ai clipi; imediat după aceea m-a privit din nou deschis, franc, cu un uşor surâs.

— Trebuie să ne câştigăm pâinea, băiete.

Zise. Apoi se încinse cu spada – niciodată nu i-a plăcut, decât la război, s-o poarte atârnată pe umăr, ca mardeiaşii sau fanfaronii de proastă calitate –, verifică dacă ieşea din teacă şi intra la loc fără greutate şi îşi puse capa pe care i-o împrumutase chiar în seara aceea don Francisco. Treaba cu capa, în afara faptului că ne aflam în plin martie şi nopţile erau prea reci ca să le înfrunţi doar în surtuc, mai avea chichirezul ei:

în acel Madrid periculos, cu străzile prost sau deloc luminate şi strâmte, respectivul veşmânt se dovedea foarte practic dacă trebuia să te baţi cu arme albe. Pusă în diagonală peste piept sau răsucită pe braţul stâng, servea de pavăză contra adversarului; şi aruncată peste oţelul lui, îl putea stânjeni îndestul până îl miruiai cu o „botă *à la* Nevers", adică o împunsătură de spadă de toată frumuseţea. La urma urmei, chestia cu loviturile cinstite, când îţi riscai pielea, o fi fost ea bună pentru mântuirea sufletului în Viaţa de Apoi; însă în cea de-aici, cea pământească, negreşit că era calea cea mai scurtă de a ţi-o pierde, cu o mutră de idiot şi o palmă de oţel în ficat. Iar Diego Alatriste nu se grăbea deloc s-o părăsească.

Felinarul răspândea o lumină uleioasă peste portiţă când căpitanul bătu de patru ori în ea, cum îi spusese Saldaña. După ce bătu, degajă mânerul spadei, iar mâna stângă şi-o furişă la spate cât mai aproape de cel al *vizcaínei*. De partea cealaltă se auziră paşi şi portiţa se deschise fără zgomot. Silueta unui servitor se desenă în prag.

— Numele domniei voastre?

— Alatriste.

Fără alte cuvinte, sluga i-o luă înainte pe o potecă şerpuind printre copacii unei livezi. Toată proprietatea i se păru căpitanului veche şi părăsită. Deşi nu cunoştea prea bine zona aceea a Madridului, din preajma drumului Hortaleza, făcu nişte legături în minte şi crezu că recunoaşte zidurile şi acoperişul unei clădiri mari pe care o mai văzuse cândva, în treacăt.

— Aveţi amabilitatea de a aştepta aici până veţi fi chemat.

Tocmai intraseră într-o cămăruţă goală, fără mobile, în care lumânările unui candelabru pus direct pe jos luminau nişte picturi vechi de pe pereţi. Într-un colţ al încăperii se afla un bărbat înfăşurat într-o capă neagră şi cu capul acoperit de o pălărie de aceeaşi culoare, cu boruri largi. Înfofolitul nu făcu nici o mişcare la intrarea căpitanului, iar când servitorul – care la lumina candelabrului se vădi a fi un om de vârstă mijlocie, fără vreo livrea după care să poată fi identificat – se retrase lăsându-i singuri, rămase neclintit în cotlonul lui, ca o statuie întunecată, observându-l pe nou-venit. Singurul lucru viu care se zărea între capă şi pălărie erau ochii lui, foarte negri şi strălucitori, pe care candelabrul de pe jos îi lumina scoţându-i din umbră şi împrumutându-le o expresie ameninţătoare şi fantomatică. Cu o privire de expert, Diego Alatriste remarcă cizmele de piele şi vârful spadei care ridica puţin, la spate, capa necunoscutului. Ţinuta lui era aceea a unui spadasin sau a unui soldat. Nici unul nu-i adresă celuilalt vreun cuvânt, ci rămaseră acolo nemişcaţi şi tăcuţi de o parte şi de alta a candelabrului care îi lumina de jos în sus, studiindu-se ca să înţeleagă dacă aveau de-a face cu un camarad sau un adversar; deşi, în meseria lui Diego Alatriste, un om putea fi totodată şi una, şi alta.

— Nu vreau morţi, zise mascatul cel înalt.

Era puternic, lat în spate, singurul rămas cu capul acoperit de o pălărie fără pană, panglică

ori alte podoabe. De sub masca ascunzându-i toată faţa ieşea doar vârful unei bărbi negre şi dese. Purta haine întunecate, de calitate, cu manşete şi guler din dantele flamande fine, iar sub capa ţinută pe umeri luceau un lanţ de aur şi pomoul aurit al unei spade. Vorbea ca omul obişnuit să poruncească şi să i se dea ascultare numaidecât, iar asta se vădea şi din respectul arătat de însoţitorul său: un bărbat de statură mijlocie, cu capul rotund şi părul rar, învăluit într-o mantie mare care ascundea tot ce avea dedesubt. Cei doi mascaţi îi primiseră pe Diego Alatriste şi pe celălalt individ după ce îi făcuseră să aştepte o lungă jumătate de oră în antisală.

— Nici morţi, nici sânge, insistă bărbatul trupeş. Adică nu prea mult.

Cel cu capul rotund îşi ridică ambele mâini. Avea, observă Diego Alatriste, unghiile murdare şi pete de cerneală pe degete, ca ale unui copist sau secretar de cancelarie; însă purta un inel gros de aur cu pecete pe degetul mic al mâinii stângi.

— Poate totuşi o înţepătură, ceva, îl auziră sugerând pe un ton prudent. Ceva care să justifice incidentul.

— Dar numai celui mai blond, preciză celălalt.

— Desigur, Excelenţă.

Alatriste şi bărbatul cu capa neagră schimbară o privire profesională, consultându-se parcă asupra înţelesului cuvântului *înţepătură* şi asupra posibilităţilor – mai degrabă neverosimile – de a deosebi un blond de altul în toiul unei încăierări şi al nopţii. Închipuiţi-vă tabloul: sunteţi

domnia voastră atât de amabil să veniţi aici unde bate lumina şi să vă daţi jos pălăria, mulţumesc, văd că sunteţi cel mai blond, daţi-mi voie să vă vâr un deget de oţel toledan în pipotă. În fine. Înfofolitul în capă se descoperise intrând în încăpere, aşa că acum Alatriste îi putea vedea chipul în bătaia felinarului de pe masă, care îi lumina pe cei patru bărbaţi şi corpurile masive ale unei vechi biblioteci colbuite şi roase de şobolani: era înalt, slab şi tăcut; avea în jur de treizeci şi ceva de ani, faţa ciupită de vechi urme de vărsat, iar o mustaţă fină şi tuşinată milimetric îi conferea un aer ciudat, de străin. Ochii lui şi părul, lung până la umeri, erau negri ca tot restul veşmintelor; la brâu purta o spadă cu o exagerată gardă-casoletă rotundă de oţel şi cu o prelungă montură în cruce, pe care nimeni, decât un spadasin încercat, n-ar fi îndrăznit s-o expună batjocurii publice fără temeritatea şi îndemânarea necesare susţinerii prin fapte a aspectului unui asemenea instrument. Or, individul acela nu părea să permită nimănui să-şi bată joc de el. Nici pomeneală. Spuneai spadasin şi asasin, şi aveai portretul lui.

— E vorba de doi cavaleri străini, tineri, continuă mascatul cu capul rotund. Călătoresc incognito, aşa că numele şi rangul lor n-au nici o importanţă. Cel mai în vârstă a adoptat numele de Thomas Smith şi nu are mai mult de treizeci de ani. Celălalt, John Smith, are doar douăzeci şi trei. Vor intra în Madrid călări, singuri, mâine noapte, adică vineri. Osteniţi, îmi închipui, fiindcă vin de departe şi călătoresc de zile în şir. Nu

ştim pe ce poartă a oraşului vor intra, aşa că mai sigur ar fi să-i aşteptaţi în preajma locului de destinaţie, anume Casa cu Şapte Hornuri... O cunoaşteţi, domniile voastre?

Diego Alatriste şi colegul lui dădură afirmativ din cap. Toată lumea din Madrid cunoştea reşedinţa contelui de Bristol, ambasadorul Angliei.

— Treaba trebuie să pară, continuă mascatul, atacul unor bandiţi oarecare asupra celor doi călători. Asta presupune jaf: prin urmare le luaţi tot. Ar fi bine să-l răniţi pe cel mai blond şi mai arogant, care este şi cel mai în vârstă; o crestătură într-un picior sau un braţ, dar nu prea gravă. În ce-l priveşte pe cel mai tânăr, e de ajuns să-l faceţi să tragă o sperietură bună – în momentul acela, vorbitorul se întoarse puţin spre bărbatul corpolent, aşteptând parcă o confirmare. Important e să le luaţi orice scrisori sau documente pe care le au asupra lor şi să le predaţi numaidecât.

— Cui? întrebă Alatriste.

— Cuiva care va aştepta peste drum de Mănăstirea Carmeliţilor Desculţi. Parola va fi *Monteros* şi *Suizos*.

În timp ce vorbea, omul cu capul rotund vârî o mână în mantia-i întunecată care îi acoperea complet îmbrăcămintea şi scoase o mică pungă. O clipă numai, lui Alatriste i se păru că întrezăreşte pe pieptul lui capătul roşu al cusăturii în relief a unei cruci a Ordinului de Calatrava, însă atenţia îi fu repede acaparată de banii pe care mascatul îi rostogolea pe masă: lumina felinarului scânteia pe cinci dubloni de patru

pentru colegul lui şi pe alţi cinci pentru el. Monede curate, lucioase. Puternic căpitan e don ban, ar fi spus negreşit poetul Quevedo, dacă ar fi fost de faţă. Metal binecuvântat, recent bătut cu blazonul regelui, stăpânul nostru. Bucurie pură, cu care să cumperi pat, mâncare, haine şi căldura unei femei.

— Lipsesc câte zece piese de aur, zise căpitanul. De fiecare.

Tonul celuilalt deveni neplăcut:

— Cel ce vă va aştepta mâine noapte vă va da şi restul, în schimbul documentelor celor doi călători.

— Şi dacă ceva iese prost?

Ochii mascatului trupeş căruia cel cu capul rotund i se adresase cu Excelenţă părură să-l străpungă pe căpitan prin deschizăturile măştii.

— E mai bine pentru toţi ca nimic să nu iasă prost, zise.

Vocea îi răsunase ameninţător şi era evident că ameninţarea făcea parte din arsenalul de care omul acela dispunea zilnic. Mai sărea în ochi şi faptul că era dintre cei care n-au nevoie să ameninţe decât o singură dată, şi cel mai adesea nici atât. Dar chiar şi aşa, Alatriste îşi răsuci cu două degete un vârf al mustăţii în timp ce-i susţinea celuilalt privirea, încruntat şi cu tălpile bine înfipte în duşumea, hotărât să nu se lase impresionat nici de *o* Excelenţă, nici de *Pontifex Maximus*. Nu-i plăcea să primească banii în rate, nici să fie probozit, noaptea şi la lumina unui felinar, de doi necunoscuţi care se ascundeau după nişte măşti şi nici măcar nu

plăteau peşin. Însă colegul lui cu faţa ciupită de vărsat, mai puţin exigent, părea interesat de cu totul alte chestiuni:

— Cum rămâne cu pungile celor doi ageamii? îl auzi întrebând. Trebuie să le predăm şi pe ele?

Italian, deduse căpitanul auzindu-i accentul. Vorbea liniştit şi grav, aproape confidenţial, dar într-un fel stins, aspru, care producea o senzaţie neplăcută. De parcă cineva îi arsese corzile vocale cu alcool curat. Din punct de vedere strict formal, tonul individului aceluia era respectuos; dar se ghicea o notă falsă în el. Un soi de insolenţă, bine disimulată, dar prin aceasta nu mai puţin neliniştitoare. Se uita la mascaţi cu un zâmbet în acelaşi timp prietenos şi sinistru, mijindu-i de sub mustaţa tuşinată. Nu era greu să ţi-l imaginezi schiţând acelaşi gest, pe când măgăoaia aia a lui de spadă reteza, hârşti-hârşti, veşmântul unui client cu toată carnea de dedesubt. Surâsul acela era atât de monstruos de simpatic încât te treceau fiorii.

— Nu-i neapărat necesar, răspunse cel cu capul ca o bilă, după ce se consultă în tăcere cu celălalt mascat, care încuviinţă. Pungile le puteţi păstra domniile voastre. Ca primă.

Italianul fluieră încet printre dinţi o melodie asemănătoare ciaconei, ceva gen *tiruri-ta-ta* repetat de două ori, în timp ce îl privea cu coada ochiului pe căpitan:

— Cred că o să-mi placă trebuşoara asta.

Zâmbetul îi dispăruse de pe buze ca să se refugieze în ochii-i negri, care scăpărară primejdios. Aceea a fost prima oară când Alatriste l-a

văzut zâmbind pe Gualterio Malatesta. Şi, în legătură cu întâlnirea aceea, preludiul unei lungi şi accidentate serii, căpitanul avea să-mi povestească mai târziu că, în chiar acel moment, îl bătuse gândul că, dacă vreodată cineva îi va adresa un astfel de zâmbet pe o străduţă lăturalnică, n-avea să mai aştepte un al doilea ca să ducă mâna la spadă şi s-o tragă fulgerător din teacă. A-ţi încrucişa cărările cu personajul acela era totuna cu a simţi nevoia nestăvilită de a-i face de petrecanie înainte să-ţi facă el ţie. Închipuiţi-vă domniile voastre un şarpe complice şi periculos, despre care nu ştii niciodată de partea cui este, până când descoperi că e doar de partea lui şi că de tot restul puţin îi pasă. Unul dintre tipii ăştia dubioşi, alunecoşi, plini de ascunzişuri întunecate, cu care ai absoluta siguranţă că nu trebuie să laşi vreodată garda jos şi că e mai bine să-i înfigi deodată lama în trup, aşa, ca să fie, decât să te trezeşti străpuns când ţi-e lumea mai dragă.

Mascatul trupeş era genul de om zgârcit la vorbă. Mai aşteptă puţin în tăcere, ascultând atent cum insul cu capul rotund le explica lui Diego Alatriste şi italianului ultimele detalii ale afacerii. De două ori dădu afirmativ din cap, arătându-se de acord cu cele auzite. Apoi se întoarse pe jumătate şi se îndreptă spre uşă.

— Sânge puţin, îl auziră insistând pentru ultima oară, din prag.

Din toate indiciile de până atunci, din tratamentul acordat şi mai ales din gestul de profund

respect pe care i-l adresă celălalt mascat, căpitanul deduse că bărbatul care tocmai plecase era o persoană de condiţie foartă înaltă. Se mai gândea încă la asta, când omul cu capul rotund se sprijini cu o mână de masă şi îi privi pe cei doi spadasini prin găurile măştii sale, cu o extremă atenţie. În căutătura lui era ceva nou şi neliniştitor, de parcă mai rămăsese ceva de spus. Se lăsă atunci o tăcere stingheritoare în încăperea plină de umbre, iar Alatriste şi italianul se observară o clipă cu coada ochiului, întrebându-se fără cuvinte ce aveau să mai afle. În faţa lor, nemişcat, mascatul părea să aştepte ceva sau pe cineva.

Răspunsul sosi după alte câteva momente, când o tapiţerie ascunsă în penumbra încăperii, între două corpuri de bibliotecă, se mişcă descoperind o uşă tăinuită în perete, din care se desprinse o siluetă întunecată şi sinistră, pe care cineva mai slab de înger decât Diego Alatriste ar fi luat-o drept stafie. Nou-venitul făcu câţiva paşi, şi felinarul de pe masă îi lumină chipul, adâncind nişte scofâlceli în obrajii raşi şi supţi, peste care o pereche de ochi încununaţi de nişte sprâncene groase străluceau febril. Purta rasa neagră cu alb a dominicanilor şi nu era mascat, ci cu faţa descoperită: o faţă slabă, ascetică, căreia ochii strălucitori îi dădeau o expresie de o fermitate fanatică. Părea să aibă în jur de cincizeci şi ceva de ani. Părul cenuşiu îi era tuns scurt, în formă de calotă în jurul tâmplelor şi cu o mare tonsură în partea de sus. Mâinile, pe care şi le scosese din mânecile rasei când intrase în încăpere, erau uscate şi descărnate ca

ale unei mortăciuni. Păreau înghețate ca însăși moartea.

Mascatul cu capul rotund se întoarse spre călugăr cu o deferență extremă:

— Sfinția Voastră a auzit totul?

Dominicanul încuviință cu un gest sec, scurt, nedezlipindu-și ochii de la Alatriste și italian, de parcă îi prețăluia. Apoi se întoarse spre mascat și, ca și cum gestul lui ar fi fost un semnal sau o poruncă, acesta li se adresă din nou celor doi spadasini.

— Cavalerul care tocmai a plecat, zise, este demn de tot respectul și de întreaga noastră considerație. Dar nu e singurul care hotărăște în afacerea aceasta, așa că s-ar cuveni să nuanțăm întru câtva lucrurile.

Ajungând aici, mascatul schimbă o scurtă privire cu călugărul, așteptându-i aprobarea pentru a continua; însă celălalt rămase impasibil.

— Din înalte rațiuni politice, urmă el atunci, și în pofida celor zise de cavalerul care ne-a părăsit, cei doi englezi trebuie neutralizați într-un mod... (făcu o pauză, de parcă își căuta cuvintele cele mai potrivite pe sub mască) mai contondent. Aruncă iar o rapidă căutătură spre călugăr. Sau definitiv.

— Domnia voastră vrea să spună... începu Diego Alatriste, care prefera lucrurile clare.

Dominicanul, care ascultase în tăcere și părea a-și pierde răbdarea, îl întrerupse ridicându-și una din mâinile-i osoase.

— Vrea să spună că cei doi eretici trebuie să moară.

— Amândoi?

— Amândoi.

Lângă Alatriste, italianul fluieră din nou încet, printre dinţi, refrenul acela al lui. Tiruri-ta-ta. Zâmbea, pe jumătate interesat, pe jumătate amuzat. Căpitanul, uimit, se uita la banii de pe masă. Apoi se gândi puţin şi sfârşi prin a da din umeri.

— E tot aia, zise. Iar pe colegul meu nu pare a-l deranja prea mult schimbarea planurilor.

— Chiar îmi face plăcere, preciză italianul, mereu zâmbitor.

— Mai mult, ne uşurează treaba, continuă Alatriste, cumpănind bine lucrurile. Să răneşti unul sau doi oameni noaptea e mai complicat decât să-i răpui.

— Arta simplităţii, întări celălalt.

Dar acum căpitanul îl privea ţintă pe mascat.

— Ceva însă mă pune pe gânduri, zise Alatriste. Cavalerul care a plecat adineaori pare a fi cineva cu totul deosebit şi ne-a spus că nu doreşte să moară nimeni... Nu ştiu ce părere are colegul meu, dar mie nu mi-ar plăcea să mă pun rău cu omul acela pe care dumneavoastră înşivă l-aţi numit Excelenţă, fie el cine-o fi, numai ca să vă fac pe plac domniilor voastre.

— S-ar putea să mai fie rost de ceva bani, sugeră mascatul, după o uşoară şovăială.

— Ar fi bine să precizaţi câţi.

— Alte zece piese de patru. Cu cele zece datorate şi cu astea cinci, fac douăzeci şi cinci de dubloni de fiecare. Plus pungile domnilor Thomas şi John Smith.

— Mie îmi convine, zise italianul.

Era limpede că totuna îi erau doi sau douăzeci, răniţi, morţi, marinaţi sau în saramură. În ce-l priveşte, însă, Alatriste mai reflectă puţin, apoi clătină din cap. Erau prea mulţi dubloni în joc, numai pentru a găuri pielea unor tipi oareşicare. Or, tocmai aici era buba acestei afaceri atât de neobişnuite: era prea bine plătită pentru a nu fi şi neliniştitoare. Instinctul lui de vechi soldat mirosea primejdia.

— Nu-i vorba de bani.

— Prisosesc spadele în Madrid, insinuă mascatul, iritat.

Căpitanul nu înţelese bine dacă se referea la căutarea unui înlocuitor sau la cineva care să-i facă lui felul dacă refuza noul contract. Posibilitatea ca asta să fie o ameninţare nu-i plăcu defel. Din reflex îşi răsuci mustaţa cu mâna dreaptă, în timp ce stânga i se odihni pe mânerul spadei. Gestul nu trecu neobservat de nimeni.

În momentul acela, călugărul veni drept în faţa lui Alatriste. Chipul lui de ascet fanatic se asprise şi mai mult, iar ochii-i adânciţi în orbite îşi săgetau interlocutorul, aroganţi.

— Sunt, zise cu o voce neplăcută, părintele Emilio Bocanegra, preşedintele Sfântului Tribunal al Inchiziţiei.

La cuvintele acelea, un vânt îngheţat păru să străbată toată încăperea. Şi imediat, pe acelaşi ton, călugărul le explică lui Diego Alatriste şi italianului, pe scurt şi cu mare duritate, că el nu avea nevoie de mască, nici de ascunderea identităţii, nici de întâlnirea hoţească cu ei la miez

de noapte, pentru că puterea cu care Dumnezeu îl investise era suficientă pentru nimicirea pe loc a oricărui dușman al Sfintei Maici Biserica și al Maiestății Sale Catolice, regele tuturor Spaniilor. După care, pe când interlocutorii lui înghițeau în sec, făcu o pauză ca să-și dea seama de efectul cuvintelor sale și continuă pe același ton amenințător:

— Sunteți doar niște mâini mercenare și păcătoase, mânjite de sânge, ca și spadele și conștiința voastră. Dar nepătrunse sunt căile Domnului, care v-a ales.

Căile nepătrunse schimbară între ele o privire neliniștită, pe când călugărul își continua discursul. În noaptea asta, zise, vi se încredințează o misiune inspirată de Cel de Sus etc. etc. O veți duce la bun sfârșit orbește și fără discuții, fiindcă astfel veți sluji Justiția Divină. Dacă refuzați, dacă vă dați deoparte, mânia Domnului se va abate asupra voastră prin brațul lung, înspăimântător, al Sfântului Oficiu. Ați fost preveniți.

Acestea fiind zise, dominicanul tăcu brusc și nimeni nu mai cuteză să adauge nimic. Până și italianului îi înghețase refrenul pe buze, ceea ce spune totul. În Spania de atunci, a te pune rău cu puternica Inchiziție însemna a înfrunta o serie de orori care includeau cel mai adesea temniță, tortură, rug și moarte. Până și oamenii cei mai cruzi tremurau numai auzind de Sfântul Oficiu; în ce-l privește pe Diego Alatriste, și el, ca întreg Madridul, cunoștea bine faima implacabilă a lui *fray* Emilio Bocanegra, președintele Consiliului celor Șase Judecători, a cărui influență ajungea până la Marele Inchizitor și la coridoarele

private ale Palatului Regal. Doar cu o săptămână în urmă, pe motiv de *crimen pessimum* sau crimă scabroasă, părintele Bocanegra convinsese Justiţia să ardă în Piaţa Mare patru tineri servitori ai contelui de Monteprieto, care se denunţaseră unul pe altul ca sodomiţi, pe banca de tortură inchizitorială. Cât despre conte, un aristocrat între două vârste, necăsătorit şi melancolic, titlul lui de grande de Spania îl salvase cu mare greutate de o soartă identică, regele mulţumindu-se să semneze un decret prin care i se confiscau toate bunurile şi era exilat în Italia. Nemilosul părinte Bocanegra condusese personal toate procedurile, şi triumful acela îi consolidase puterea de temut la curte. Până şi contele de Olivares, omul de încredere şi favoritul regelui, prefera să se aibă bine cu ferocele dominican.

Nu puteai zice nici cârc. Cu un suspin interior, căpitanul Alatriste înţelese că soarta celor doi englezi, oricine or fi fost ei şi în ciuda intenţiilor bune ale mascatului trupeş, era pecetluită. Aveau de-a face nici mai mult, nici mai puţin decât cu Biserica, şi a mai discuta ceva era nu numai inutil, ci şi periculos.

— Ce trebuie să facem? zise, în sfârşit, resemnându-se în faţa inevitabilului.

— Să-i ucideţi fără milă, răspunse *fray* Emilio numaidecât, în ochi cu focul fanatic care îi devora privirea.

— Neştiind cine sunt?

— V-am spus deja cine sunt, preciză mascatul cu capul rotund. Jupân Thomas şi jupân John Smith. Călători englezi.

— Şi anglicani fără de lege, întări călugărul, cu vocea crispată de ură. Dar nu-i treaba voastră cine sunt. Ajungă-vă că aparţin unei ţări eretice şi unui neam perfid, funest pentru Spania şi religia catolică. Aplicându-le dreptatea lui Dumnezeu, aduceţi un serviciu important Atotputernicului şi Coroanei.

Zicând acestea, călugărul scoase altă pungă cu douăzeci de monede de aur şi o aruncă dispreţuitor pe masă.

— Vedeţi, adăugă, că, spre deosebire de cea terestră, justiţia divină plăteşte anticipat, deşi încasează în rate. Se uită la căpitan şi la italian ca pentru a-şi întipări chipurile lor în memorie. Nimeni nu scapă ochilor ei şi Dumnezeu ştie foarte bine de la cine să ceară datoria.

Diego Alatriste schiţă un gest de încuviinţare. Era un om curajos de felul lui; totuşi gestul acela încerca să abată atenţia de la fiorul care îl străbătuse. Lumina felinarului îi dădea călugărului un aspect diabolic, iar ameninţarea din cuvintele lui l-ar fi dat gata şi pe cel mai viteaz dintre spadasini. Lângă căpitan, italianul era palid, de astă dată fără tiruri-ta-ta şi fără zâmbet. Nici măcar mascatul cu capul rotund nu îndrăznea să deschidă gura.

3

O mică doamnă

Poate şi pentru că adevărata patrie a unui om este copilăria sa, în pofida timpului scurs îmi amintesc mereu cu nostalgie de Taverna Turcului. Nici locul acela, nici căpitanul Alatriste, nici acei ani plini de peripeţii ai adolescenţei mele nu mai există; însă pe vremea lui Filip al nostru, al patrulea cu acest nume, taverna era una dintre cele patru sute în care îşi puteau astâmpăra setea cei 70 000 de locuitori ai Madridului – ceea ce înseamnă o tavernă la fiecare 175 de indivizi –, nemaipunând la socoteală bordelurile, tripourile şi alte stabilimente publice de o morală echivocă sau laxă, care în acea Spanie a tuturor contrastelor, paradoxală, unică şi irepetabilă, erau la fel de frecventate ca bisericile şi, îndeobşte, de aceiaşi oameni.

Taverna Turcului era în realitate o bodegă în care beai, mâncai şi regulai (în camere închiriate), aflată la colţul dintre străzile Toledo şi Archebuzei, la cinci sute de paşi de Piaţa Mare. Cele două chiţimii în care locuiam Diego Alatriste

şi cu mine erau deasupra ei; şi, într-un fel, spelunca de jos închipuia salonul locuinţei noastre. Căpitanului îi plăcea să coboare şi să se aşeze acolo ca să-şi omoare timpul când nu avea ceva mai bun de făcut, adică în majoritatea cazurilor. În ciuda mirosului de prăjit şi a fumului de la bucătărie, a murdăriei de pe jos şi de pe mese, a şoarecilor care fugeau de colo-colo urmăriţi de pisică sau căutând bucăţele de pâine, locul era confortabil. Era şi plin de mişcare, fiindcă obişnuiau să-l frecventeze călătorii căruţelor de poştă, juzi şi magistraţi, grefieri şi conţopişti, portărei, florărese şi prăvăliaşi din pieţele Providenţei şi Orzului aflate în preajmă, şi foşti soldaţi atraşi de apropierea principalelor străzi ale oraşului şi de punctele de întâlnire şi de clacă de la San Felipe el Real. Ca să nu mai vorbim de frumuseţea – cam trecută, dar tot minunată – şi de vechea faimă a cârciumăresei, de vinul de Valdemoro, de cel tămâios sau de înmiresmata licoare de San Martín de Valdeiglesias; nici de minunata împrejurare că localul avea o uşă dosnică dând într-o poiată mare, şi de acolo în altă stradă: procedeu foarte util de fofilare şi de evitare a vizitei alguazililor, poteraşilor, creditorilor, poeţilor, amicilor în căutare de bani şi a altor soiuri de nepoftiţi. În ce-l priveşte pe Diego Alatriste, masa pe care i-o rezerva Caridad Lebrijana lângă uşă era comodă şi însorită; uneori, stăpâna localului îi trimitea de la bucătărie o plăcintă cu carne sau nişte cârnaţi, ca să alunece vinul mai cu spor. Din tinereţea lui, despre care nu vorbea niciodată, nici puţin, nici mult, căpitanul păstrase o anumită înclinaţie

spre lectură; şi nu era lucru neobişnuit să-l vezi şezând la masă, singur, cu spada şi pălăria atârnate într-un cui din perete, citind versiunea tipărită a ultimei piese a lui Lope de Vega – care era autorul lui preferat – jucată pe scenele populare improvizate Del Príncipe sau De la Cruz, ori una dintre gazetele şi fiţuicile cu versuri satirice şi anonime care circulau la curte în vremurile acelea măreţe şi decadente, funeste şi geniale, făcându-i albie de porci pe favorit, pe rege, monarhia şi luna de pe cer; în multe dintre ele, desigur, Alatriste recunoştea talentul caustic şi proverbialul duh muşcător al prietenului său, veşnicul bombănitor şi popularul poet don Francisco de Quevedo:

Señor de la Florida aci zace
şi gura lumii, care nu mai tace,
şopteşte că viaţa-i toată
i-a fost Satanei închinată.
Nici o muiere n-a văzut chestia-i sculată.
Irod şi-ai săi i s-au părut de neiertat,
nu pentru că pe prunci i-au spintecat,
ci fiind aceştia proaspeţi şi drăguţi,
decât să-i tai, mai bine-era să-i fuţi.

Şi altele pe acelaşi calapod. Îmi închipui că săraca maică-mea, acolo departe în sătucul ei basc, n-ar fi fost prea liniştită ştiind în ce companii ciudate mă plasa poziţia mea de paj al căpitanului. Însă în ce mă priveşte pe mine, cel de atunci, pe băiatul de treisprezece ani Íñigo Balboa, toate astea însemnau un spectacol fascinant şi o foarte interesantă şcoală a vieţii. V-am mai povestit că atât don Francisco, cât şi Licenţiatul

Calzas, Juan Vicuña, Dómine Pérez, spiţerul Fadrique şi ceilalţi amici ai căpitanului obişnuiau să frecventeze taverna, antrenându-se în lungi discuţii despre politică, teatru, poezie sau femei, fără a neglija urmărirea atentă, documentată, a numeroaselor războaie purtate înainte sau chiar atunci de biata noastră Spanie, încă puternică şi temută în exterior, dar atinsă de moarte în suflet. Războaie ale căror câmpuri de luptă se pricepea de minune să le reproducă pe tăblia mesei, servindu-se de bucăţi de pâine, farfurii, tacâmuri şi stacane de vin, Juan Vicuña cel din Extremadura; care, întrucât fusese cândva sergent cavalerist, mutilat la Nieuport, făcea pe strategul priceput. Treaba cu războaiele devenise iarăşi extrem de actuală, pentru că în momentul aventurii cu mascaţii şi englezii, trecuseră deja doi sau trei ani, parcă aşa îmi amintesc, de la reluarea ostilităţilor în Ţările de Jos, la terminarea armistiţiului de doisprezece ani pe care defunctul şi paşnicul rege don Filip al III-lea, tatăl tânărului nostru monarh, îl semnase cu olandezii. Acest lung armistiţiu, mai bine zis unul dintre efectele lui, era şi cauza pentru care atâţia soldaţi veterani nu-şi mai găseau de lucru în Spania, nici în restul lumii, îngroşând rândurile acelor pierde-vară fanfaroni, zurbagii şi bătăuşi, gata să-şi închirieze braţele şi spadele pentru orice lovitură neloială, murdară şi ieftină. Printre ei era şi Diego Alatriste. Totuşi, căpitanul făcea parte din varietatea tăcută şi nimeni, niciodată, nu l-a auzit lăudându-se cu bătălii şi răni, spre deosebire de atâţia alţii; mai mult, când duruise

din nou darabana fostului său regiment *tercio*, Alatriste, ca şi tatăl meu, ca mulţi alţi viteji, se grăbise să se înroleze iar sub comanda vechiului său general, don Ambrosio Spínola, şi să participe la ceea ce azi cunoaştem ca fiind începutul Războiului de Treizeci de Ani. Ar fi slujit acolo neîntrerupt de n-ar fi intervenit grava rană primită la Fleurus. Oricum, deşi războiul împotriva Olandei şi restului Europei era temă de conversaţie în zilele acelea, foarte rar l-am auzit pe căpitan referindu-se la viaţa lui de soldat. Asta m-a făcut să-l admir şi mai mult, obişnuit cum eram cu droaia de indivizi care, între un scuipat şi altul şi bătutul câmpilor în legătură cu Flandra, îşi petreceau toată ziulica vociferând şi împăunându-se cu presupuse fapte de arme, în timp ce făceau să răsune caldarâmul din Puerta del Sol sau de pe strada Montera cu vârful spadelor, ori se fâţâiau pe treptele scării monumentale de la San Felipe cu centurionul înţesat de tubuleţe din tinichea pline cu menţiuni onorifice pentru campaniile lor şi vitejia dovedită, toate mai false decât un dublon de plumb.

Plouase niţel dis-de-dimineaţă şi erau urme de noroi pe duşumeaua tavernei, cu mirosul acela tipic de umezeală şi rumeguş pe care zilele ploioase îl lasă în locurile publice. Cerul se înseninase şi o rază de soare, întâi timidă, apoi tot mai sigură pe ea, încadra masa la care Diego Alatriste, Licenţiatul Calzas, Dómine Pérez şi Juan Vicuña tăifăsuiau după ce îşi puseseră burta la cale. Eu stăteam pe un taburet lângă uşă şi făceam

exerciţii de caligrafie cu o pană de gâscă, o călimară şi un vraf de foi de hârtie pe care mi le adusese Licenţiatul, la sugestia căpitanului:

— Aşa ar putea întâi să înveţe, apoi să studieze legile, ca să-i stoarcă de ultimul lor maravedi pe împricinaţi; cum faceţi domniile voastre, hârţogarii, avocaţii, clănţăii, grefierii, copiştii şi alţi răufăcători.

Calzas pufnise în râs. Avea un caracter excelent, o bună dispoziţie cinică rezistând oricăror încercări, iar prietenia lui cu Diego Alatriste era veche şi se baza pe încredere.

— Pe cuvânt că ăsta-i un mare adevăr, se pronunţase vesel, făcându-mi cu ochiul. Pana, Íñigo, e mai rentabilă decât spada.

— *Longa manus calami*, comentă şi latinistul Dómine.

Principiu cu care toţi se declarară de acord, fie din unanimitate, fie ca să-şi ascundă neştiinţa latinei. Aşa că a doua zi Licenţiatul îmi adusese material de scris, subtilizat desigur cu abilitate de prin tribunalele unde îşi câştiga o pâine destul de albă graţie învârtelilor proprii meseriei sale. Alatriste nu mai spusese nimic, nici nu mă încurajase să urmez calea aceea a penei, hârtiei şi cernelii. Dar am citit aprobare în ochii lui liniştiţi când m-a văzut aşezându-mă lângă uşă ca să exersez caligrafia. M-am apucat să copiez câteva versuri din Lope pe care le auzisem recitate de mai multe ori de căpitan în nopţile când rănile de la Fleurus îl chinuiau mai abitir:

Încă n-a venit mojicul
care lat o să rămână,

ca pe-o cinste primind moartea
din senioriala-mi mână...

Faptul că martirizatul căpitan râdea când şi când printre dinţi recitând acele versuri, poate şi pentru a suporta mai uşor durerea, nu le răpea în ochii mei o anumită măreţie. Mi se păreau nobile, ca şi celelalte pe care mă străduiam să le scriu în dimineaţa aceea, reţinute de mine tot în cursul nopţilor albe ale lui Diego Alatriste:

Corp la corp o să-l omor,
ca toată Sevilla să vadă,
'n piaţa mare ori pe stradă;
cine-ucide fără luptă
n-are parte de iertare,
că mai mult pierde-ucigaşul
decât mortul, prin trădare.

Tocmai terminam de scris ultimul vers, când căpitanul, care se ridicase ca să bea puţină apă din chiup, îmi luă hârtia, să-i arunce o privire. În picioare lângă mine, citi versurile în tăcere, apoi mă privi lung cu una dintre căutăturile acelea ale lui pe care eu i le cunoşteam bine: senine şi prelungite, la fel de elocvente ca toate acele cuvinte pe care mă obişnuisem să i le citesc pe buze, deşi nu le pronunţa niciodată. Îmi amintesc că soarele, încă nehotărât dacă să strălucească ori ba peste acoperişurile străzii Toledo, lumină cu o rază oblică restul foilor din poala mea şi ochii deschişi la culoare, aproape transparenţi, ai căpitanului, care mă aţinteau; uscând mai repede cerneala încă proaspătă a

versurilor pe care Diego Alatriste le ţinea în mână. Nu zâmbi, nu făcu nici un gest. Îmi înapoie hârtia fără vreun cuvânt şi se întoarse la masă; dar de acolo l-am văzut adresându-mi încă o ultimă şi lungă privire înainte de a se cufunda din nou în discuţia cu prietenii lui.

Sosiră, la puţin timp unul după altul, Chiorul Fadrique şi don Francisco de Quevedo. Fadrique venea de la spiţeria lui din Puerta Cerrada; preparase poţiuni pentru clienţii săi şi avea gâtlejul iritat de vapori, amestecuri şi pulberi medicinale. Aşa că de cum apăru dădu de duşcă o juma de vin de Valdemoro şi începu să-i explice lui Dómine Pérez proprietăţile laxative ale cojii de nucă neagră de Hindustan. Aşa stăteau lucrurile când apăru don Francisco de Quevedo, curăţându-şi de pe încălţări glodul adus din băltoacele de pe stradă.

Noroiul, slujitorul meu, mă-nvaţă...

bombănea prost dispus. Se opri lângă mine potrivindu-şi ochelarii, aruncă o iute privire peste versurile copiate şi îşi arcui sprâncenele mulţumit, văzând că nu erau nici de Alarcón, nici de Góngora. Apoi se îndreptă, cu mersul acela al lui şontorog din cauza picioarelor strâmbe – aşa le avea de mic, ceea ce nu-l împiedica să fie un om sprinten şi un spadasin de temut –, spre masă, unde luă loc alături de amici. Acolo întinse mâna după urciorul cel mai apropiat.

Dă-mi, nu fi avar,
A lui Bachus licoare de cleştar

îi zise lui Juan Vicuña. După cum v-am mai spus, acesta era un fost sergent cavalerist, foarte puternic şi corpolent, care îşi pierduse mâna dreaptă în luptele de la Nieuport şi trăia dintr-un beneficiu regal constând din licenţa de a exploata un mic tripou. Vicuña îi întinse o carafă de Valdemoro, iar don Francisco, deşi prefera vinul alb de Valdeiglesias, bău din ea pe nerăsuflate.

— Ce se aude cu memorialul către suveran? se interesă Vicuña.

Poetul se ştergea la gură cu dosul palmei. Câteva picături de vin îi căzuseră pe crucea de Santiago cusută în relief pe pieptul hainei lui negre.

— Cred, zise, că Marele Filip se şterge la cur cu el.

— E şi asta o onoare, sugeră Licenţiatul Calzas.

Don Francisco apucă altă carafă.

— În orice caz – făcu o pauză ca să bea –, onoarea e pentru regescu-i cur. Hârtia era clasa întâi, de juma de ducat topul. Cu cel mai frumos scris al meu.

Era destul de posac, fiindcă timpurile nu-i erau favorabile, nici lui, nici prozei, poeziei, finanţelor sale. Abia cu câteva săptămâni în urmă al Patrulea Filip catadicsise să anuleze ordonanţa, întâi de închisoare, apoi de exil, care atârna asupra lui de la căderea în dizgraţie, acum doi sau trei ani, a prietenului şi protectorului său, ducele de Osuna. Reabilitat în sfârşit, don Francisco se putuse întoarce la Madrid; însă era lipsit de mijloace monetare, iar memorialul către rege,

prin care solicita vechea-i pensie de patru sute de scuzi ce i se datora pentru serviciile aduse în Italia – unde ajunsese să fie spion la Veneţia, fugar şi cu doi camarazi executaţi – se bucura de tăcere drept orice răspuns. Asta îl scotea din minţi, îi ascuţea sarcasmul şi talentul, care mergeau mână-n mână, şi contribuia să-i creeze noi probleme.

— *Patientia lenietur Princeps*, îl consolă Dómine Pérez. Răbdarea îl domoleşte pe suveran.

— Păi pe mine mă face să turbez, reverende părinte.

Iezuitul se uita împrejur cu un aer preocupat. Ori de câte ori vreun comesean de-al lui avea probleme, Dómine Pérez trebuia să se pună chezaş pentru el înaintea autorităţii, ca om al Bisericii ce era. Ba îi mai şi absolvea de păcate din când în când pe amicii lui, *sub conditione*, fără ca ei să i-o fi cerut. Pe şest, zicea căpitanul. Mai puţin alunecos decât majoritatea membrilor ordinului său, Dómine se credea adeseori obligat să aplaneze conflicte. Era un om care trăise şi văzuse multe, bun teolog, înţelegător faţă de slăbiciunile omeneşti, binevoitor şi blajin la culme. Asta îl făcea indulgent cu semenii, drept care biserica lui era înţesată de femei venite să li se ierte păcatele, atrase de faima lui de cumsecădenie la ora împărţirii penitenţelor. În ce-i priveşte pe obişnuiţii Tavernei Turcului, niciodată nu pomeneau în faţa lui nici de afaceri necurate, nici de femei; aceasta era regula pe care îşi întemeia compania, înţelegerea şi prietenia. Afacerile tulburi şi aventurile sentimentale,

zicea, le tratez la confesional. Superiorilor ecleziastici, când îi reproşau că stă la masă, în cârciumă, cu poeţi şi spadasini, le răspundea neabătut că sfinţii se mântuiesc singuri, pe când pe păcătoşi trebuie să mergi să-i cauţi acolo unde îşi fac veacul. Voi adăuga în cinstea lui că abia dacă se atingea de vin şi că nu l-am auzit vreodată vorbind pe cineva de rău. Ceea ce în Spania de atunci şi în cea de azi, chiar şi pentru un preot, era ceva neobişnuit.

— Să fim mai prudenţi, señor Quevedo, adăugă el atunci, afectuos, după latinismul de rigoare. Nu sunteţi în situaţia de a putea murmura anumite lucruri cu glas cam ţâfnos.

Don Francisco se uită la preot, potrivindu-şi ochelarii.

— Eu să murmur?... Greşiţi, Dómine. Eu nu murmur, ci *afirm* răspicat.

Şi, ridicându-se în picioare, întors către restul asistenţei din local, recită cu vocea-i educată, sonoră şi limpede:

Nu, n-o să tac, deşi c-un deget ce impune,
dus când la gură, când la frunte,
tu mă îmbii a amuţi, a mă supune.
Nu s-o găsi măcar un om deplin?
Mereu o să simţim ce ni se spune?
Au niciodată n-o să spunem ce simţim?

Aplaudară Juan Vicuña şi Licenţiatul Calzas, iar Chiorul Fadrique încuviinţă cu gravitate din cap. Căpitanul Alatriste îl privea pe don Francisco, zâmbindu-i larg şi melancolic; poetul îi întoarse zâmbetul, pe când Dómine Pérez, lăsându-se păgubaş, se concentră asupra tămâiosului său

îndoit cu multă apă. Dar acum poetul se dezlănțuise, recitând un sonet pe care îl relua din când în când:

Privit-am zidurile țării mele,
cândva semețe, acum năruite...

Apăru Caridad Lebrijana adunând stacanele goale de pe mese și cerându-le tuturor să fie mai calmi, înainte de a se îndepărta cu o mișcare din șolduri care atrase toate privirile, în afară de cea a lui Dómine Pérez, cu nasul în tămâiosul lui, și a lui don Francisco, pierdut în contemplarea unor stafii tăcute:

Intrai în casă, dar aicea sfada
petelor pe pereți menea pieirea;
încovoiată-i cârja bătrânească.
Învinsă-n vârstnicie-mi simții spada,
și n-aflai colț să-mi odihnesc privirea,
care de moarte să nu-mi amintească.

Niște necunoscuți tocmai intrau în tavernă, și Diego Alatriste își puse mâna pe brațul poetului, liniștindu-l. *„Care de moarte să nu-mi amintească!"* repetă don Francisco în chip de concluzie, abătut și însingurat, așezându-se și primind noul clondir pe care i-l întindea căpitanul. De fapt, domnul de Quevedo se afla într-un du-te-vino permanent între curte și locurile de surghiun, mereu între două ordine de arest sau de exil. Poate de aceea, deși uneori cumpărase case ale căror chirii îi erau cel mai adesea subtilizate de cei care le administrau, niciodată nu dorise să aibă adresa lui fixă la Madrid, preferând să locuiască pe apucate prin hanuri

publice. Necazurile se ţineau scai de el, iar perioadele bune îi erau numărate acestui om cu totul aparte, spaima duşmanilor lui şi bucuria prietenilor, care când era solicitat şi adulat de nobili şi de somităţile artistice, când se pomenea, destul de des, fără para chioară sau maravedi prin buzunare. Aşa-i norocul, schimbător, dar parcă mai degrabă în rău decât în bine.

— Nu ne rămâne decât să ne batem, adăugă poetul după alte câteva momente.

Vorbise gânditor, parcă pentru sine, deja sub efectul vinului. Cu mâna tot pe braţul lui, aplecat peste masă, Alatriste zâmbi cu o afectuoasă tristeţe.

— Să ne batem cu cine, don Francisco?

Gestul îi era însă absent, ca şi cum căpitanul nu aştepta nici un răspuns. Dar celălalt ridică un deget în aer. Ochelarii îi alunecaseră de pe nas şi atârnau de capătul şnurului, exact deasupra cănii cu gură largă.

— Cu prostia, cu răutatea, cu superstiţia, cu invidia şi ignoranţa, zise rar, atent parcă numai la chipul său oglindit în luciul vinului. Ceea ce înseamnă cu Spania şi cu întreaga lume.

Eu ascultam toate acele schimburi de cuvinte de pe taburetul meu de lângă uşă, uimit şi neliniştit, intuind că în spatele cuvintelor amare ale lui don Francisco se aţineau motive obscure pe care nu le puteam înţelege, dar care depăşeau cu mult nişte simple năbădăi ale caracterului său dificil. Nu pricepeam încă, la vârsta mea necoaptă, că se poate vorbi cu o extremă

duritate despre ceea ce iubeşti mai mult, tocmai fiindcă iubeşti, şi cu autoritatea morală conferită de această iubire. Pe don Francisco de Quevedo, asta am înţeles-o mai târziu, îl durea Spania. O Spanie încă temută în exterior, dar care, în pofida pompei şi artificiului, a tânărului şi simpaticului nostru rege, a mândriei naţionale şi a eroicelor noastre fapte de arme, adormise legănată de speranţa aurului şi argintului american aduse de galioane din Indii. Numai că tot acest aur şi argint se evapora în mâinile aristocraţiei, ale funcţionărimii şi clerului, categorii leneşe, pervertite şi neproductive, şi se irosea în vane întreprinderi cum ar fi continuarea războiului reizbucnit în Flandra, unde a „planta o suliţă", adică a trimite un suliţaş, un soldat, costa şi ochii din cap. Până şi olandezii, împotriva cărora luptam, ne vindeau produsele lor manufacturiere şi făceau tot felul de învârteli comerciale chiar în portul Cádiz, ca să pună mâna pe metalele preţioase pe care corăbiile noastre, apărându-se de piraţii lor, le aduceau de la soare-apune. Aragonezii şi catalanii îşi invocau cu orice prilej privilegiile, Portugalia abia aştepta să se desprindă de noi, comerţul era în mâinile străinilor, finanţele în ale bancherilor genovezi, nimeni nu muncea, cu excepţia nenorociţilor de ţărani, jecmăniţi de strângătorii de biruri ai nobilimii şi ai regelui. Şi în miezul acelei corupţii şi nebunii, în răspăr cu mersul Istoriei, ca un splendid animal teribil în aparenţă, în stare să mai dea straşnice lovituri de labă, dar cu centrii vitali atacaţi de tumori maligne,

această nefericită Spanie era viermănoasă pe dinăuntru, osândită la o decadenţă inevitabilă, al cărei spectacol nu putea scăpa clarviziunii acelui om excepţional care era don Francisco de Quevedo. Însă eu, pe atunci, nu eram sensibil decât la îndrăzneala spuselor sale; şi aruncam priviri neliniştite spre stradă, aşteptându-mă să-i văd apărând dintr-un moment în altul pe poteraşii prim-magistratului *corregidor* cu un nou ordin de întemniţare ca răspuns la orgolioasa lui imprudenţă.

Atunci am văzut careta. Ar fi o minciună din partea mea să neg că îi aşteptam apariţia, care avea loc pe strada Toledo cam la aceeaşi oră, de două sau de trei ori pe săptămână. Era neagră, tapisată cu piele şi catifea roşie, iar vizitiul nu stătea pe capră, mânând cele două catârce, ci călare pe una din ele, cum se obişnuia la acest tip de vehicul. Careta avea un aspect solid, dar discret, tipic proprietarilor care se bucurau de o bună poziţie socială, dar nu aveau dreptul ori dorinţa de a se împăuna cu ea. Ceva propriu negustorilor înstăriţi sau înalţilor funcţionari care, fără a aparţine nobilimii, deţineau posturi importante la curte.

Pe mine, totuşi, nu mă interesa ambalajul, ci conţinutul. Mânuţa aceea, încă plăpândă, albă ca hârtia de mătase, care apărea discret, sprijinită de cadrul ferestruicii. Reflexele acelea aurii ale părului lung şi blond, pieptănat cu cârlionţi şi zulufi în tirbuşon. Şi ochii. În ciuda timpului scurs de când i-am văzut întâia oară şi a multelor aventuri şi neplăceri pe care irişii aceia albaştri

aveau să mi le aducă în viaţă în anii următori, nici măcar azi nu sunt în stare să exprim în scris efectul privirii aceleia luminoase şi pure, atât de înşelător de curate, de culoarea cerurilor Madridului, pe care, mai târziu, a ştiut să le picteze ca nimeni altul pictorul favorit al regelui, stăpânul nostru, don Diego Velázquez.

La vremea aceea, Angélica de Alquézar trebuie să fi avut între unsprezece şi doisprezece ani şi deja anunţa promiţător splendida frumuseţe în care avea să se transforme mai târziu şi despre care a lăsat o minunată mărturie însuşi Velázquez în celebrul tablou pentru care ea avea să-i pozeze după un alt răstimp, către 1635. Dar cu vreo zece ani înainte, în dimineţile acelea de martie premergătoare aventurii cu englezii, eu nu cunoşteam identitatea fetei plăpânde, aproape o copilă, care la fiecare două-trei zile străbătea în caretă strada Toledo în direcţia Pieţei Mari şi a Palatului Regal, unde – am aflat după aceea – le slujea pe regină şi pe prinţesele tinere în calitate de *menina* sau domnişoară de onoare, graţie poziţiei unchiului ei, aragonezul Luis de Alquézar, pe atunci unul dintre cei mai influenţi secretari ai regelui. Pentru mine, fata bălaie din caretă era numai o viziune cerească, miraculoasă, tot atât de departe de biata-mi condiţie de muritor pe cât puteau fi soarele sau cea mai frumoasă stea de colţul acela al străzii Toledo, unde roţile vehiculului şi copitele catârcelor stropeau cu noroi, arogante, pe oricine le ieşea în cale.

Dar în dimineaţa aceea ceva le-a tulburat rutina. În loc să treacă pe dinaintea tavernei, ca

de obicei, continuându-şi drumul în sus pe stradă şi oferindu-mi fugara viziune a blondei călătoare, vehiculul s-a oprit înainte de a ajunge în dreptul meu, la vreo douăzeci de paşi de Taverna Turcului. O bucată de doagă ruptă se lipise din cauza clisei de una din roţi, învârtindu-se cu ea odată până blocase axa; iar vizitiul se văzu nevoit să oprească şi să se dea jos în noroi ca să elimine obstacolul. S-a întâmplat însă ca un grup de puştani, obişnuiţii străzii, să se apropie ca să-şi bată joc de vizitiu, iar acesta, prost dispus, să pună mâna pe bici ca să-i gonească. Mai bine n-ar fi făcut-o. Micile puşlamale ale Madridului, pe vremea aceea, erau sâcâitoare, zumzăitoare şi agresive ca muscoii albaştri – *dacă-i la Madrid născut, mardeiaş* o *să devină*, zicea un vechi proverb – şi-n plus n-aveau în fiecare zi pleaşca aceea a unei carete ca să-şi exerseze tirul. Aşa că, înarmaţi cu pumni de noroi, începură să dea dovadă de o măiestrie în aruncarea proiectilelor pe care le-ar fi invidiat-o şi cei mai buni ţintaşi ai corpurilor noastre de infanterie *los tercios*, numite aşa („treimi") pentru că erau formate din suliţaşi, archebuzieri şi muschetari.

M-am ridicat alarmat. De soarta vizitiului puţin îmi păsa, însă vehiculul acela purta în el ceva care, în etapa aceea a tinerei mele vieţi, era cea mai preţioasă încărcătură din câte se puteau închipui. Pe deasupra, eram fiul lui Lope Balboa, mort eroic în războaiele regelui, domnul nostru. Aşa că n-aveam încotro. Hotărât să mă bat amarnic pentru cea pe care, chiar de departe

şi cu maxim respect, o consideram doamna mea, m-am năpustit la micii derbedei şi din doi pumni şi patru şuturi am pus pe fugă forţele inamice, care s-au retras în debandadă lăsându-mi terenul în stăpânire.

Impulsul bătăliei – ca şi dorinţa-mi secretă, bineînţeles – m-a purtat către caretă. Eram lângă ea când vizitiul, un nerecunoscător, după ce m-a privit duşmănos, şi-a reluat treaba. Mă gândeam să mă retrag, când ochii albaştri apărură la ferestruică. Viziunea m-a ţintuit locului şi am simţit că roşesc cu viteza şi puterea unui foc de pistol. Fata, copila, mă privea cu o fixitate care ar fi secat apa din ţevile fântânii din preajmă. Blondă. Palidă. Extrem de frumoasă. Ce să vă mai spun! Nici măcar nu zâmbea, mulţumindu-se să mă privească atent, plină de curiozitate. Era clar că gestul meu nu trecuse neobservat. Cât despre mine, privirea aceea, apariţia aceea îmi depăşeau cu mult aşteptările. Am făcut un gest cu mâna spre o pălărie imaginară şi m-am înclinat.

— Íñigo Balboa, slujitorul dumneavoastră, m-am bâlbâit, reuşind totuşi să dau cuvintelor mele o intonaţie pe care am socotit-o galantă. Paj în casa căpitanului don Diego Alatriste.

Impasibilă, tinerica mi-a susţinut privirea. Vizitiul urcase la loc pe spinarea catârcei şi îi dădea ghes să pornească. Vehiculul se urni. Am făcut un pas înapoi, ferindu-mă de stropii aruncaţi de roţi, şi chiar atunci ea şi-a sprijinit o mână mică, perfectă, albă ca sideful, de cadrul ferestruicii, iar eu m-am simţit de parcă mi-o întinsese

să i-o sărut. Atunci, gura ei, splendid desenată, cu suave buze pale, se curbă puţin, foarte uşor, într-un gest minim ce putea fi interpretat ca un surâs distant, enigmatic, misterios. Am auzit biciul vizitiului plesnind, şi careta s-a urnit ducând cu ea zâmbetul acela despre care nici în ziua de azi nu ştiu dacă a fost real sau imaginar. Iar eu am rămas în mijlocul drumului, îndrăgostit până în ultima fibră a inimii, văzând cum se îndepărtează mica domnişoară atât de asemănătoare unui înger bălai şi neştiind, bietul de mine, că tocmai făcusem cunoştinţă cu cea mai dulce, mai primejdioasă şi mai mortală vrăjmaşă a mea.

4

Ambuscada

În martie, noaptea se lasă devreme. Mai dăinuia o spuză de lumină sus pe cer; dar străzile strâmte, sub streşinile întunecate ale acoperişurilor, erau negre ca gura lupului. Căpitanul Alatriste şi colegul lui aleseseră un drumeag îngust, întunecos şi pustiu, pe unde cei doi englezi urmau să treacă obligatoriu ca să ajungă la Casa cu Şapte Hornuri. Un mesager le transmisese ora şi itinerarul. Le mai furnizase ceva, şi anume cea mai recentă descriere a călătorilor, pentru a preîntâmpina orice greşeală: jupân Thomas Smith, tânărul mai blond şi mai mare ca vârstă, călărea un cal pag şi purta o haină de călătorie gri cu podoabe discrete de argint, cizme înalte de piele vopsită tot în gri şi o pălărie cu panglica de aceeaşi culoare. Cât despre jupân John Smith, cel mai tânăr, acesta venea călare pe un şarg. Haina lui era castanie; avea cizme de călărie din piele şi o pălărie cu trei pene mici, albe. Amândoi arătau obosiţi şi colbuiţi, ca oamenii care călăriseră câteva zile fără istov.

Bagajele lor erau puţine, constând din doi saci de voiaj, fiecare prins în curele de crupa calului.

Ascuns în umbra unui portic, Diego Alatriste privi fanarul pe care el şi colegul lui îl aşezaseră strategic la un cot al drumului, astfel ca să-i lumineze pe străini înainte ca aceştia să apuce să-i vadă pe ei. Drumeagul acela, care cotea în unghi drept, pornea din strada Barquillo, de lângă palatul contelui de Guadalmedina şi, după ce mergea paralel cu gardul de piatră al grădinii Mănăstirii Carmeliţilor Desculţi, se sfârşea în faţa Casei cu Şapte Hornuri, la întretăierea străzii Torres cu cea a Infantelor. Locul ales pentru capcană era prima porţiune, cu cotul cel mai întunecat, mai strâmt şi mai singuratic, unde doi călăreţi atacaţi prin surprindere puteau fi traşi jos de pe cai cu uşurinţă.

Era destul de răcoare, şi căpitanul se înfofoli mai bine în capa lui nouă, cumpărată din avansul în monede de aur al mascaţilor. Făcând aceasta, răsună clinchetul fierăriei pe care o purta dedesubt: daga *vizcaína* se frecă de mânerul spadei şi de crosa pistolului bine încărcat pe ţeavă, pe care îl ţinea în partea dindărăt a centurii pentru cazul că trebuia să recurgă, în ultimă instanţă, la acest mijloc zgomotos şi definitiv, interzis cu tărie de decretele regale, dar pe care în situaţii dificile era mai bine să-l ai asupra ta, pentru orice eventualitate. În noaptea aceea, Alatriste îşi completase echipamentul cu pieptarul din piele de bivol, care îi apăra torsul de eventuale tăieturi şi înjunghieturi, şi cu lama scurtă de parlagiu ascunsă în carâmbul uneia din cizmele

lui vechi, cu tălpi comode şi uzate care îi îngăduiau să simtă bine pământul sub picioare când avea să înceapă tărăşenia.

Să-l ia naiba pe nebunul
care spada şi-o descinge.

începu să recite printre dinţi, ca să-i treacă timpul mai uşor. Murmură şi alte fragmente din *Fuenteovejuna* a lui Lope de Vega, care era una dintre dramele lui preferate, înainte de a amuţi din nou, cu faţa ascunsă de borul amplu al pălăriei trase până pe sprâncene. O altă umbră se mişcă uşor la câţiva paşi de locul lui de pândă, sub arcada unei portiţe dând în grădina părinţilor carmeliţi. Italianul era probabil la fel de înţepenit ca el, după mai bine de o jumătate interminabilă de oră de nemişcare. Straniu personaj. Venise la întâlnire îmbrăcat de sus până jos în negru, învăluit în capa-i neagră, cu pălărie neagră, iar chipul lui ciupit de vărsat se însufleţise puţin, schiţând un zâmbet numai când Alatriste îi propusese să pună acolo fanarul ca să lumineze cotul drumeagului ales pentru ambuscadă.

— Asta-mi place, se mulţumise să spună cu vocea aceea a lui înfundată, aspră. Ei în lumină şi noi pe întuneric. Bună treabă.

Apoi începuse să fluiere refrenul acela ce părea să-i placă atât de mult, tiruri-ta-ta, pe când, pe un ton calm, rapid şi profesional, îşi repartizau adversarii. Alatriste avea să se ocupe de cel mai mare din cei doi tineri, englezul cu haine gri şi cal pag, în timp ce italianul avea să-i facă seama tânărului în haine maro care

călărea pe șarg. Fără focuri de pistol, fiindcă totul trebuia să se desfășoare cu discreție suficientă pentru ca, odată treaba mântuită, ei să scotocească prin bagaje, să găsească documentele și, bineînțeles, să-i ușureze pe răposați de banii pe care îi aveau asupra lor. Dacă făceau prea mult zgomot și apărea lume, se ducea totul dracului. Pe deasupra, Casa cu Șapte Hornuri nu era departe și servitorii ambasadorului englez puteau sări în ajutorul compatrioților. Era vorba, prin urmare, de o afacere rapidă și mortală: cling, clang, adio și n-am cuvinte. Și toți în iad, sau unde dracu' or merge anglicanii eretici. Cel puțin ăia doi n-or să ceară cu strigăte spovedanie cum făceau bunii catolici, deșteptând jumătate de Madrid.

Căpitanul își potrivi mai bine capa pe umeri și privi spre cotul drumeagului luminat de slaba pâlpâire a fanarului. Sub stofa călduroasă, mâna stângă i se odihnea pe pomoul spadei. Își mai omorî puțin timpul încercând să-și amintească numărul oamenilor cărora le făcuse de petrecanie el cu mâna lui: nu în război, unde cel mai adesea e imposibil să știi efectul unei lovituri de spadă sau al unui foc de archebuză în toiul bătăliei, ci de aproape. Corp la corp. Față în față. Treaba asta cu față în față era importantă, cel puțin pentru el; pentru că Diego Alatriste, spre deosebire de mulți spadasini care își vindeau serviciile, nu înjunghia niciodată omul pe la spate. E adevărat că nici nu-i lăsa întotdeauna răgazul să se pună în gardă cum scrie la carte; dar nu-i mai puțin adevărat că niciodată nu

străpunsese pe nimeni care să nu fi fost întors către el şi cu spada scoasă din teacă, exceptând vreo santinelă olandeză sau alta, cu beregata tăiată noaptea. Numai că aşa stăteau lucrurile la război; cum s-a întâmplat şi cu nişte germani răsculaţi de la Maastricht şi cu restul duşmanilor trimişi pe lumea ailaltă în timpul campaniilor. Nu că asta ar fi fost mare lucru pe vremea aceea; însă căpitanul făcea parte din oamenii care au nevoie de tot soiul de scuze şi pretexte ca să nu-şi piardă de tot respectul de sine. Pe tabla de şah a vieţii fiecare mută cum ştie, cum poate; şi oricât de firave ar părea aceste raţionamente, ele îi ofereau totuşi o justificare, o uşurare. Şi chiar dacă toate scuzele acelea nu erau suficiente, cum i se citea cu uşurinţă în ochi atunci când rachiul răscolea toţi demonii din el, totuşi îi ofereau măcar ceva de care să se agaţe când sila de sine era atât de intensă încât se surprindea privind cu un interes excesiv în gura neagră a pistoalelor sale.

Unsprezece oameni, numără el până la urmă. Nepunând la socoteală războiul, rămâneau patru în dueluri soldăţeşti în Flandra şi Italia, unul la Madrid şi altul la Sevilla. Toţi, pe motive de joc de cărţi, cuvinte nepotrivite sau femei. Restul fuseseră comenzi plătite: cinci vieţi, fiecare contra sumei cutare. Toţi, bărbaţi în putere, capabili să se apere, iar câţiva, pungaşi de cea mai joasă speţă. Nici pomeneală de remuşcări, decât în două cazuri: unul, amorezul unei anumite doamne, pe al cărei soţ nu-l ţineau curelele să-şi reteze singur coarnele, băuse prea mult în noaptea când

Diego Alatriste îi ieşise în întâmpinare pe o stradă prost luminată; iar căpitanul n-a uitat niciodată privirea lui tulbure, lipsită de orice înţelegere faţă de ce i se întâmpla, când, după ce-şi scosese nesigura lui spadă din teacă, nenorocitul se trezise cu o palmă de oţel în piept. Celălalt fusese un frumuşel de la curte, un băieţandru ageamiu plin de panglicuţe, a cărui existenţă îl sâcâia pe contele de Guadalmedina pe motiv de procese, de testamente şi de moşteniri. Aşa că numitul Guadalmedina îl însărcinase pe Diego Alatriste să simplifice procedurile legale. Totul s-a rezolvat în timpul unei excursii a tinerelului marchiz Álvaro de Soto la izvorul Acero, cu câţiva prieteni, ca să le curteze pe doamnele venite să bea apă minerală de partea cealaltă a podului din Segovia. Un pretext oarecare, o îmbrânceală, câteva insulte schimbate între ei, şi junele – de nici douăzeci de ani – căzu orbeşte în cursă, schiţând gestul fatal de a-şi duce mâna la spadă. Totul se petrecuse cât ai clipi; şi, înainte ca vreunul dintre cei prezenţi să apuce să reacţioneze, căpitanul Alatriste şi cei doi ciraci care îi acopereau spatele se făcuseră nevăzuţi, lăsându-l pe micul marchiz zăcând pe spate şi sângerând abundent sub privirile îngrozite ale doamnelor şi însoţitorilor lor. Afacerea făcu ceva vâlvă; însă influenţele lui Guadalmedina îl puseră la adăpost pe ucigaş. Cu toate acestea, neplăcut impresionat, Alatriste avusese timp să ia cu sine amintirea spaimei de pe faţa palidă a tânărului care nu dorea câtuşi de puţin să se bată cu necunoscutul acela cu

mustaţă ţanţoşă, ochi îngheţaţi deschişi la culoare şi aspect ameninţător; dar care s-a văzut silit să scoată spada fiindcă amicii lui şi doamnele îl priveau. Fără altă introducere, căpitanul îi străpunsese gâtul cu o lovitură simplă descriind un cerc întreg, pe când tinerelul încă încerca să se aşeze graţios în gardă cu picioarele flexionate şi braţul întins, străduindu-se cu disperare să-şi amintească poveţele elegante ale maestrului său de scrimă.

Unsprezece oameni, rememoră Alatriste. Şi, în afară de junele marchiz şi de un soldat foarte oarecare numit Carmelo Tejada pe care îl lăsase rece într-unul din duelurile lui flamande, nu era în stare să-şi amintească numele celorlalţi nouă. Poate nici nu le ştiuse vreodată. Oricum, acolo, ascuns în umbrele porticului, aşteptând victimele ambuscadei, cu neplăcerea acelei răni destul de recente care îl ţinea ancorat în oraşul de reşedinţă al curţii, Diego Alatriste îşi aminti din nou cu regret câmpiile Flandrei, trosnetul archebuzelor şi nechezatul cailor, sudoarea bătăliei alături de camarazi, răpăitul tobelor şi pasul liniştit al corpurilor de infanterie *tercios* intrând în luptă sub vechile flamuri. În comparaţie cu Madridul, cu străduţa aia în care se pregătea să omoare doi oameni pe care nu-i văzuse în viaţa lui, cu propria-i memorie, războiul, câmpul de luptă i se păreau în noaptea aceea ceva curat şi îndepărtat, unde inamicul era cel ce-ţi stătea înainte, iar Dumnezeu – se spunea – era mereu de partea ta.

Bătu de opt în turla Carmeliţilor Desculţi. Şi aproape imediat, de parcă bătăile de clopot

fuseseră un semnal, un zgomot de copite se făcu auzit la capătul drumeagului, după colţul gardului de piatră al mănăstirii. Diego Alatriste privi spre cealaltă umbră pitulată în cadrul portiţei, iar fluieratul refrenului obsedant îi dădu de ştire că şi colegul său era cât se poate de atent. Dezlegă şnurul care îi ţinea capa şi se descotorosi de ea ca să nu-l stinghereascâ în mişcări, lăsând-o împăturită în portic. Rămase cu ochii pe colţul străduţei luminat de fanar, în timp ce zgomotul făcut de doi cai potcoviţi se apropia tot mai mult. Lumina gălbuie se reflectă o clipă pe o lamă goală de oţel în cotlonul italianului.

Căpitanul îşi potrivi pieptarul de piele şi trase spada din teacă. Zgomotul potcoavelor răsuna chiar la cotitură şi o primă umbră enormă, disproporţionată, începu să se proiecteze mişcându-se de-a lungul zidului. Alatriste respiră adânc de cinci-şase ori, ca să-şi golească pieptul de umorile rele şi, simţindu-se perfect stăpân pe sine şi în formă, ieşi de sub portic cu spada în mâna dreaptă, în timp ce cu stânga scotea din teacă daga *vizcaína*. La jumătatea drumului, din bezna porţii ieşi încă o umbră, cu câte o scăpărare metalică în fiecare mână; şi umbra aceea, alături de a căpitanului, se mişcă pe străduţă în întâmpinarea celorlalte forme omeneşti pe care fanarul le proiecta deja pe zid. Un pas, doi, încă unul. Totul era îndrăcit de aproape pe drumeagul acela atât de strâmt încât, dând colţul, umbrele se pomeniră într-o mare învălmăşeală străbătută de sclipiri de oţele şi de ochi speriaţi de surpriză, şi întretăiată de brusca respiraţie a

italianului când îşi alese victima şi se năpusti asupra ei. Cei doi călători veneau pe jos: descălecaseră ceva mai înainte şi îşi duceau caii de dârlogi. La început totul păru foarte simplu, dar apoi ochii lui Alatriste săriră de la unul la altul încercând să-şi găsească omul. Colegul lui italian fusese mai rapid sau improvizase mai iute, fiindcă îl simţi repezindu-se ca uliul la cel mai apropiat dintre adversari, fie pentru că îşi recunoscuse de îndată prada, fie că, indiferent la acordul care le stabilea fiecăruia o anumită victimă, se arunca asupra primului apărut de după colţ, nelăsându-i nici cel mai mic răgaz să riposteze. Într-un fel sau altul, nimerise bine, fiindcă Alatriste reuşi să vadă un tânăr blond, îmbrăcat în haine castanii, ţinând în mână dârlogii unui cal şarg, scoţând o exclamaţie de alarmă pe când sărea într-o parte ca să se ferească, miraculos, de împunsătura teribilă pe care italianul o repezise înainte nedându-i timp să ducă mâna la spadă.

— Steenie!... Steenie!

Părea mai curând un strigăt de prevenire a însoţitorului său decât unul de ajutor. Alatriste îl auzi pe tânăr scoţând strigătul acela de două ori pe când trecea pe lângă el şi, ocolind crupa calului, care, simţind frâul liber, începu să se răsucească pe loc, ridică spada contra celuilalt englez, cel îmbrăcat în gri şi care la lumina fanarului se vădi un om deosebit de arătos, cu părul foarte blond şi cu o mustaţă fină. Acest al doilea tânăr tocmai aruncase frâul calului său şi, după ce făcuse câţiva paşi înapoi, scotea cu

viteza fulgerului oţelul din teacă. Eretic sau bun catolic, asta punea lucrurile la punct; aşa că Alatriste îl atacă oblu, iar când englezul întinse spada ca să se apere de la distanţă, se propti bine pe un picior, îl întinse pe celălalt în faţă, îşi atinse rapid oţelul de al inamicului, şi de cum acesta îşi retrase spada, căpitanul lansă o lovitură laterală cu *vizcaína* ca să devieze şi să încurce arma adversarului. După încă un moment, acesta dăduse înapoi patru paşi şi se bătea cu disperare, cu spatele lipit de zid şi fără spaţiu de manevră, pe când căpitanul se pregătea, metodic şi sigur, să-i bage trei sferturi de lamă în primul loc descoperit şi să încheie socoteala. Ceea ce era ca şi făcut, fiindcă, deşi tânărul lupta curajos şi mânuia bine oţelul, era prea focos şi se bloca în propriu-i efort. Între timp, Alatriste auzea din spate clinchetul spadelor italianului şi celuilalt englez, gâfâitul şi imprecaţiile lor. Cu coada ochiului le putea vedea mişcarea umbrelor pe zid.

Deodată, prin zăngănitul de fiare se auzi un geamăt şi căpitanul întrezări umbra englezului mai tânăr căzând în genunchi. Părea rănit, apărându-se de jos tot mai greu contra atacurilor italianului. Aceasta păru să-l descurajeze pe adversarul lui Alatriste; brusc, îl părăsiră atât instinctul de conservare, cât şi dibăcia cu care până atunci încercase, de bine, de rău, să-l ţină la respect.

— Cruţaţi-l pe camaradul meu! strigă, pe când para un atac, într-o spaniolă elementară cu un puternic accent străin. Cruţaţi-l pe camaradul meu!

Situaţia aceea, neatenţia şi strigătele îl făcură să neglijeze puţin apărarea; şi, la prima încercare, după o fentă cu daga, căpitanul îl dezarmă fără efort. La dracu' cu englezul naibii, se gândea. Unde s-a mai pomenit aşa ceva? Cum adică să ceri îndurare pentru altul, când tu însuţi eşti pe punctul să te pupe mă-ta rece? Încă mai zbura prin aer spada străinului, când Alatriste îndreptă vârful armei sale spre gâtul acestuia şi îşi retrase puţin cotul ca să i-l străpungă fără probleme şi să încheie afacerea. Cruţaţi-l pe camaradul meu. Auzi dumneata. Trebuie să fii bătut în cap sau englez ca să strigi aşa ceva pe o străduţă întunecoasă din Madrid unde plouă cu pumnale.

Şi atunci, din nou, englezul făcu ceva ciudat. În loc să ceară îndurare pentru sine sau – era clar că era un băiat viteaz – să apuce micul jungher inutil pe care îl purta la cingătoare, îi aruncă o privire disperată celuilalt tânăr, care abia se mai apăra trântit la pământ şi, arătându-i-l lui Diego Alatriste, strigă iar:

— Cruţaţi-l pe camaradul meu!

Căpitanul îşi opri o clipă braţul, descumpănit. Tânărul acela blond cu mustaţă îngrijită, cu păr lung nepieptănat din cauza călătoriei, cu elegante haine gri colbuite, nu se temea decât pentru prietenul lui, care n-avea cum să nu fie străpuns de italian. Abia în acel moment, în bătaia fanarului care continua să lumineze scena ambuscadei, Alatriste îşi permise să privească mai cu atenţie ochii albaştri ai englezului, chipul fin, palid, crispat de o groază care, asta sărea în ochi, nu era aceea de a-şi pierde viaţa. Mâini

albe, catifelate. Trăsături aristocratice. Totul mirosea a oameni de rang înalt. Iar treaba asta, îşi zise pe când îşi amintea rapid conversaţia cu mascaţii, dorinţa unuia de a nu curge mult sânge şi insistenţa celuilalt, sprijinit de inchizitorul Bocanegra, de a-i asasina pe călători, începea să dezvăluie unghere prea întunecate ca să rezolvi treaba cu două lovituri de spadă şi să dormi după aceea liniştit.

Aşa că rahat. Rahat şi iar rahat. Drăcia dracului. În ce m-am vârât. Cu spada încă la o palmă de englez, Diego Alatriste şovăi, iar celălalt îşi dădu seama că şovăie. Atunci, cu un gest de o extremă noblețe, ceva de necrezut, dată fiind situaţia în care se afla, îl privi în ochi şi îşi ridică mâna dreaptă încet până la piept, pe inimă, parcă formulând un jurământ solemn, nu o rugă fierbinte.

— Cruţaţi-l!

Îl conjură pentru ultima oară, acum aproape confidenţial, coborând vocea. Iar Diego Alatriste, care continua să se dea la toţi dracii, fu convins că nu-l mai putea omorî cu sânge rece pe blestematul de englez, cel puţin nu în noaptea aceea, nici în acel loc. Şi mai fu încredinţat, în timp ce lăsa lama în jos şi se întorcea spre italian şi spre celălalt tânăr, că era pe punctul să cadă, ca un perfect imbecil ce era, într-o nouă capcană a aventuroasei sale vieţi.

Sărea în ochi că italianul se distra de minune. Putea să-l fi terminat de câteva ori pe rănit, dar se amuza chinuindu-l cu false atacuri şi fente,

de parcă găsea o plăcere în amânarea loviturii definitive şi mortale. Părea un motan negru şi jigărit jucându-se cu şoricelul înainte de a-l înfuleca. La picioarele lui, cu un genunchi pe pământ şi cu umărul lipit de perete, cu o mână acoperindu-şi rana care sângera prin haină, englezul mai tânăr se bătea fără convingere, parând cu mare greutate asalturile adversarului. Nu cerea îndurare, iar pe chipul său aproape livid, cu maxilarele încleştate, se citea demna hotărâre de a muri fără o exclamaţie, fără un vaiet.

— Lasă-l, domnia ta! îi strigă Alatriste italianului.

Între două împunsături de spadă destinate englezului, acesta îl privi pe căpitan, surprins să-l vadă lângă el pe celălalt englez, dezarmat, dar în picioare. Şovăi preţ de o clipă, se uită din nou la adversarul lui, îl mai atacă o dată fără prea mare convingere şi îl privi iar pe căpitan.

— Glumeşti? zise, dându-se un pas înapoi ca să-şi ia avânt, pe când făcea să-i şuiere lama prin aer cu două retezături feroce de-a dreapta şi de-a stânga.

— Lasă-l! insistă Alatriste.

Italianul îl măsură de sus în jos, necrezându-şi urechilor. La lumina gălbuie a fanarului, chipul lui ciupit de vărsat părea o suprafaţă lunară. Mustaţa neagră îi descoperi într-un surâs sinistru dinţii foarte albi.

— Lasă prostiile, spuse în sfârşit.

Alatriste făcu un pas către el şi italianul îi privi spada din mână. De jos, incapabili să înţeleagă ce se întâmplă, ochii tânărului rănit se mutau de la unul la altul, buimăciţi.

— E ceva în neregulă, preciză căpitanul. Foarte în neregulă. Aşa c-o să-i omorâm altădată.

Celălalt continua să-l privească ţintă. Zâmbetul i se intensifică plin de neîncredere şi deodată dispăru de tot. Clătină din cap.

— Domnia ta eşti nebun, zise. Asta ne poate costa viaţa.

— Îmi asum răspunderea.

— Aha.

Italianul părea să cugete. Când deodată, cu viteza fulgerului, îi aplică englezului pe jumătate prăbuşit o lovitură atât de năprasnică încât, dacă Alatriste nu i-ar fi deviat spada cu a lui, l-ar fi ţintuit pe tânăr de perete. Se întoarse cu o înjurătură, şi de data asta Alatriste fu cel care trebui să recurgă la toate instinctele sale de spadasin şi la întreaga-i dibăcie de scrimer ca să pareze a doua împunsătură, la nici două degete de inima lui, pe care italianul i-o repezise cu cele mai perfide intenţii din lume.

— O să ne mai vedem noi! strigă spadasinul. Ţi-o promit!

Şi, stingând fanarul cu un şut, o luă la fugă, dispărând în întunericul drumeagului ca o umbră printre umbre. Iar râsul lui se auzi după încă un moment, din depărtare, precum cea mai sumbră dintre prevestiri.

5

Cei doi englezi

Cel mai tânăr nu era grav rănit. Însoţitorul lui şi Diego Alatriste îl duseră mai aproape de fanarul pe care îl aprinseseră din nou; şi acolo, sprijinit de zidul grădinii carmeliţilor, îi cercetară rana făcută de italian: una dintre zgârieturile acelea superficiale, sângerând spectaculos, dar fără consecinţe, care le permiteau de obicei tinerilor filfizoni să se împăuneze pe dinaintea doamnelor, cu braţul în eşarfa legată de gât, obţinând astfel avantaje la preţ redus. În cazul lui, însă, nici măcar eşarfa nu era trebuitoare. Tovarăşul lui de călătorie în haine gri îi puse o batistă curată pe rana de la subsuoara stângă, apoi îi încheie la loc cămaşa, pieptarul şi haina, pe când îi vorbea în limba lor cu blândeţe şi voce joasă. În timpul operaţiei, pe care englezul o făcuse cu spatele la căpitanul Alatriste, ca şi când nu se mai temea de nimic rău din partea lui, acesta avu ocazia să constate şi alte detalii interesante De pildă că, dezminţind aparenta seninătate a tânărului în gri, mâinile îi tremurară

la început, când descheia hainele camaradului său ca să-şi dea seama de gravitatea rănii. De asemenea, deşi nu ştia boabă englezeşte cu excepţia câtorva cuvinte sugestive schimbate îndeobşte de la puntea unui vas la cealaltă sau de la un parapet la altul pe câmpurile de luptă – vocabular care se limita în cazul unui soldat veteran spaniol, în pronunţia lui, la *fociu* (o să vă regulăm noi), *sons ofde gritbici* (feciori de mare târfă) şi *uergoin tucat iurbols* (vă tăiem noi boaşele) –, căpitanul observă că englezul în gri îi vorbea camaradului său cu un fel de respect afectuos; şi că, pe când acesta din urmă îl numea Steenie, care fără îndoială era un nume sau un apelativ prietenesc şi familiar, celălalt folosea termenul formal de milord adresându-i-se rănitului. Aici era un drac la mijloc, şi nu unul pârlit oarecare, ci unul cât toate zilele. Lui Alatriste atât de mult îi stârni curiozitatea situaţia aceea, încât în loc s-o ia la sănătoasa aşa cum îi poruncea, dându-se de ceasul morţii, bunul-simţ, rămase nemişcat lângă cei doi englezi pe care fusese cât pe ce să-i expedieze într-o lume mai bună, în timp ce reflecta amar asupra unui adevăr nestrămutat: cimitirele erau pline de curioşi. Dar nu era mai puţin adevărat că în faza aceea, după incidentul cu italianul, cu cei doi indivizi mascaţi şi cu *fray* Emilio Bocanegra aşteptând rezultatele, chestia cu cimitirele era apă de ploaie; aşa că a pleca, a rămâne ori a dansa ciacona era tot aia. Să-ţi ascunzi capul, cum se zicea că face pasărea aia ciudată din Africa, struţul, nu rezolva nimic; şi-n plus nu se

potrivea cu firea lui Diego Alatriste. Era conştient că abaterea de la ţintă a oţelului italianului fusese un pas ireparabil, fără întoarcere; încât altceva nu-i rămânea de făcut decât să joace partida cu noile cărţi pe care Destinul batjocorıtor tocmai i le pusese în mână, chiar dacă acestea erau mizerabile. Se uită la cei doi tineri care la ora aceea şi conform celor stabilite – avea în buzunar o parte din aurul primit pentru asta – trebuiau să fie leşuri şi simţi picături de sudoare pe gulerul cămăşii. Ce soartă de rahat şi asta a lui, înjură în tăcere. Grozav moment găsise ca să se joace de-a hidalgii şi cavalerii şi de-a scrupulele de conştiinţă în fundătura aia din Madrid, cu urmările bănuite. Ce nu aveau să întârzie.

Englezul în haine gri se ridicase şi se uita la căpitan. Astfel putu şi acesta să-l studieze în voie la lumina fanarului: mustăcioară frizată şi blondă, aer elegant, cearcăne de oboseală sub ochii albaştri. Abia treizeci de ani şi calitate cu toptanul. Şi, precum celălalt, palid ca hârtia. Sângele nu le revenise încă în obraji de când Alatriste şi italianul se năpustiseră la ei.

— Suntem îndatoraţi domniei voastre, zise cel în gri, şi după o scurtă pauză adăugă: În pofida începutului.

Spaniola lui era plină de imperfecţiuni, cu un puternic accent din partea de sus stânga a hărţii, adică britanic. Iar tonul părea să-i fie sincer; era clar că el şi camaradul lui văzuseră într-adevăr moartea cu ochii; şi nu cu jumătăţi de măsură, nici în răpăit solemn de tobe, ci pe

întuneric şi aproape pe la spate, ca şobolanii, într-o fundătură şi într-o situaţie care nu aveau absolut nimic comun cu gloria. Experienţă care, din când în când, nu le strică unor membri ai claselor superioare, prea obişnuiţi să crape estetic, din profil, printre aghiotanţi şi toboşari. Fapt e că, din când în când, clipea des, nedezlipindu-şi ochii de pe căpitan, parcă uluit că mai trăieşte. Şi chiar că avea de ce să se mire, ereticul.

— În pofida începutului, repetă.

Căpitanul nu ştiu ce să spună. La urma urmei, şi în ciuda deznodământului înfruntării, el şi colegu-i de breaslă încercaseră să-i asasineze pe acei tineri domni Smith sau cum naiba s-or fi numind. Ca să umple cu ceva stingheritoarea pauză, privi împrejur şi văzu strălucind pe jos spada englezului. Aşa că o luă şi i-o înapoie. Numitul Steenie, sau Thomas Smith, sau care i-o fi fost numele în realitate, o cântări gânditor înainte de a o băga în teacă. Continua să-l privească pe Alatriste cu ochii aceia albaştri şi cinstiţi care îl făceau să se simtă atât de prost pe căpitan.

— În primul moment v-am crezut... zise, şi parcă aşteptă ca Alatriste să-i completeze spusele.

Dar acesta nu făcu decât să dea din umeri. Chiar atunci rănitul dădu să se ridice, iar numitul Steenie se întoarse spre el ca să-l ajute. Amândoi aveau acum spadele în teci şi, la lumina fanarului care continua să ardă pe jos, se uitau la căpitan cu multă curiozitate.

— Nu sunteţi un vulgar bandit de drumul mare, conchise în sfârşit numitul Steenie, care începea să mai prindă culoare.

Alatriste îi aruncă o privire celui mai tânăr, căruia însoţitorul său îi spusese de câteva ori „milord". Mustăcioară blondă, mâini fine, aparenţă aristocratică în ciuda costumului de călătorie, a prafului şi murdăriei de pe drum. Dacă individul acela nu era de foarte bună familie, căpitanul era gata să treacă la mahomedanism. Să moară el de nu.

— Numele dumneavoastră? întrebă cel în haine gri.

Era ciudat că rămăseseră în viaţă, fiindcă ereticii aceia erau şi naivi pe deasupra. Ori poate rămăseseră în viaţă tocmai de aia. Oricum, Alatriste rămase tăcut şi impasibil; nu era el omul care să facă mărturisiri, şi cu atât mai puţin unor străini pe care fusese cât pe ce să-i căsăpească. Prin urmare, chiar că nu-şi putea închipui de ce credea fantele acela c-o să-şi deşerte inima în faţa lor. La drept vorbind, oricât de mult ar fi vrut să afle ce mama naibii era toată tărăşenia aia, căpitanul începu să se gândească dacă n-ar fi mai bine s-o ia din loc. A intra pe terenul întrebărilor şi explicaţiilor nu era ceva care să-i convină. Deloc. Şi-n plus putea apărea cineva: poteraşi făcându-şi rondul de noapte sau vreun nepoftit care să încurce lucrurile. Ba chiar, în cel mai rău caz, italianului putea să-i vină cheful să se întoarcă fluierând tiruri-ta-ta, cu întăriri, ca să-şi termine treaba. Gândul acesta îl făcu să arunce o privire preocupată drumeagului întunecos din spatele lui. Trebuia s-o şteargă, neapărat.

— Cine v-a trimis? insistă englezul.

Fără nici un răspuns, Alatriste se duse să-şi ia capa şi şi-o aruncă strânsă pe un umăr, lăsându-şi liberă mâna ce manevra spada, pentru orice împrejurare. Caii nu erau departe şi îşi târau frâiele pe jos.

— Încălecaţi şi plecaţi, zise în sfârşit.

Cel numit Steenie nu se mişcă, mulţumindu-se să-şi consulte camaradul, care nu pronunţase nici un cuvânt în spaniolă şi nu părea să înţeleagă limba. Din când în când schimbau câteva vorbe pe limba lor, încet, şi rănitul termina încuviinţând din cap. În sfârşit, tânărul în haine gri i se adresă lui Alatriste.

— Domnia voastră era gata să mă omoare şi n-a făcut-o, zise. De asemenea a salvat viaţa prietenului meu... De ce?

— Anii. M-au blegit.

Englezul neagă din cap.

— Treaba asta n-a fost întâmplătoare. Se uită la camaradul lui, apoi la căpitan, cu o atenţie sporită. V-a trimis cineva împotriva noastră, aşa-i?

Căpitanului începuse să-i sară muştarul de atâtea întrebări, şi încă mai mult când văzu că interlocutorul lui schiţa un gest spre punga ce-i atârna de centură, dând de înţeles că orice cuvânt util putea fi remunerat în mod convingător. Se încruntă, îşi răsuci mustaţa şi îşi sprijini mâna de pomoul spadei.

— Uitaţi-vă bine la mine, domnia voastră, zise. Arăt eu a om care-şi povesteşte viaţa cui vrei sau nu vrei?

Englezul îl privi fix, cu mare atenţie, şi sfârşi prin a-şi îndepărta mâna de pungă.

— Nu, recunoscu el. Într-adevăr nu arătaţi.

Alatriste dădu din cap, aprobator.

— Îmi pare bine că vă daţi seama de asta. Acum luaţi-vă caii şi plecaţi. Colegul meu s-ar putea întoarce.

— Şi dumneavoastră?

— Mă priveşte.

Englezii schimbară iar câteva cuvinte. Cel în gri părea să reflecteze, cu braţele încrucişate şi cu bărbia sprijinită pe degetele mare şi arătător. Un gest neobişnuit, plin de afectare, mai potrivit cu palatele elegante din Londra decât cu o străduţă întunecoasă din partea veche a Madridului, dar la el probabil uzual; ca şi când era deprins să ia adesea poze îngrijite în faţa oamenilor. Aşa alb şi blond cum era, avea aerul unui fante sau al unui curtean; dar adevărul e că se bătuse cu dibăcie şi curaj, ca şi tovarăşul lui de drum. Manierele lor, observă căpitanul, erau identice, copiate parcă după acelaşi tipar. Doi băieţi foarte bine crescuţi, trase el concluzia. La mijloc or fi chestiuni de femei, religie sau politică. De nu cumva toate trei la un loc.

— Nu trebuie să se afle ce s-a întâmplat aici, spuse în sfârşit englezul, iar Diego Alatriste începu să râdă înfundat, printre dinţi.

— Nu-s cel mai interesat să se afle.

Interlocutorul lui păru surprins de râsul acela, sau poate nu înţelese bine sensul cuvintelor; dar după un moment surâse şi el. Un zâmbet uşor, politicos. Puţin dispreţuitor.

— Sunt multe în joc, preciză el.

Cu asta Alatriste era întru totul de acord.

— Capul meu, murmură. De pildă.

Dacă englezul captase ironia, nu păru să-i dea atenţie. Cugetă din nou.

— Prietenul meu are nevoie de puţină odihnă. Iar individul care l-a rănit s-ar putea să ne aştepte ceva mai încolo... Iarăşi încercă să-l studieze mai bine pe cel din faţa lui, străduindu-se să cumpănească proporţia de conspiraţie şi de sinceritate din atitudinea sa. La sfârşit ridică din umeri, dând de înţeles că nici el, nici prietenul lui nu aveau de ales. Domnia voastră ştiţi unde mergeam?

Alatriste îi susţinu nepăsător privirea.

— S-ar putea.

— Cunoaşteţi Casa cu Şapte Hornuri?

— Poate.

— Ne veţi conduce până acolo?

— Nu.

— Veţi duce acolo un mesaj din partea noastră?

— În nici un caz.

Tipul acela îl luase probabil drept un imbecil. Asta mai lipsea: să se arunce în gura lupului, alertându-i pe ambasadorul englez şi pe servitorii lui. Pe pisică o omoară curiozitatea, îşi zise pe când privea neliniştit de jur-împrejur. Îşi repetă că era momentul să se îngrijească de propria-i piele, pe care mulţi vor fi dispuşi să i-o găurească de-acum încolo. Trebuia să se ocupe de sine, punându-se la adăpost; de aceea dori să încheie grabnic discuţia. Însă englezul îl mai reţinu o clipă.

— Cunoaşte domnia voastră vreun loc foarte apropiat unde am putea găsi ajutor?... Sau ne-am putea odihni puţin?

Fu cât pe ce să nege Diego Alatriste pentru ultima oară, înainte de a dispărea în beznă, când îi veni o idee cu iuţeala fulgerului. El însuşi nu avea unde să se adăpostească, pentru că italianul şi alţi mercenari de-ai mascaţilor şi ai părintelui Bocanegra puteau veni să-l caute în bârlogul lui de pe Strada Archebuzei, unde la ora aceea eu dormeam adânc şi neştiutor. Dar mie nimeni n-avea de ce să-mi facă rău; pe când lui îi putea reteza cineva beregata înainte de-a apuca să ducă mâna la spadă. Exista o posibilitate de a găsi un adăpost în noaptea aceea şi sprijin pentru ce avea să urmeze; totodată, de a-i ajuta pe englezi, aflând cu aceeaşi ocazie mai multe despre ei şi despre cei care cu atâta osârdie le doreau pieirea. Acest atu, acestă carte de joc din mânecă pe care Diego Alatriste avea grijă să n-o folosească decât foarte rar, se numea Álvaro de la Marca, alias contele de Guadalmedina. Iar casa lui, adică palatul, era la vreo sută de paşi de acolo.

— Te-ai băgat într-un bucluc cât toate zilele.

Álvaro Luis Gonzaga de la Marca y Álvarez de Sidonia, conte de Guadalmedina, era chipeş, elegant şi atât de bogat încât putea pierde într-o singură noapte 10 000 de ducaţi la joc sau cu una dintre iubitele lui fără să clipească. Pe vremea aventurii celor doi englezi trebuie să fi avut treizeci şi trei sau treizeci şi patru de ani, aşadar era în floarea vârstei. Fiu al bătrânului conte de Guadalmedina – don Fernando Gonzaga de la Marca, erou al campaniilor din Flandra în

timpul marelui Filip al II-lea şi al urmaşului său, Filip al III-lea, Álvaro de la Marca moştenise de la părintele lui titlul de grande de Spania şi putea sta cu pălăria pe cap în prezenţa tânărului monarh, cel de-al Patrulea Filip, care îi acordase prietenia sa; şi pe care, umbla vorba, îl însoţea în escapadele lui amoroase cu actriţe şi dame prea puţin recomandabile, după care amândoi se dădeau în vânt. Holtei, afemeiat, manierat, cult, niţel poet, galant şi seducător, Guadalmedina cumpărase de la rege oficiul de mare curier, după scandaloasa şi recenta moarte a fostului beneficiar, contele de Villamedina, asasinat într-o istorie de fuste sau de gelozie. În acea Spanie coruptă unde totul era de vânzare, de la demnitatea ecleziastică până la cele mai lucrative funcţii ale statului, titlul şi beneficiile de mare curier sporeau averea şi influenţa lui Guadalmedina la Curte; o influenţă care, pe deasupra, era dublată de prestigiul unei scurte, dar strălucite cariere militare juvenile: la douăzeci şi ceva de ani făcuse parte din statul major al ducelui de Osuna, luptând împotriva veneţienilor şi a turcilor la bordul galerelor spaniole de la Neapole, perioadă în care îl cunoscuse şi pe Diego Alatriste.

— Un bucluc îndrăcit, repetă Guadalmedina.

Căpitanul dădu din umeri. Stătea fără pălărie şi fără capă, în picioare, într-o mică săliţă împodobită cu covoare flamande şi avea la îndemână, pe o masă acoperită cu catifea verde, un pahar cu rachiu din care nu băuse. Guadalmedina, într-un superb halat de noapte şi cu papuci de

atlaz, preocupat şi încruntat, se plimba de colo-colo prin faţa şemineului aprins, cugetând la cele povestite chiar atunci de Alatriste: istoria adevărată, pas cu pas, a celor petrecute, cu doar câteva omisiuni, de la episodul cu mascaţii până la deznodământul ambuscadei de pe drumeag. Contele era una dintre puţinele persoane în care se putea încrede orbeşte; pe de altă parte, pe când îi conducea acasă la el pe cei doi englezi, ajunsese la concluzia că nici nu prea avea de ales.

— Ştii pe cine ai încercat să omori azi?

— Nu. Nu ştiu. Alatriste îşi alegea cu mare grijă cuvintele. În principiu, pe un anume Thomas Smith şi pe însoţitorul lui. Cel puţin aşa mi s-a spus. Sau mi-au spus.

— Cine ţi-a spus?

— Asta aş vrea şi eu să aflu.

Álvaro de la Marca se oprise în faţa lui şi îl privea uimit şi dezaprobator. Căpitanul se mulţumi să încline scurt capul într-un gest afirmativ şi îl auzi pe aristocrat murmurând „Doamne sfinte" înainte de a porni să bată iar cămăruţa în sus şi în jos. În momentul acela englezii erau îngrijiţi în cel mai frumos salon din palat de servitorii contelui, mobilizaţi în grabă mare. Alatriste, pe când aştepta, auzise mare forfotă prin uşi, voci de slugi la intrare şi nechezat de cai în grajduri, de unde se vedea, prin ferestrele cu ochiuri prinse în plumb, vâlvătaia torţelor. Toată casa părea pe picior de război. Contele însuşi scrisese bilete urgente în odaia lui de lucru, înainte de a veni să discute cu Alatriste. În pofida sângelui rece şi a obişnuitei sale bune

dispoziţii, rareori îl mai văzuse căpitanul atât de schimbat la faţă.

— Vasăzică Thomas Smith, murmură contele.

— Aşa mi-au zis.

— Thomas Smith, aşa, pur şi simplu.

— Întocmai.

Guadalmedina se oprise din nou dinaintea lui.

— Thomas Smith pe dracu', mormăi în sfârşit, nerăbdător. Cel în haine gri se numeşte George Villiers. Îţi spune ceva numele ăsta?... Cu un gest brusc apucă de pe masă paharul neatins de Alatriste şi îl goli dintr-o sorbitură. Mai cunoscut în Europa prin titlul lui englez: marchiz de Buckingham.

Cineva mai slab de înger decât Diego Alatriste y Tenorio, fost soldat al regimentelor *tercios* din Flandra, ar fi căutat urgent un scaun pe care să se aşeze. Sau, ca să fim mai exacţi, pe care să se lase să cadă. Dar el rămase pe picioarele lui, susţinând privirea lui Guadalmedina de parcă nimic din toate acelea nu-l privea. Totuşi, mult mai târziu, în faţa unui urcior de vin şi cu mine ca unic martor, căpitanul avea să recunoască abia zâmbind că în momentul acela trebuise să-şi vâre degetele mari în centură ca să nu-i tremure mâinile. Şi că îi vâjâia capul ca în scrânciburile alea mari de prin iarmaroace. Marchizul de Buckingham, asta o ştia toată lumea în Spania, era tânărul favorit al regelui Iacob I al Angliei: crema nobilimii engleze, cavaler faimos şi curtean elegant, adorat de doamne, destinat celor mai înalte funcţii în conducerea treburilor de stat

ale Maiestății Sale britanice. De fapt, a fost făcut duce după câteva săptămâni, chiar în timpul șederii lui la Madrid.

— Pe scurt, rezumă acid Guadalmedina, ai fost pe punctul să-l cureți pe favoritul regelui Angliei, care călătorește incognito. Cât despre celălalt...

— John Smith?

De astă dată se deslușea o notă de umor resemnat în tonul lui Diego Alatriste. Guadalmedina schiță gestul de a-și duce mâinile la cap, iar căpitanul observă că simpla menționare a jupânului John Smith, oricine ar fi fost acesta, îl făcea să pălească pe aristocrat. După o clipă, Álvaro de la Marca își mângâie cu o mână barbișonul și îl măsură din nou pe căpitan de sus în jos, uluit.

— Ești incredibil, Alatriste. Făcu doi pași prin încăpere, se opri iar, îl privi în același fel. Incredibil.

A vorbi de prietenie ar fi prea mult pentru a defini relația dintre Guadalmedina și fostul soldat; însă am putea vorbi de respect reciproc, desigur în cadrul condiției sociale a fiecăruia din ei. Álvaro de la Marca îl stima sincer pe căpitan; povestea pornea de pe vremea când, în tinerețe, Diego Alatriste servise în Flandra remarcându-se sub flamurile bătrânului conte de Guadalmedina, care și el îi arătase încă de pe atunci simpatie și prețuire. Mai târziu, peripețiile războiului îl aduseseră pe tânărul conte în preajma lui Alatriste, la Neapole, și se spunea că acesta, deși simplu soldat, îi făcuse fiului

fostului său general câteva servicii importante în dezastrul expediţiei militare împotriva corsarilor berberi din insulele Kerkenah de pe coasta tunisiană. Álvaro de la Marca nu uitase şi, cu timpul, după ce moştenise averea şi titlurile şi părăsise cariera armelor în favoarea celei de curtean, nu-l abandonase pe căpitan. Din când în când îi închiria serviciile de spadasin ca să rezolve probleme de bani, să-l escorteze în aventuri galante şi primejdioase sau să încheie socotelile cu soţi încornoraţi, cu rivali în dragoste şi cu creditori sâcâitori, cum procedase şi în cazul junelui marchiz de Soto, căruia, ne amintim, Alatriste îi administrase la izvorul Acero, urmând prescripţiile lui Guadalmedina, o puternică doză de oţel ce se dovedise letală. Dar, departe de a abuza de situaţia aceea, cum negreşit ar fi făcut majoritatea foştilor soldaţi puşi pe liber şi deveniţi mardeiaşi ordinari, care bântuiau prin preajma curţii după vreun beneficiu ori nişte dubloni, Diego Alatriste păstra distanţele, recurgând la conte numai în ocazii ca aceea, de o absolută şi disperată urgenţă. Pe de altă parte, n-ar fi făcut asta nici atunci, dacă instinctul nu l-ar fi avertizat asupra calităţii deosebite a oamenilor pe care îi atacase. Şi de gravitatea urmărilor ce aveau să decurgă de aici.

— Eşti sigur că nu l-ai recunoscut pe nici unul din mascaţii care ţi-au comandat treaba asta?

— V-am mai spus, domnia voastră: păreau oameni importanţi, însă nici unul nu mi s-a părut cunoscut.

Guadalmedina îşi mângâie din nou barbişonul.

— Nu erau decât ei doi cu tine în noaptea aceea?

— Doar ei doi, din câte-mi amintesc.

— Şi unul ţi-a zis să nu-i omori, pe când celălalt îi voia morţi.

— Cam aşa ceva.

Contele se uită lung la Alatriste.

— Îmi ascunzi ceva, pe legea mea.

Căpitanul dădu iar din umeri, susţinând privirea protectorului său.

— Poate, replică foarte calm.

Álvaro de la Marca zâmbi strâmb, neslăbindu-l dintre ochii-i scrutători. Se cunoşteau prea bine ca să nu ştie că de la Alatriste nu va mai scoate nimic, chiar dacă l-ar ameninţa cu retragerea oricărui ajutor şi cu azvârlirea în stradă.

— Bine, conchise el. La urma urmei, în joc e pielea ta.

Căpitanul încuviinţă cu un gest fatalist. Una dintre puţinele neclarităţi din relatarea făcută contelui consta în trecerea sub tăcere a acţiunii lui *fray* Emilio Bocanegra. Nu pentru că ar fi dorit să protejeze persoana inchizitorului – care mai degrabă trebuia să fie temut decât protejat –, ci fiindcă, în ciuda încrederii nelimitate în Guadalmedina, el nu era câtuşi de puţin un turnător. Una era să vorbeşti de doi mascaţi şi cu totul altceva să-l denunţi pe cel ce-ţi oferise ceva de lucru; chiar dacă era vorba de un călugăr dominican şi chiar dacă toată istoria aceea, cu deznodământul ei, putea să-l coste pe Alatriste

sfârşitul în mâinile prea puţin generoase ale călăului. Căpitanul răsplătea bunăvoinţa aristocratului oferindu-i soarta englezilor acelora şi a lui proprie. Însă, deşi nu era decât un fost soldat şi o spadă de vânzare, îşi avea şi el întortocheatele lui coduri de onoare. Nu era dispus să le încalce, chiar dacă i-ar fi fost viaţa în joc, iar asta o ştia şi Guadalmedina foarte bine. Altădată, când la mijloc fusese numele lui Álvaro de la Marca, fostul soldat refuzase să-l destăinuiască unor terţi, cu aceeaşi stăpânire de sine. În măruntul petic de lume care, în pofida unor destine atât de diferite, era al lor, al amândurora, acestea erau regulile. Iar Guadalmedina nu era nici el dispus să se abată de la ele, nici măcar pentru acel neaşteptat marchiz de Buckingham cu însoţitorul său, care acum se aflau în cel mai frumos salon al palatului. Era evident, după expresia de pe faţa sa, că Álvaro de la Marca medita cu mare viteză la avantajele pe care le-ar putea obţine din secretul de stat pe care întâmplarea şi Diego Alatriste i-l puseseră în mâini în noaptea aceea.

Un slujitor se opri respectuos în prag. Contele se îndreptă spre el, şi Diego Alatriste îi auzi schimbând câteva cuvinte cu voce joasă. Când servitorul se retrase, Guadalmedina se întoarse către căpitan, preocupat.

— Mă gândisem să-l anunţ pe ambasadorul englez, dar aceşti cavaleri spun că nu se cuvine ca întâlnirea să aibă loc aici, la mine... Aşa că, întrucât şi-au revenit şi se simt mai bine, îi voi escorta eu însumi cu oamenii mei cei mai de

încredere la Casa cu Şapte Hornuri, ca să evit alte surprize neplăcute.

— Pot să fac ceva pentru domnia voastră?

Contele îl privi cu o agasare ironică.

— Teamă mi-e că ai făcut deja prea mult pentru o singură noapte. Cel mai bine ar fi să-ţi iei tălpăşiţa.

Alatriste încuviinţă şi, cu un oftat interior, se pregăti resemnat, fără grabă, să-şi ia rămas-bun. Era limpede că nu se putea întoarce la el acasă şi nici nu se putea refugia în casa vreunui prieten; iar dacă Guadalmedina nu-i oferea găzduire, nu-i rămânea decât să bată străzile, la discreţia duşmanilor lui sau a poteraşilor lui Martín Saldaña, care puteau fi deja la curent cu întâmplarea. Contele ştia toate astea. Şi mai ştia că Diego Alatriste era prea mândru ca să-i ceară vreodată direct ajutorul. Iar dacă Guadalmedina se făcea că nu pricepe mesajul tacit, căpitanului nu-i rămânea altceva de făcut decât să înfrunte din nou strada, bizuindu-se doar pe spada sa. Dar contele zâmbea deja, abătându-şi o clipă gândul de la preocupări mai înalte.

— Poţi rămâne aici noaptea asta, zise. Iar mâine vom vedea ce ne mai rezervă viaţa... Am poruncit să ţi se pregătească o odaie.

Alatriste se destinse imperceptibil. Pe uşa întredeschisă văzu cum servitorii pregăteau veşmintele şi echipamentul contelui. Observă că-i aduceau un pieptar din piele de bivol şi câteva pistoale încărcate. Álvaro de la Marca părea ferm decis să-şi ferească invitaţii întâmplători de alte riscuri.

— În câteva ore se va afla de venirea acestor domni, şi tot Madridul va înnebuni subit, suspină contele. Ei îmi cer pe cuvânt de gentilom să nu pomenim nimic de înfruntarea cu tine şi cu partenerul tău, nici de faptul că i-ai ajutat să se refugieze aici... Treaba e foarte delicată, Alatriste. Şi în joc e mult mai mult decât capul tău. Oficial, călătoria trebuie să ia sfârşit cu bine, fără incidente, la poarta reşedinţei ambasadorului englez. Ceea ce vom face chiar acum.

Pornise către camera unde i se pregăteau lucrurile, când deodată păru a-şi aminti ceva.

— Bineînţeles, adăugă, oprindu-se, vor să te vadă înainte de plecare. Nu ştiu ce naiba ai făcut şi-ai dres, dar după ce le-am povestit cine eşti şi cum s-au urzit toate, nu par să-ţi păstreze prea mare ranchiună. Englezii ăştia şi blestemata lor de flegmă britanică!... Pe Dumnezeul meu că, dacă ai fi procedat cu mine cum ai făcut-o cu ei, nu m-aş fi lăsat până nu ţi-aş fi luat gâtul. Aş fi pus să fii de îndată asasinat.

Întrevederea fu scurtă şi avu loc în enormul vestibul, sub un tablou de Tiţian arătând-o pe Danae gata să fie fecundată de Zeus sub forma ploii de aur. Álvaro de la Marca, îmbrăcat şi echipat ca pentru a lua cu asalt o galeră turcească, cu paturile pistoalelor ieşindu-i din cingătoare alături de spadă şi de daga *vizcaína*, îl conduse pe căpitan la locul unde englezii se pregăteau să plece învăluiţi în capele lor, înconjuraţi de oamenii contelui, înarmaţi şi ei până în dinţi. Afară aşteptau alţi servitori cu facle şi halebarde,

şi nu lipsea decât o darabană pentru ca totul să semene cu rondul nocturn al unor soldaţi în preajma unei înfruntări decisive.

— Iată omul, rosti Guadalmedina, ironic, arătând spre căpitan.

Englezii fuseseră bine îngrijiţi şi îşi reveniseră după călătoria şi atacul nocturn. Hainele lor erau periate şi rezonabil de curate, iar cel mai tânăr avea o amplă legătură în jurul gâtului, susţinându-i braţul cu rana de la subsuoară. Celălalt englez, cel identificat ca fiind Buckingham de către Álvaro de la Marca, recăpătase o aroganţă pe care Alatriste nu-şi amintea s-o fi văzut la el în timpul înfruntării de pe drumeag. La vremea aceea, George Villiers, marchiz de Buckingham, era deja mare amiral al Angliei şi exercita o puternică influenţă asupra regelui Iacob I. Arătos, ambiţios, inteligent, romantic şi aventurier, era pe punctul de a primi titlul ducal sub care aveau să-l cunoască Istoria şi legenda. Acum, tânăr încă şi în plină ascensiune spre cea mai înaltă poziţie la curtea de la Saint James, favoritul regelui Angliei îşi privea cu o atenţie neplăcută agresorul; iar Alatriste îi suportă imperturbabil cercetarea. Marchiz, arhiepiscop sau ţopârlan, favorit al regelui Iacob ori văr primar cu papa, tipul acela elegant cu trăsături regulate îi era total indiferent. Nu de grija lui, ci a lui *fray* Emilio Bocanegra şi a celor doi mascaţi n-avea să doarmă el în noaptea aceea, şi tare se temea că şi-n alte nopţi.

— Aproape că ne-aţi omorât azi domnia voastră, pe stradă, zise cu mare seninătate englezul

în spaniola lui cu puternic accent străin, adresându-i-se parcă mai mult lui Guadalmedina decât căpitanului.

— Îmi pare rău, răspunse Alatriste liniştit, înclinându-şi uşor capul. Nu întotdeauna suntem stăpâni pe loviturile noastre de spadă.

Englezul îl mai privi ţintă câteva clipe. În ochii lui albaştri, un aer dispreţuitor luase locul spontaneităţii surprinse din primele momente de după lupta din fundătură. Avusese timp să rememoreze, şi ideea că fusese la cheremul unui spadasin necunoscut îi rănea amorul propriu. De aici acea recentă aroganţă pe care Alatriste nu i-o văzuse deloc atunci când, la lumina fanarului, îşi încrucişau spadele.

— Cred că nu mai avem nimic de împărţit, spuse în sfârşit englezul.

Şi, întorcându-se brusc cu spatele, începu să-şi pună mănuşile.

Alături de el, englezul mai tânăr, aşa-zisul John Smith, rămase tăcut. Avea o frunte înaltă, albă şi nobilă, iar trăsăturile îi erau fine, mâinile delicate şi atitudinea elegantă. Toate acestea la un loc, în pofida costumului de călătorie, îl trădau de la o leghe pe tânărul de familie foarte bună. Căpitanul întrezări un zâmbet uşor pe sub mustăcioara-i blondă, încă mătăsoasă. Se pregătea să-şi încline încă o dată capul şi să se retragă, când tânărul rosti nişte cuvinte în limba lui care îl făcură pe celălalt englez să se întoarcă mirat. Cu coada ochiului, Alatriste îl văzu zâmbind pe Guadalmedina, care în afară de franceză şi latină vorbea şi limba ereticilor.

— Prietenul meu spune că vă datorează viaţa. George Villiers părea puţin stingherit, ca şi cum din partea-i ar fi preferat să considere conversaţia încheiată, iar acum traducea de voie, de nevoie cuvintele celui mai tânăr. Că ultima lovitură dată lui de omul în negru era mortală.

— E posibil. Alatriste îşi permise şi el un vag surâs. Toţi am avut noroc în noaptea asta, pare-mi-se.

Englezul îşi trase mănuşile până la capăt, pe când asculta cu atenţie spusele însoţitorului său.

— Prietenul meu întreabă ce v-a făcut să vă schimbaţi brusc tabăra sau ideile.

— Nu mi-am schimbat tabăra, zise Alatriste. Eu sunt mereu doar de partea mea. Vânez singur.

Cel mai tânăr îl privi câtva timp, gânditor, pe când i se traducea răspunsul acela. Deodată părea matur şi cu mai multă autoritate decât camaradul lui. Căpitanul observă că până şi Guadalmedina îi arăta mai mult respect decât celuilalt, deşi Buckingham era cine era. Atunci tânărul vorbi din nou şi însoţitorul lui protestă pe limba lor, de parcă nu era de acord să traducă acele ultime cuvinte. Dar cel mai tânăr insistă, pe un ton autoritar pe care Alatriste nu i-l auzise niciodată înainte.

— Zice cavalerul, traduse Buckingham călcându-şi pe inimă, în spaniola lui imperfectă, că nu contează cine sunteţi, nici care vă este meseria, pentru că domnia voastră aţi procedat cu nobleţe nelăsând să fie asasinat ca un câine, banditeşte... Zice că, în pofida primei dumneavoastră intenţii, se consideră îndatoratul domniei voastre

şi doreşte să ştiţi aceasta... Zice – şi ajuns aici traducătorul şovăi un moment şi schimbă o privire preocupată cu Guadalmedina înainte de a continua – că mâine toată Europa va şti că fiul şi moştenitorul regelui Iacob al Angliei se află la Madrid, avându-l ca unică escortă şi companie pe prietenul său, marchizul de Buckingham... Şi că, deşi din raţiuni de stat nu va putea face publice întâmplările din noaptea aceasta, el, Carol, prinţ de Wales, viitor rege al Angliei, Scoţiei şi Irlandei, nu va uita niciodată că un bărbat numit Diego Alatriste ar fi putut să-l asasineze şi n-a vrut.

6

Arta de a-ţi face duşmani

A doua zi, Madridul se deşteptă cu incredibila ştire. Carol Stuart, puiul leopardului englez, nerăbdător din pricina încetinelii negocierilor matrimoniale privind-o pe infanta doña María, sora regelui nostru don Filip al IV-lea, concepuse cu prietenul său, Buckingham, acel proiect extraordinar şi necugetat de a călători incognito la Madrid ca să-şi cunoască viitoarea mireasă, transformând în roman de amor cavaleresc recea combinaţie diplomatică stătută, care de luni întregi moţăia prin cancelarii. Nunta prinţului anglican cu prinţesa catolică devenise, dată fiind importanţa ei cu totul ieşită din comun, o extrem de complicată dantelărie în care mediau şi interveneau ambasadori, diplomaţi, miniştri, guverne străine şi până şi Sanctitatea Sa papa de la Roma, care trebuia să autorizeze unirea celor doi şi care, de bună seamă, înţelegea să tragă din ea un consistent folos pentru Biserică. Astfel că, sătul de toate tărăgănelile acelea, prinţul de Wales, secondat de Buckingham, hotărâse să

scurteze demersurile. Aşadar, plănuiseră amândoi aventura aceea plină de neprevăzut şi de primejdii, convinşi că apariţia ca prin minune a prinţului în Spania, fără anunţ prealabil, fără protocol, însemna cucerirea infantei şi aducerea ei în Anglia sub ochii stupefiaţi ai întregii Europe şi în aplauzele şi binecuvântările celor două popoare, spaniol şi englez.

Cam ăsta era în linii mari nervul întregii poveşti. După ce, cu eforturi susţinute, rezistenţa iniţială a regelui Iacob fusese înfrântă, acesta le dădu celor doi tineri acordul său şi îi autorizâ s-o pornească la drum. La urma urmei, dacă pentru bătrânul rege riscul aventurii urzite de fiul lui era mare – un accident, un eşec sau un afront spaniol ar fi însemnat un atentat la onoarea Angliei –, avantajele obţinute prin încheierea ei cu succes compensau neajunsurile. În primul rând, a-l avea cumnat al vlăstarului său pe monarhul naţiunii care pe atunci continua să fie cea mai puternică din lume nu era puţin lucru. În plus, acea căsătorie, dorită de curtea engleză, dar privită cu destulă răceală de contele de Olivares şi de consilierii ultracatolici ai regelui Spaniei, ar fi însemnat sfârşitul vechii duşmănii dintre cele două naţiuni. Domniile voastre să nu uite că abia trecuseră treizeci de ani de la Invincibila Armadă; ştiţi dumneavoastră, salve de tun, abordaje, valuri înfuriate şi totul ducându-se dracului, cu înfruntarea fatală dintre bunul nostru rege Filip al II-lea şi harpia aia roşcată de Elisabeta a Angliei, protectoarea protestanţilor, a tuturor porcilor de câine şi a piraţilor, mai

cunoscută sub numele de Regina Fecioară, de să te cruceşti nu alta ce fel de fecioară o fi fost şi aceea. Treaba e că o nuntă între tinerelul eretic şi infanta noastră – care n-o fi fost ea chiar Venus, dar tot arăta bine, dacă e să te iei şi după tabloul pe care i l-a pictat ceva mai târziu don Diego Velázquez: tânără şi blondă, o doamnă, ce mai!, cu buza aia a ei tipică pentru Casa de Austria – ar fi deschis paşnic Angliei porţile comerţului cu Indiile Occidentale, rezolvând conform intereselor britanice mărul discordiei din Palatinat, pe care n-am de gând să-l discut aici pentru că de-aia există cărţile de Istorie.

Aşa stăteau lucrurile în noaptea aceea în care eu am dormit ca un prunc pe mindirul meu prăpădit din Strada Archebuzei, neştiind ce ni se pregătea, pe când căpitanul Alatriste număra orele, treaz, cu o mână pe crosa pistolului şi cu spada lângă cealaltă, într-o cameră de serviciu a contelui de Guadalmedina. Cât despre Carol Stuart şi Buckingham, ei au fost găzduiţi cu mai mult confort şi cu toate onorurile în casa ambasadorului englez; iar a doua zi în zori, când ştirea se răspândise şi consilierii regelui, stăpânul nostru, cu contele de Olivares în frunte, dădeau din colţ în colţ încercând să găsească o ieşire din asemenea încurcătură diplomatică, locuitorii Madridului au dat năvală cu mic, cu mare în faţa Casei cu Şapte Hornuri ca să-l ovaţioneze pe îndrăzneţul călător. Carol Stuart era tânăr, înflăcărat şi optimist; împlinise douăzeci şi doi de ani şi, cu siguranţa aceea înnăscută a tinerilor, era tot atât de convins de puterea

de seducţie a gestului său, cât şi de dragostea unei infante pe care n-o văzuse niciodată. Era absolut încredinţat că noi, spaniolii, nefăcând de ruşine faima noastră cavalerească şi ospitalieră, vom fi cuceriţi, ca şi doamna sa, de un gest atât de îndrăzneţ. Iar în asta avea dreptate băiatul. Dacă în cei aproape cincizeci de ani de domnie a bunului şi inutilului nostru monarh don Filip al IV-lea, numit complet anapoda Cel Mare, gesturile cavalereşti şi ospitaliere, serviciul divin în zilele de sărbătoare şi plimbatul cu spada sculată băţ şi cu burta goală ar fi umplut străchinile cu mâncare şi buzunarele cu bani, altă făină s-ar fi măcinat la moara noastră, a mea, a căpitanului Alatriste, a spaniolilor în general şi a bietei Spanii în special. Şi tocmai timpul acela infam este denumit Secolul de Aur! Dar adevărul e că noi, cei care l-am trăit şi am suferit, aur abia de-am văzut, iar argint exact cât să nu murim de foame. Sacrificiu sterp, înfrângeri glorioase, corupţie, viaţă picarescă, mizerie şi lipsa oricărei ruşini, asta da, am avut cât să dăm şi la alţii. Numai că uite cum se-ntâmplă: trece niscai timp şi vine careva, se uită la un tablou de Diego Velázquez, aude nişte versuri de Lope şi Calderón, citeşte un sonet de don Francisco de Quevedo şi-şi zice: bun, iată că ceva tot a rămas, înseamnă c-o fi meritat strădania.

Dar să revenim la ale noastre. V-am povestit că ştirea cu aventura s-a răspândit ca scânteia prin praful de puşcă, iar gestul prinţului a cucerit inima întregului Madrid; asta deşi regelui, stăpânul nostru, şi contelui de Olivares, după cum

s-a aflat mai târziu, sosirea pe neașteptate și fără invitație a moștenitorului coroanei britanice le-a făcut aceeași plăcere ca un foc de pistol între sprâncene. S-au respectat formalitățile, desigur, și totul n-a fost decât sărbătoriri, manifestări de simpatie și firitiseli. Despre înfruntarea din fundătură, nici un cuvințel. Amănuntele le-a aflat Diego Alatriste când contele de Guadalmedina s-a întors acasă dis-de-dimineață, încântat de lumina bună în care se pusese escortându-i pe cei doi tineri și primind mulțumirile lor și ale ambasadorului englez. După schimbul de grațiozități de rigoare, la Casa cu Șapte Hornuri, Guadalmedina fusese chemat de urgență la Palatul Regal, unde adusese la cunoștința regelui, stăpânul nostru, și a prim-ministrului cele întâmplate. Fiindcă își dăduse cuvântul de cavaler, contele nu putuse dezvălui toate detaliile ambuscadei; însă Álvaro de la Marca știuse, neatrăgându-și dizgrația regală și totodată necălcându-și promisiunea, să manevreze suficiente apropouri, gesturi, subînțelesuri și tăceri grăitoare pentru ca atât monarhul, cât și favoritul său să înțeleagă, îngroziți, că imprudenții călători fuseseră cât pe ce să fie lichidați pe un drumeag întunecos din Madrid.

Explicația sau cel puțin câteva dintre cheile care îi fură suficiente lui Diego Alatriste ca să-și facă o idee despre cine și ce era în joc îi parveniră prin gura lui Guadalmedina; acesta, după ce își petrecuse jumătate din dimineață într-un necurmat du-te-vino între Casa cu Șapte Hornuri și palat, aducea știri nou-nouțe, deși nu foarte liniștitoare pentru căpitan.

— În realitate treaba e simplă, rezuma contele. Anglia face tot ce poate pentru ca nunta să aibă loc, dar Olivares şi Consiliul, care este sub influenţa lui, se grăbesc încet. Măritişul unei infante de Castilla cu un principe anglican le pute a pucioasă infernală... La cei optsprezece ani ai lui, regele nostru e prea tânăr; şi, în asta, ca în toate celelalte, se lasă condus de Olivares. De fapt, cei din cercul intim cred că favoritul nu intenţionează să-şi dea aprobarea pentru nuntă decât dacă prinţul de Wales se converteşte la catolicism. De aceea Olivares trage de timp şi tot de aceea tânărul Charles s-a hotărât să ia taurul de coarne şi să ne pună în faţa faptului împlinit.

Álvaro de la Marca lua o gustare aşezat la masa acoperită cu catifea verde. Era către amiază, se găseau în aceeaşi încăpere unde îl primise în toiul nopţii pe Diego Alatriste, şi aristocratul mânca pofticios bucăţi de plăcintă de pui stropită cu o juma de litru de vin în cană de argint: succesul lui diplomatic şi social din ziua aceea îi stârnise apetitul. Îl invitase pe Alatriste să i se alăture la masă, dar căpitanul refuzase politicos. Rămăsese în picioare, sprijinit uşor de perete şi privindu-şi protectorul cum dă gata gustarea. Era pe picior de plecare, cu capa, spada şi pălăria pe scaunul de lângă el, iar chipul lui nebărbierit purta urmele nopţii nedormite.

— Pe cine crede domnia voastră că supără cel mai mult această căsătorie?

Guadalmedina îl privi între două îmbucături.

— Uf! Pe mulţi. Lăsă plăcinta pe farfurie şi începu să enumere pe degetele lucioase de

grăsime. În Spania, Biserica şi Inchiziţia sunt categoric contra. Să mai adăugăm că papa, Franţa, Savoia şi Veneţia ar face orice ca să împiedice alianţa dintre Anglia şi Spania... Spune-mi, îţi poţi imagina ce s-ar fi întâmplat dacă azi-noapte i-aţi fi ucis pe prinţ şi pe Buckingham?

— Război cu Anglia, îmi închipui.

Contele atacă din nou conţinutul farfuriei.

— Îţi închipui bine, preciză sumbru. Deocamdată, consemnul este ca nimeni să nu pomenească de incident. Prinţul de Wales şi Buckingham susţin sus şi tare că au fost victimele atacului unor bandiţi de cea mai joasă speţă, iar regele şi Olivares se prefac a-i crede. După aceea însă, între patru ochi, regele i-a cerut favoritului să cerceteze cazul, iar acesta a promis să se ocupe personal de afacere. Guadalmedina se opri ca să bea vârtos din vin, ştergându-şi apoi mustaţa şi barbişonul cu un enorm şervet alb foşnind de apret. Cunoscându-l pe Olivares, sunt sigur că el însuşi ar fi putut monta lovitura; deşi nu-l cred în stare să meargă aşa de departe. Armistiţiul cu Olanda e pe punctul de a fi rupt şi ar fi absurd să compromiţi efortul de război cu o întreprindere inutilă contra Angliei...

Contele termină plăcinta, uitându-se distrat la covorul flamand atârnat pe perete în spatele interlocutorului său: cavaleri asediind un castel şi indivizi cu turbane împroşcându-i din înaltul crenelurilor cu săgeţi şi pietre, extrem de furioşi. Covorul se afla acolo de peste treizeci de ani, de când bătrânul general don Fernando de

la Marca îl luase ca pradă de război cu ocazia ultimei jefuiri a Anvers-ului pe vremurile glorioase ale marelui rege Filip al II-lea. Acum, fiul său, Álvaro, mesteca alene în faţa lui, cugetând. Apoi îl privi din nou pe Alatriste.

— Mascaţii aceia care te-au plătit pentru serviciile tale pot fi agenţi în slujba Veneţiei, Savoiei, Franţei sau mai ştiu eu a cui... Eşti sigur că erau spanioli?

— Tot atât de spanioli ca domnia voastră şi ca mine. Oameni de calitate.

— Lasă calitatea în pace. Aici toată lumea se crede vechi creştin, hidalg şi cavaler. Ieri a trebuit să-l dau afară pe bărbierul meu, care avea pretenţia să mă bărbierească ţinând spada la brâu. Până şi lacheii o poartă. Şi, întrucât munca este un atentat la onoare, nimeni nu mai munceşte.

— Cei de care vă vorbesc erau într-adevăr oameni de calitate. Şi spanioli.

— Bun. Spanioli ori ba, până la urmă tot aia e. Parcă nu ştii că străinii pot cumpăra aici absolut orice cu bani peşin... Aristocratul scoase un chicotit amar. În Spania asta a Casei de Austria, dragul meu, cu aur îi poţi cumpăra şi pe nobil, şi pe ţopârlan. Totul e de vânzare, mai puţin onoarea naţională; ba până şi cu ea facem pe ascuns contrabandă la prima ocazie. Cât despre celelalte, ce să mai spun! Conştiinţa noastră... Îi aruncă o privire căpitanului pe deasupra cănii de argint duse la gură. Spadele noastre...

— Sau sufletele noastre, conchise Alatriste.

Guadalmedina bău puţin neslăbindu-l din ochi.

— Aşa-i, zise. Mascaţii tăi pot fi la fel de bine în slujba bunului nostru papă Grigore al XV-lea. Sfântul Părinte îi detestă pe spanioli.

Marele şemineu din piatră şi marmură era stins şi soarele intrat pe fereastră nu avea putere; însă simpla menţionare a Bisericii îl făcu pe Diego Alatriste să simtă o fierbinţeală neplăcută. Imaginea sinistră a lui *fray* Emilio Bocanegra îi traversă din nou memoria ca un spectru. Îşi petrecuse noaptea văzând-o desenându-se pe tavanul întunecat al camerei de serviciu, pe umbrele copacilor de dincolo de geam, pe clarobscurul vestibulului; iar lumina zilei nu era suficientă ca s-o facă să dispară. Cuvintele lui Guadalmedina o materializau iar, ca pe o prevestire funestă.

— Oricine ar fi ei, continuă contele, scopul lor este limpede: să împiedice nunta, să dea o lecţie teribilă Angliei şi să aţâţe războiul între cele două naţiuni. Iar tu, răzgândindu-te în ultima clipă, le-ai stricat urzeala. De-acum te-ai licenţiat în arta de a-ţi face duşmani, aşa că eu în locul tău mi-aş păzi bine pielea. Problema e că nu te mai pot proteja. Cu tine aici, m-aş pomeni implicat. De-aş fi în locul tău, aş face o lungă călătorie, foarte departe... Şi, orice ai şti sau bănui, n-o spune nici în confesional. Dacă află un preot toate astea, îşi anină sutana în cui, vinde secretul şi se îmbogăţeşte.

— Dar ce se-aude cu englezul?... E salvat?

Guadalmedina îl asigură că da, bineînţeles. Cu toată Europa la curent, englezul se putea

considera la fel de bine adăpostit ca în blestematul lui de Turn al Londrei. Una era să-l duci cu vorba (Olivares şi regele erau dispuşi să continue a-l ţine pe jăratic, copleşindu-l cu atenţii şi amăgindu-l cu promisiuni până ce omul se va sătura şi se va căra învârtindu-se), şi alta să nu-i asiguri securitatea personală.

— În plus, continuă contele, Olivares e un mare pişicher şi se pricepe să improvizeze. Poate chiar să se răzgândească în privinţa asta, şi regele odată cu el. Ce crezi că i-a spus azi-dimineaţă, cu mine de faţă, prinţului de Wales?... Că dacă nu obţin dispensă de la Roma şi nu i-o pot da pe infantă de nevastă, o să i-o dea ca amantă... E teribil Olivares ăsta! Un nemernic şi jumătate, abil şi periculos, isteţ nevoie mare. Şi Carol este extrem de mulţumit, convins că o ţine deja pe doña María în braţe.

— Se ştie cum vede ea situaţia asta?

— Are douăzeci de ani, aşa că închipuie-ţi singur. Se lasă iubită. Faptul că un eretic cu sânge regal, tânăr şi frumos, este în stare să facă ce-a făcut pentru ea o sperie şi o fascinează în acelaşi timp. Dar e o infantă de Castilla, aşa că protocolul veghează cu străşnicie asupra lor. Mă îndoiesc că vor fi lăsaţi măcar o clipă singuri, nici ca să zică un „Ave Maria", darămite să-şi şoptească vorbe dulci... Întorcându-mă acasă, mi s-a năzărit începutul unui sonet:

Veni Wales, pe infantă s-o peţească,
năzuind la mâna ei regească,
biet leopard neştiind că pentru-acel odor
nu îndrăzneţ se cade-a fi, ci răbdător.

Cum ţi se pare? Álvaro de la Marca îl privi întrebător pe Alatriste, care abia dacă zâmbea, amuzat şi prudent, ferindu-se să se pronunţe. Bun, recunosc, nu-s Lope, pe legea mea. Şi-mi închipui că şi amicul tău, Quevedo, ar strâmba din nas; dar, fiind vorba de versuri de-ale mele, nu-s chiar de lepădat... Dacă o să le vezi circulând pe ici pe colo în fituici anonime, vei şti de cine sunt... În sfârşit – contele bău tot vinul şi se ridică, aruncând şervetul pe masă. Revenind la chestiunile grave, e sigur că o alianţă cu Anglia ne-ar servi de minune contra Franţei; care, după protestanţi, ba eu aş zice că înaintea lor, e principala noastră ameninţare în Europa. Poate că, în timp, se vor dumiri şi ai noştri şi vor celebra nunta; deşi, după comentariile private făcute atât de rege, cât şi de Olivares, tare m-ar minuna una ca asta.

Făcu câţiva paşi prin încăpere, se uită din nou la covorul furat de tatăl său de la Anvers şi se opri, gânditor, în faţa ferestrei.

— Oricum, continuă el, una era să-l străpungi azi-noapte pe un călător anonim care, oficial vorbind, nici nu se afla aici, şi alta, cu totul alta, să atentezi azi la viaţa nepotului Mariei Stuart, oaspetele regelui Spaniei şi viitor monarh al Angliei. Momentul a trecut. De aceea îmi închipui că mascaţii tăi sunt acum furioşi, hotărâţi să se răzbune. Pe deasupra, nu le convine ca martorii să vorbească; şi cea mai nimerită metodă de-a amuţi un martor este să-i faci de hac... Se întorsese ca să-l privească fix pe interlocutor. Ai prins situaţia? Mă bucur. Iar acum,

căpitane Alatriste, ţi-am acordat prea mult timp şi am alte treburi de făcut; printre acestea, să-mi termin sonetul. Aşa că vezi-ţi de viaţa ta. Şi Dumnezeu să te aibă în pază.

Întregul Madrid era într-o sărbătoare continuă, iar curiozitatea populară transformase Casa cu Şapte Hornuri într-un pitoresc loc de pelerinaj. Grupuri de curioşi urcau pe strada Alcalá până la biserica şi grădina Carmeliţilor Desculţi, adunându-se peste drum de reşedinţa ambasadorului englez, unde câţiva alguazili ţineau fără prea mare convingere la distanţă mulţimea care aplauda la trecerea fiecărei caleşti ce ieşea pe poartă sau se întorcea la remizele de trăsuri ale casei. Lumea striga să iasă prinţul de Wales ca să-l salute; iar către jumătatea dimineţii, când un tânăr blond se apropie o clipă de una dintre ferestre, fu primit cu o zgomotoasă ovaţie, la care băiatul răspunse cu un gest din mână atât de amabil încât imediat îşi adjudecă simpatia gloatei adunate în stradă. Generoasă, afectuoasă, primitoare cu cine ştia să-i câştige inima, populaţia Madridului avea să-i ofere mereu moştenitorului tronului Angliei, pe toată durata lunilor petrecute de el la curte, aceleaşi dovezi de preţuire şi de bunăvoinţă. Alta ar fi fost istoria nenorocitei noastre Spanii dacă impulsurile populare, cel mai adesea generoase, ar fi avut ultimul cuvânt înaintea aridei raţiuni de stat, a egoismului, lăcomiei şi incompetenţei politicienilor, nobililor şi monarhilor noştri. Cronicarul anonim pune chiar asta în gura aceluiaşi popor, în

vechea *Cântare a Cidului* şi nu te poţi opri să nu-i rememorezi cuvintele când meditezi la trista istorie a neamului nostru, care întotdeauna a dat tot ce avea el mai bun, nevinovăţia, banii, munca şi sângele lui, şi a fost atât de rău răsplătit: *Ce vasal bun ar fi fost, dacă-avea un bun senior.*

Prin urmare, entuziaştii madrileni se adunară cu mic, cu mare în dimineaţa aceea ca să-l sărbătorească pe prinţul de Wales, şi eu însumi eram acolo însoţind-o pe Caridad Lebrijana, care n-ar fi înţeles în ruptul capului să piardă un asemenea spectacol. Nu ştiu dacă v-am povestit că Lebrijana avea pe-atunci treizeci sau treizeci şi cinci de ani şi era o andaluză vulgară şi frumoasă, brună, cu trăsături plăcute şi destul farmec încă, cu ochi mari, negri şi vii, şi piept opulent; fusese actriţă de comedie vreo cincişase ani şi curvă tot atâţia într-o casă de întâlniri de pe strada Huertas. Obosită de asemenea viaţă, imediat ce-i apăruseră primele riduri pe la colţul ochilor cumpărase din economiile ei Taverna Turcului, din care trăia acum relativ decent şi bine. Voi adăuga, neîncălcând prin asta nici un secret, că Lebrijana era amorezată de stăpânul meu, Alatriste, şi că în virtutea acestui fapt îi dădea pe veresie atât de-ale gurii, cât şi bani peşin; şi că vecinătatea locuinţei căpitanului, care comunica prin curte cu uşa din spate a tavernei şi a odăiţei Lebrijanei, uşura mult întâlnirea lor deloc întâmplătoare şi destul de frecventă în patul ei. E adevărat că fostul soldat s-a dovedit întotdeauna discret în prezenţa mea;

însă, când locuieşti cu cineva, chestiile astea nu pot trece neobservate. Cât despre mine, oi fi fost eu doar un băieţandru, şi încă din Oñate, dar numai tont nu eram.

Vasăzică, aşa cum vă spuneam, în ziua aceea am însoţit-o pe Caridad Lebrijana pe străzile Mayor, Montera şi Alcalá, până la reşedinţa ambasadorului englez, iar acolo am adăstat şi noi în mulţimea care îl ovaţiona pe prinţul de Wales, amestecându-ne cu toţi acei gură-cască de toate condiţiile, îmboldiţi de curiozitate. Întrucât strada devenise din acest motiv un loc de clacă mai zumzăitor chiar decât treptele scării monumentale de la San Felipe, sacagiii şi vânzătorii de limonadă îşi strigau băuturile, se vindeau pateuri, cornuleţe şi borcănaşe cu pomezi, se instalau la gura calului nişte birturi ambulante în care cu câţiva gologani îţi potoleai foamea, cerşeau sărăntocii, se vânzoleau servitoarele, pajii şi scutierii, se vânturau tot soiul de bârfe şi de scorneli fabuloase, se disecau în grup întâmplările şi zvonurile de la palat şi erau lăudate aspectul şi îndrăzneala cavalerească a tânărului prinţ, comentându-se, în special de către femei, eleganţa, prestanţa şi multele calităţi ale persoanei sale şi ale lui Buckingham. Şi, în felul acesta plin de însufleţire, foarte spaniol, trecea dimineaţa.

— Arată grozav! zicea Lebrijana, după ce amândoi l-am văzut pe presupusul principe apropiindu-se de fereastră. Talie subţire, fineţe, farmec... Or să fie o pereche minunată, el cu infanta noastră!

Şi îşi şterse lacrimile cu colţul broboadei. Ca majoritatea zdrobitoare a publicului feminin, era de partea amorezului; şi asta pentru că îndrăzneala gestului său îi atrăsese simpatia şi toţi consideraU afacerea gata încheiată.

— Păcat că flăcăul ăsta chipeş e eretic. Dar nu-i nimic: treaba poate fi aranjată de un confesor care-şi ştie meseria şi de-un botez la timp. Buna femeie, în neştiinţa ei, credea că anglicanii sunt ca turcii, că nu-i botează nimeni. Mai mult fac două mamele decât două războie!

Şi râdea, clătinându-şi pieptul acela plin care mă fascina şi care, într-un anumit fel – pe-atunci îmi venea greu să-mi explic de ce –, mă ducea cu gândul la al mamei. Îmi amintesc perfect senzaţia pe care mi-o producea decolteul Lebrijanei când se apleca să servească la masă, iar bluza insinua, mulate de propria lor greutate, volumele acelea mari, brune şi pline de taină. Deseori mă întrebam ce făcea cu ele căpitanul când mă trimitea să cumpăr ceva sau să mă joc pe stradă şi rămânea singur acasă cu Caridad, iar eu, coborând năvalnic scara şi sărind treptele câte două, o auzeam pe ea râzând sus foarte tare, foarte veselă.

Stăteam noi acolo aplaudând pe rupte orice figură care se apropia de ferestre, când apăru căpitanul Alatriste. Nu era, nici pe departe, prima noapte petrecută de el în afara locuinţei, drept care eu dormisem butuc, fără vreo nelinişte ori presimţire. Însă, văzându-l în faţa Casei cu Şapte Hornuri, am intuit că se întâmpla ceva nelămurit. Pălăria îi era bine trasă pe ochi, capa

răsucită oarecum în jurul gâtului şi, în ciuda orei înaintate a dimineţii, avea obrajii nebărbieriţi: tocmai el care, cu disciplina-i de vechi soldat, punea atâta preţ pe înfăţişarea sa. Ochii lui deschişi la culoare păreau obosiţi şi bănuitori în acelaşi timp; părea a merge prin mulţime cu atitudinea celui care, dintr-un moment în altul, se aşteaptă la ceva neplăcut. După primele cuvinte, păru a se destinde puţin, când l-am asigurat că nimeni nu întrebase de el, nici în timpul nopţii, nici de dimineaţă. Lebrijana îi spuse acelaşi lucru şi în privinţa tavernei: nu tu necunoscuţi, nu tu întrebări. Apoi, când mă depărtasem niţel, am auzit-o întrebându-l încet în ce daravele necurate se vârâse iar. M-am întors să mă uit la ei pe furiş, cu urechea ciulită; dar Diego Alatriste era din nou tăcut, mulţumindu-se să privească ferestrele ambasadorului englez cu o expresie impasibilă.

Printre curioşi se aflau şi oameni mai acătării, cu palanchine, litiere şi carete, ba chiar şi vreo două-trei caleşti cu doamne şi cu însoţitoarele lor, cu *dueñas* adică, trăgând cu ochiul din spatele perdeluţelor; iar vânzătorii ambulanţi dădeau fuga să le ofere răcoritoare şi alte bunătăţi. Uitându-mă mai bine într-acolo, mi s-a părut că recunosc unul dintre vehiculele acelea: era de culoare închisă, fără blazon pe portieră, cu două catârce bune la ham. Vizitiul sporovăia într-un grup de curioşi, aşa că m-am putut apropia de scăriţa caretei fără să mă împiedice careva. Iar acolo, chiar lângă gemuleţ, o privire albastră şi nişte zulufi aurii în tirbuşon

îmi confirmară că inima mea, care bătea înnebunită în piept de parcă voia să sară afară, nu se înşelase.

— La dispoziţia dumneavoastră, am îngăimat cu greu, abia stăpânindu-mi vocea.

N-o să înţeleg niciodată cum, la vârsta fragedă pe care o avea atunci Angélica de Alquézar, poate zâmbi cineva aşa cum a făcut-o ea în dimineaţa aceea în faţa Casei cu Şapte Hornuri. Un surâs lent, foarte lent, de dispreţ şi de nesfârşită înţelepciune în acelaşi timp. Unul dintre acele zâmbete pe care nici o fată n-a avut timp să le înveţe în viaţa ei, ci sunt înnăscute, plămădite din luciditatea şi privirea aceea pătrunzătoare ce sunt patrimoniul exclusiv al femeilor; rod al nesfârşitelor veacuri de când ele, în tăcere, îi văd pe bărbaţi comiţând tot felul de tâmpenii. Eu eram pe atunci mult prea tânăr ca să ghicesc cât de prostănaci suntem, prin comparaţie, noi, bărbaţii, şi câte se pot învăţa din ochii şi zâmbetul femeilor. De multe necazuri din viaţa mea de adult aş fi fost scutit dacă aş fi dedicat mai mult timp acestui studiu. Dar nimeni nu se naşte învăţat; şi adesea, când te-ai dumirit în sfârşit şi ai priceput lecţia, e prea târziu ca aceasta să-ţi mai folosească la ceva.

Fapt e că mica domnişoară blondă, cu ochii ca văzduhul senin şi rece al Madridului iarna, a zâmbit recunoscându-mă; ba chiar s-a aplecat uşor către mine în foşnetul de mătase al rochiei, în timp ce sprijinea o mână delicată şi albă de rama ferestruicii. Eu mă găseam lângă scara caretei micii mele doamne, iar euforia dimineţii

şi atmosfera cavalerească a situaţiei făceau să-mi sporească îndrăzneala. Mai contribuia la aceasta şi faptul că în ziua aceea eram destul de bine îmbrăcat, graţie unui pieptar maro închis şi unor vechi pantaloni până la genunchi aparţinând căpitanului Alatriste, pe care aţa şi acul harnicei Caridad Lebrijana le ajustaseră pentru mine, făcându-le ca noi.

— Azi nu e noroi pe stradă, zise, şi vocea ei mă înfioră până în creştetul capului.

Avea un ton liniştit şi seducător, câtuşi de puţin copilăresc. Aproape prea grav pentru vârsta ei. Unele doamne foloseau acest ton, adresându-li-se amorezilor, în reprezentaţiile populare de prin pieţe şi în comediile din teatrele în aer liber numite *corrales*. Însă Angélica de Alquézar – căreia încă nu-i ştiam numele – nu era actriţă, ci doar o copilă. Nimeni n-o învăţase să adopte ecoul acela obscur, acel mod de a pronunţa cuvintele astfel încât să te facă să te simţi bărbat, şi nu unul oarecare, ci singurul pe o rază de o mie de leghe jur-împrejur.

— Nu e noroi, am repetat, nemaifiind în stare nici să gândesc ce spun. Şi-mi pare rău, fiindcă asta mă împiedică, poate, să vă slujesc din nou.

Odată cu ultimele cuvinte mi-am dus mâna la inimă. Recunoaşteţi, cel puţin, că am ştiut să mă port şi că răspunsul meu galant şi gestul erau la înălţimea domnişoarei şi a împrejurărilor. Aşa a fost, negreşit, fiindcă în loc să nu mă mai bage în seamă, ea mi-a zâmbit iar. Iar eu am fost băiatul cel mai fericit, mai cavaler şi mai hidalg din lume.

— E pajul de care v-am vorbit, zise ea atunci, adresându-i-se cuiva care şedea lângă ea, în interiorul caretei, şi pe care nu-l puteam vedea. Îl cheamă Íñigo şi locuieşte pe Strada Archebuzei. Se întorsese din nou spre mine, care o priveam cu gura căscată, uluit că fusese în stare să-mi reţină numele. Cu un căpitan, aşa-i?... Un anume căpitan Batiste, sau Eltriste.

O mişcare se făcu simţită în penumbra interiorului caretei şi întâi o mână cu unghii murdare, apoi un braţ îmbrăcat în negru apărură din spatele fetei şi se sprijiniră de rama ferestruicii. Urmară o capă tot neagră şi un pieptar cu însemnul roşu al ordinului de Calatrava; în sfârşit, peste un guler mic şi prost scrobit apăru figura unui bărbat având între patruzeci şi ceva şi cincizeci de ani, cu cap rotund, cu un păr urât, rar, la fel de tern şi de cenuşiu ca mustaţa şi bărbuţa lui. Totul la el, în pofida îmbrăcăminţii solemne, degaja o nedefinită senzaţie de vulgaritate de cea mai joasă speţă; trăsăturile ordinare şi antipatice, gâtul gros, nasul puţin înroşit, mâinile neîngrijite, felul în care mişca din cap şi mai ales privirea arogantă şi vicleană de meseriaş îmbogăţit, cu influenţă şi putere, îmi produseră un sentiment neplăcut la gândul că omul acela împărţea careta şi poate avea în comun legături familiale cu bălaia tinerică de care eram îndrăgostit. Dar lucrul cel mai neliniştitor a fost ciudata scăpărare din ochii lui; expresia de ură şi de mânie pe care am văzut-o apărând în ei când fata a pronunţat numele căpitanului Alatriste.

7

Promenada de la Prado

A doua zi era duminică. Începu cu o mare sărbătoare şi fu cât pe ce să se termine cu o tragedie pentru Diego Alatriste şi pentru mine. Dar să nu anticipăm. Partea festivă a zilei consta în aşa-numita *rúa* pe care, în aşteptarea prezentării oficiale în faţa curţii şi a infantei, regele, don Filip al IV-lea, a poruncit-o în onoarea iluştrilor săi oaspeţi. Pe vremea aceea se numea *hacer la rúa*, plimbarea tradiţională pe care tot Madridul o făcea în caleaşcă, pe jos sau călare, fie doar pe parcursul Străzii Mari, între Santa María de la Almudena, treptele din San Felipe şi Puerta del Sol, fie continuând până la grădinile ducelui de Lerma, Mănăstirea Ieronimilor şi Prado. În ce priveşte Strada Mare, ea era drum de trecere obligatoriu din centrul oraşului până la Palatul Regal şi locul argintarilor, aurarilor şi al prăvăliilor elegante; de aceea, la căderea serii, se umplea de carete cu doamne şi de cavaleri împăunându-se care mai de care prin faţa lor. Cât despre El Prado de San Jerónimo, plăcut

în zilele de iarnă însorite şi în serile de vară, era un loc plin de copaci şi de verdeaţă, cu douăzeci şi trei de fântâni, multe garduri vii, livezi şi o alee cu plopi străbătută de caleşti, rădvane şi plimbăreţi prinşi în conversaţii însufleţite. De asemenea, era locul potrivit pentru întâlniri prieteneşti sau galante, oferind ascunzători pentru perechile tăinuite; pot spune că şi cele mai simandicoase personaje ale curţii veneau cu plăcere acolo, bucurându-se de peisaj. Însă acela care a explicat cel mai bine, câţiva ani mai târziu, ce însemna *hacer la rúa* a fost don Pedro Calderón de la Barca, într-una din comediile sale:

Dimineaţa mă voi afla,
să te văd, la biserica ta;
după-amiaza, de vei ieşi,
la promenadă te voi întâlni;
la Prado voi merge pe seară,
aproape de careta-ţi uşoară;
apoi, pe strada ferită,
şopti-voi la fereastra zăbrelită.
Astfel: mesă, Prado, plimbare,
rúa, grilaj, Strada Mare
sunt a iubirii recapitulare.

Nu exista, prin urmare, loc mai potrivit ca acela, pentru ca monarhul nostru, al Patrulea Filip, galant cum era în anii tinereţii, să hotărască a organiza acolo prima întâlnire de la distanţă, oficioasă, nu oficială, între sora lui, infanta, şi cutezătorul pretendent englez. Totul trebuia să decurgă, desigur, conform protocolului curţii spaniole, ale cărui reguli şi tipicuri erau atât de stricte încât îi impuneau dinainte

familiei regale tot ce avea de făcut în fiecare moment al zilei, anului şi anilor vieţii ei. Nu este de mirare, aşadar, că vizita neaşteptată a ilustrului aspirant la starea de cumnat a fost folosită de monarh ca pretext pentru a încălca eticheta rigidă a Palatului şi a improviza serbări şi promenade. Lumea se puse pe treabă şi organiză o plimbare cu caleştile la care luă parte tot ce însemna ceva la curte; iar populaţia Madridului rămase cu gura căscată, entuziasmată de acea exhibiţie cavalerească măgulind atât de mult orgoliul naţional şi care, fără doar şi poate, englezilor li se păru uluitoare, incredibilă. Fără îndoială, când viitorul Carol I s-a interesat de posibilitatea de a-şi saluta viitoarea logodnică, chiar şi cu un simplu bună seara, contele de Olivares şi restul consilierilor spanioli s-au privit cu gravitate înainte de a-i comunica Alteţei Sale, cu multă dibăcie diplomatică şi mari întorsături de frază, că paşte, murgule, iarbă verde! Nimeni, nici măcar un principe de Wales, care de altfel nu fusese încă prezentat oficial, nu-i putea vorbi infantei doña María, nici nu se putea apropia de ea sau de oricare altă doamnă din familia regală. Cu toată deferenţa, se vor vedea doar în treacăt şi cu asta basta.

Eu însumi am căscat gura pe stradă cu liota nesfârşită de curioşi şi recunosc că spectacolul a fost o culme a galanteriei şi fineţei, cu crema Madridului îmbrăcată de-ţi lua ochii; însă, în acelaşi timp, din cauza acelui incognito oficial al vizitatorilor noştri, toată lumea s-a purtat cu o extremă naturaleţe, de parcă nu ştia despre cine

e vorba. Prinţul de Wales, Buckingham, ambasadorul englez şi contele de Gondomar, reprezentantul nostru la Londra, se aflau într-o caleaşcă închisă la poarta Guadalajara – o caleaşcă *invizibilă*, pentru că era cu desăvârşire interzis să o aclami sau să o arăţi măcar – şi de acolo Carol a văzut trecând prima dată caleştile care duceau la plimbare familia regală. Într-una din ele, alături de foarte frumoasa noastră regină de douăzeci de ani, doña Isabel de Bourbon, prinţul a văzut-o pentru întâia oară pe infanta doña María, care, în plină tinereţe, arăta superb, blondă, dulce şi discretă, într-o rochie de brocart sclipitor, legată la braţ cu o panglică albastră, aşa cum se convenise dinainte pentru a putea fi recunoscută de pretendentul ei. Parcurgând dus-întors Strada Mare şi Prado, caleaşca a trecut de trei ori în seara aceea pe lângă cea a englezilor; şi deşi prinţul n-a putut zări decât nişte ochi albaştri şi un păr auriu împodobit cu pene şi pietre scumpe, zice-se că s-ar fi îndrăgostit lulea de infanta noastră. Şi, aşa o fi fost, probabil, fiindcă în următoarele cinci luni a rămas la Madrid, peţind-o şi răspeţind-o, pe când regele îl cinstea ca pe un frate, iar contele de Olivares îl tot amâna şi-l ducea cu zăhărelul, cu cea mai aleasă diplomaţie din câte se pot închipui. Partea bună a fost că, atâta timp cât au existat speranţe de nuntă, englezii au aplicat un fel de armistiţiu în îndeletnicirea lor de căpetenie: aceea de a ne scoate din minţi atacându-ne galioanele din Indii, cu piraţii, corsarii, amicii lor olandezi şi mama dracului care i-a fătat; aşa că la ceva tot a servit povestea aia.

Neascultând de poveţele contelui de Guadalmedına, căpitanul Alatriste nici n-a fugit din Madrid, nici n-a vrut să se ascundă de nimenı. V-am povestit deja în capitolul anterior că în dimıneaţa când Madridul a aflat de venirea prinţului de Wales, căpitanul a apărut şi el plimbându-se chiar prin faţa Casei cu Şapte Hornurı; ba mai mult, am avut ocazia să-l întâlnesc în mulţimea de pe Strada Mare cu ocazia celebrei *rúa* din duminica aceea, uitându-se gânditor la caleaşca englezilor. E adevărat însă că îşi lăsase mult borul pălăriei peste ochi şi se înfofolise bine în capă mascându-şi chipul. Pe cât era de politicos şi de viteaz, pe atât ştia să fie discret cu acele însuşiri.

Deşi nu-mi pomenise nimic de aventura cu pricina, eu simţeam că ceva se petrece. În noaptea următoare mă trimisese să dorm într-una din odăile de jos ale Lebrijanei, sub pretextul că trebuia să primească pe cineva pentru nişte afaceri. Dar apoi am aflat că şi-a petrecut toată noaptea treaz, cu două pistoale încărcate, cu spada şi pumnalul lung la îndemână. Totuşi, nu se întâmplase nimic; abia la crăpatul zorilor putuse să adoarmă liniştit. Aşa l-am găsit când m-am întors dimineaţa: cu opaiţul sfârâind fără ulei, trântit îmbrăcat pe pat, cu hainele boţite şi cu armele alături, respirând tare şi ritmic pe gura întredeschisă, cu o expresie încăpăţânată şi încruntată.

Căpitanul Alatriste era fatalist. Probabil că starea lui de vechi soldat – luptase în Flandra şi pe Mediterana, după ce fugise de la şcoală ca

să se înroleze ca paj şi toboşar la treisprezece ani – întipărise în el felul acela de a accepta riscul, neplăcerile, neliniştile şi necazurile unei vieţi grele, crunte, cu stoicismul celui care s-a obişnuit să nu aştepte altceva de la ea. Caracterul lui putea fi lesne descris cu ajutorul acelei definiţii date ceva mai târziu spaniolilor de mareşalul francez Grammont: *Curajul le este aproape înnăscut, ca şi răbdarea în încercări şi încrederea în momentele adverse... Domnii soldaţi nu prea se miră de nenorociri, ci se mângâie cu nădejdea unei îndreptări grabnice a situaţiei.* Sau de o franţuzoaică, Madame d'Aulnoy, când spune: *Îi vezi expuşi vremii rele, mizeriei; şi, în pofida acestora, mai curajoşi, mai semeţi şi mai orgolioşi decât în bogăţie şi belşug.* Pe cuvânt că toate astea sunt adevărate; iar eu, care am cunoscut vremurile acelea, ba încă şi pe cele mai rele de după, pot depune mărturie. În ce-l priveşte pe Diego Alatriste, semeţia şi orgoliul le avea pe dinăuntru şi se manifestau doar în tăcerile-i încăpăţânate. V-am mai spus că, spre deosebire de mulţimea spadasinilor şi bătăuşilor care îşi răsuceau mustaţa şi vorbeau cât mai gălăgios pe străzile şi în toate locurile de clacă ale Curţii, pe el nu l-am auzit niciodată grozăvindu-se cu amintirile lungii lui vieţi militare. Însă, uneori, vechii camarazi de arme strânşi în jurul unor stacane cu vin se refereau la el în istorisiri pe care le ascultam lacom; pentru că, la vârsta-mi fragedă, Diego Alatriste era înlocuitorul acelui tată pe care îl pierdusem onorabil

în războaiele regelui, stăpânul nostru: unul dintre bărbaţii aceia scunzi, duri şi daţi naibii, pe care i-a produs cu atâta generozitate Spania spre binele şi răul ei, şi la care se referea Calderón – stăpânul meu Alatriste, veşnică fie-i pomenirea, să nu se supere de acolo unde este că îl citez atât de des pe don Pedro Calderón în locul dragului său Lope – scriind:

... Suferă chinuri de nespus,
plătiţi când mai rău, când mai bine.
Deşi semeţi, ştiu să se domine.
De orice teamă ei sunt mai presus.
Înfruntă urgia cu inimi senine,
dar nu admit să le vorbeşti de sus.

Îmi amintesc un episod care m-a impresionat în mod deosebit, mai ales pentru că punea în evidenţă felul de a fi al căpitanului Alatriste. Juan Vicuña, care fusese sergent cavalerist în momentul dezastrului unităţilor noastre *los tercios* la dunele din Nieuport – vai de mamele care au avut fii acolo! –, a descris de mai multe ori, ajutându-se cu bucăţi de pâine şi cu căni de vin de pe masa Tavernei Turcului, înfrângerea suferită de spanioli. El, tatăl meu şi Diego Alatriste făcuseră parte din fericiţii care au apucat să vadă înserarea acelei zile cumplite; ceea ce nu se poate spune despre cei 5 000 de compatrioţi ai noştri, inclusiv 150 de comandanţi şi căpitani, care şi-au vândut scump pielea în faţa olandezilor, englezilor şi francezilor. Aceştia, deşi obişnuiau să se bată şi între ei, nu pierdeau nici o ocazie să se alieze când era vorba să ne-o tragă bine. La Nieuport, treaba le-a ieşit de

minune: murise generalul don Gaspar Zapena şi căzuseră prizonieri amiralul de Aragón şi alţi mari şefi. Când trupele noastre se aflau deja în debandadă, Juan Vicuña, având toţi ofiţerii lui morţi şi o rană urâtă la braţul pe care avea să şi-l piardă cangrenat după alte câteva săptămâni, se retrăsese cu compania lui decimată şi cu resturile trupelor străine aliate. Şi povestea Vicuña că, privind pentru ultima oară în urmă, înainte de a fugi în goana calului, văzuse cum veteranul *Tercio Viejo de Cartagena* – din rândurile căruia făceau parte tatăl meu şi Alatriste – încerca să părăsească demn câmpul de bătălie semănat cu cadavre, prin mulţimea duşmanilor care îl secerau cu focuri de archebuză, muschetă şi artilerie. Erau acolo morţi, oameni în agonie şi fugari cât vedeai cu ochii, povestea Vicuña. Şi, în plin dezastru, sub soarele orbitor care scăpăra pe dunele de nisip, luptând cu vântul puternic şi cu trâmbele de fum şi de colb, companiile bătrânului *Tercio*, împănate de suliţe, înaintând în careu în jurul flamurilor sfârtecate de mitralii, scuipând foc pe toate cele patru laturi, se retrăgeau foarte încet, mereu în formaţie, imperturbabile, strângându-şi rândurile după fiecare breşă deschisă de artileria duşmană, care nu îndrăznea să se apropie. Când făceau câte o pauză, soldaţii discutau calm cu ofiţerii lor, apoi îşi reluau marşul continuând să se bată, terribili până şi în înfrângere: închişi ermetic şi senini de parcă participau la o defilare, în ritmul marcat de bătaia lentă a tobelor.

— *El Tercio de Cartagena* a ajuns la Nieuport la căderea nopţii, încheie Vicuña, apucând cu

singura lui mână ultimele bucăţi de pâine şi ultimele căni rămase pe masă. Tot aşa, la pas, fără grabă: şapte sute, din cei o mie o sută cincizeci de oameni care începuseră bătălia... Lope Balboa şi Diego Alatriste veneau cu ei, negri de praf de puşcă, însetaţi, extenuaţi. Se salvaseră pentru că nu rupseseră rândurile, ci îşi păstraseră sângele rece în toiul dezastrului general. Şi ştiţi domniile voastre ce mi-a răspuns Diego Alatriste când m-am repezit să-l îmbrăţişez, felicitându-l că scăpase cu viaţă?... Păi m-a privit cu ochii ăştia ai lui, îngheţaţi ca blestematele de canale olandeze, şi mi-a zis: „Eram prea obosiţi ca să fugim".

Nu l-au căutat noaptea, aşa cum se aştepta, ci pe înserat şi într-un fel aproape oficial. Cineva bătu la uşă, şi, când am deschis, m-am pomenit faţă în faţă cu figura aspră a locotenentului de alguazili Martín Saldaña. Avea cu el poteraşi pe care îi semănase pe scară şi în curtea interioară – am numărat vreo şase –, din care unii cu spada goală în mână.

Saldaña intră singur, înarmat până în dinţi, şi închise uşa în urma lui, cu pălăria pe cap şi cu spada în teacă. Alatriste, fără haină, se ridicase şi aştepta în mijlocul camerei. În momentul acela îşi lua mâna de pe daga pe care o trăsese imediat lângă el auzind bătăile în uşă.

— Pe Dumnezeul meu, Diego, că mult îmi uşurezi tu treaba, zise Saldaña, prost dispus, făcându-se că nu vede cele două pistoale cu cremene puse pe masă. Te puteai cărăbăni din Madrid, măcar. Sau te puteai muta altundeva.

— Nu pe tine te aşteptam.

— Cred şi eu că nu pe mine. Saldaña aruncă în sfârşit o scurtă privire pistoalelor, făcu câţiva paşi prin încăpere, îşi scoase pălăria şi o puse peste ele, acoperindu-le. Deşi pe cineva tot aşteptai.

— Ce se presupune c-am făcut?

Eu mă aflam în uşa celeilalte odăi, neliniştit de ce se petrecea. Saldaña mă privi scurt, apoi se întoarse spre căpitan. Fusese şi el prieten cu tata, în Flandra.

— Să mă trăsnească Sfântul dacă ştiu, îi spuse căpitanului. Ordinele mele sunt să te umflu sau să te omor dacă opui rezistenţă.

— De ce sunt acuzat?

Locotenentul de alguazili dădu din umeri, evaziv.

— Nu eşti acuzat. Cineva vrea să-ţi vorbească.

— Cine a dat ordinul?

— Asta nu te priveşte. Mi l-au dat şi gata. Se uita din nou la el plictisit, de parcă l-ar fi învinovăţit că a fost pus în situaţia aceea nedorită. Poţi să-mi spui şi mie ce se-ntâmplă, Diego? Nici nu-ţi trece prin cap în ce rahat te-ai băgat.

Alatriste îi oferi un zâmbet strâmb, fără pic de umor.

— M-am mulţumit să accept trebuşoara pe care mi-ai recomandat-o.

— Atunci blestemată fie ea şi naiba să mă ia şi pe mine! Saldaña scoase un lung suspin de neplăcere... Să moară mortu' dacă cei ce te-au folosit par mulţumiţi de rezultate.

— Află că era prea murdară, Martín.

— Murdară?... Şi ce-i cu asta? Nu-mi amintesc să fi făcut o trebuşoară curată în ultimii treizeci de ani. Cred că nici tu.

— Era prea murdară chiar şi pentru noi.

— Încetează. Saldaña îşi ridică mâinile, opunându-se tentaţiei de a afla mai multe. Nu vreau să ştiu nimic. În vremurile astea, a şti mai mult e mai rău decât a şti mai puţin... Îl privi iar pe Alatriste, stingherit şi hotărât în acelaşi timp. Vii de bunăvoie sau nu?

— Ce-mi rămâne de făcut?

Saldaña se gândi puţin. Posibilităţi nu prea existau.

— Bun, ce să-ţi spun, conchise. Pot rămâne aici până te descurci tu cu ăi de-afară... Nu-s ei mari spadasini, dar îs şase; şi mira-m-aş să poţi ajunge în stradă, chiar şi tu, fără vreo două drăgălaşe de spintecături şi cel puţin o împuşcătură.

— Şi drumul?

— În caretă zăvorâtă, deci n-ai nici o şansă. Trebuia să-ţi fi luat tălpăşiţa înainte de-a veni noi să te umflăm, omule. Ai avut timp berechet s-o faci. Privirea pe care i-o aruncă Saldaña căpitanului era încărcată de reproş. Să ard în focul gheenei dacă mă aşteptam să te găsesc aci!

— Unde mă duci?

— Nu pot să-ţi spun. Şi-aşa am vorbit mai mult decât se cuvine. Eu rămăsesem în uşa celeilalte odăi, foarte tăcut şi nemişcat, şi locotenentul de alguazili se uită la mine a doua oară. Vrei să mă ocup eu de băiat?

— Nu, lasă-l. Alatriste nici nu mă privi măcar, cufundat în gândurile lui. O să aibă grijă de el Lebrijana.

— Cum vrei. Plecăm?

— Zi-mi unde mergem, Martín.

Celălalt scutură din cap, ursuz.

— Ţi-am zis că nu pot.

— Nu la temniţa municipală, nu?

Tăcerea lui Saldaña fu grăitoare. Atunci am văzut desenându-se pe chipul căpitanului Alatriste strâmbătura aceea care uneori îi ţinea loc de zâmbet.

— Trebuie să mă omori? întrebă senin.

Saldaña negă din nou din cap.

— Nu. Îţi dau cuvântul meu că ordinele sunt să te aduc viu, dacă nu te opui. C-oi mai ieşi tu de-acolo de unde te duc, asta-i altă poveste... Dar atunci n-ai să mai fii problema mea.

— Dacă nu le-ar păsa de tămbălău, mi-ar fi făcut felul chiar aici. Alatriste îşi duse arătătorul mâinii drepte la grumaz, imitând mişcarea unui cuţit. Te-au trimis fiindcă vor proceduri legale... Arestat, interogat, pare-se că eliberat apoi, după care i se pierd urmele. Şi între timp câte se pot întâmpla....

Fără ocolişuri, Saldaña se arătă de acord.

— Aşa cred şi eu, zise, obiectiv. Mă mir că n-au apărut acuzaţiile, fiindcă, adevărate sau false, îs lucrul cel mai uşor de montat din lume. De fapt, ordinele mele erau să nu schimb nici un cuvinţel cu tine. Nici să te trec în condicuţa mea cu arestaţi... Fir-ar să fie!

— Lasă-mă să iau o armă, Martín.

Locotenentul de alguazili se uită la Alatriste cu gura căscată.

— Nici nu-ncape vorbă, zise, după o lungă pauză.

Cu o încetineală deliberată, căpitanul scosese cuţitul scurt de parlagiu şi i-l arăta.

— Numai ăsta.

— Eşti nebun. Mă crezi un imbecil?

Alatriste făcu un gest de negaţie.

— Vor să mă asasineze, zise cu simplitate. Asta nu-i prea grav în meseria noastră; se-ntâmplă, mai devreme ori mai târziu. Dar nu-mi place să le uşurez munca – din nou apăru strâmbătura semănând a zâmbet. Îţi jur că n-o să-l folosesc contra ta.

Saldaña îşi scărpină barba de vechi soldat. Tăietura acoperită de aceasta, mergând de la gură până la urechea dreaptă, i-o făcuseră olandezii cu ocazia asediului oraşului Ostende, la asaltul asupra redutelor Calului şi Cortinei. Printre camarazii lui din acea zi şi din altele se număra şi Diego Alatriste.

— Nici împotriva vreunuia dintre oamenii mei, zise Saldaña în sfârşit.

— Mă jur.

Locotenentul de alguazili mai şovăi câteva clipe. Până la urmă se întoarse cu spatele înjurând printre dinţi, pe când căpitanul ascundea cuţitul măcelăresc în carâmbul unei cizme.

— Pe toţi dracii, Diego, făcu Saldaña, nerăbdător. Haidem odată.

Plecară fără alte cuvinte. Căpitanul nu vru să-şi ia capa, ca să se simtă mai liber în mişcări, iar

Martín Saldaña fu de acord. Îl lăsă să-şi pună şi pieptarul din piele de bivol peste cel de stofă. „Te va apăra de frig", mormăise veteranul locotenent zâmbind în barbă. În ce mă priveşte, n-am rămas acasă, nici nu m-am dus la Caridad Lebrijana. De cum au coborât scările, fără să mă mai gândesc de două ori, am înşfăcat pistoalele de pe masă şi spada atârnată în cui şi, învelindu-le pe toate în capă, am luat bocceaua sub braţ şi am tulit-o după ei.

Se înserase bine; abia dacă mai dăinuia o lumină difuză prin care se profilau acoperişuri şi clopotniţe, înspre malurile râului Manzanares şi Palatul Regal. Şi iac-aşa, pe când se îngâna ziua cu noaptea şi umbrele se înstăpâneau încet-încet pe străzi, am mers urmărind de departe careta, închisă şi trasă de patru catâri, în care Martín Saldaña şi poteraşii lui îl duceau pe căpitan. Trecură prin faţa Colegiului Companiei lui Iisus, în josul străzii Toledo, şi prin Piaţa Orzului, neîndoios ca să ocolească drumurile prea umblate, cotiră spre deluşorul fântânii Rastro înainte de a o lua din nou la dreapta, aproape în afara oraşului; foarte aproape de drumul mare spre Toledo, de zahana şi de un loc vechi, fost cimitir maur, de unde i se trăgea numele foarte de rău augur de Portiţa Sufletelor. Loc care, din pricina istoriei lui macabre şi la o oră atât de funestă, nu era deloc prea încurajator.

Se opriră când cădea deja noaptea, în faţa unei case arătând jalnic, cu două ferestre mici şi o intrare lată ce s-ar fi potrivit mai bine unui grajd decât unei clădiri de locuit; de bună seamă

fusese sau încă era un han pentru cărăuşi şi geambaşi. I-am observat, gâfâind, ascuns lângă borna de protecţie a unui colţ de stradă, cu bocceaua mea sub braţ. Astfel l-am văzut coborând pe Alatriste, resemnat şi liniştit, înconjurat de Martín Saldaña şi de oamenii lui; după care i-am văzut ieşind fără căpitan, urcând în vehicul şi plecând cu toţii. Treaba aceea nu mi-a plăcut defel fiindcă nu ştiam cine şi câţi erau înăuntru. Să mă apropii nu se putea, căci riscam la sigur să fiu prins. Aşa că, plin de gânduri negre, însă răbdător cum trebuie să fie – l-am auzit spunând asta chiar pe căpitan – un adevărat războinic, m-am sprijinit cu spatele de zid până m-am confundat cu el şi cu întunericul şi m-am pus pe aşteptat. Recunosc că mi-era frig şi frică. Dar eram fiul lui Lope Balboa, soldat merituos al regelui, mort în Flandra. Şi nu-l puteam părăsi pe prietenul tatălui meu.

8

Portiţa Sufletelor

Părea să fie un tribunal, iar Diego Alatriste nu se îndoi nici măcar o clipă că asta şi era. Lipsea unul din mascaţi, bărbatul trupeş care dorise să curgă foarte puţin sânge, numai strictul necesar. Însă celălalt, cel cu capul rotund şi părul urât şi rar, era acolo, cu aceeaşi mască pe figură, aşezat în spatele unei mese lungi pe care se aflau un candelabru aprins şi ustensile de scris: pene, hârtie şi călimară. Aspectul lui neplăcut şi atitudinea-i ostilă ar fi părut cele mai neliniştitoare din lume, dacă altcineva, mult mai îngrijorător, n-ar fi stat lângă el la masă, fără mască şi cu mâinile ieşindu-i ca nişte şerpi osoşi din mânecile largi ale sutanei: *fray* Emilio Bocanegra.

Alte scaune nu erau, aşa că Alatriste rămase în picioare pe când era interogat. Era vorba, într-adevăr, de un interogatoriu în toată regula, domeniu în care călugărul dominican se afla în elementul lui. Era limpede că spumega de furie; ceva neavând nimic în comun cu mila creştinească. Lumina pâlpâitoare a candelabrului îi

schimonosea obrajii supţi, prost bărbieriţi, pe când ochii îi scăpărau de ură ţintuindu-l pe căpitan. Omul acela întreg, de la felul cum punea întrebările până la cea mai neînsemnată din mişcările lui, era ameninţare pură; încât Alatriste privi împrejur, întrebându-se unde o fi banca de tortură pe care, peste câteva momente, va fi întins şi schingiuit. Fu surprins că Saldaña se retrăsese cu zbirii lui, iar acolo nu se vedeau oameni înarmaţi. Aparent, nu erau decât mascatul, călugărul şi el. Simţea ceva ciudat, o notă discordantă în toată daravera aceea. Ceva nu mergea ca lumea. Sau nu era ce părea a fi.

Întrebările inchizitorului şi ale însoţitorului său, care din când în când se apleca peste masă ca să înmoaie pana în călimară şi să noteze vreo observaţie, se prelungiră preţ de jumătate de oră; la capătul ei, căpitanul putu evalua mai exact situaţia şi înţelege de ce se afla acolo, viu şi în stare să-şi mişte limba în gură pentru a articula sunete, şi nu omorât ca un câine şi aruncat pe un morman de gunoi. Ceea ce îi preocupa îndeosebi pe anchetatorii lui era ce anume povestise el şi cui. Multe întrebări se învârteau în jurul rolului jucat de Guadalmedina în noaptea celor doi englezi şi ţinteau să scoată la lumină cum de fusese implicat contele şi cât ştia din desfăşurarea faptelor. Inchizitorii demonstrară de asemenea un interes special în a afla dacă mai era cineva la curent şi numele celor care ar putea deţine detalii despre afacerea atât de compromisă de Diego Alatriste. În ce-l priveşte, căpitanul rămase stăpân pe sine, nerecunoscând

nimic şi pe nimeni, şi susţinu că intervenţia lui Guadalmedina fusese întâmplătoare; deşi interlocutorii lui păreau convinşi de contrariul. Fără îndoială, gândi căpitanul, aveau pe cineva la Palatul Regal, care îi informase de acel du-te-vino al contelui în zorii şi în dimineaţa imediat următoare înfruntării din fundătură. Oricum, susţinu cu tărie că nici Álvaro de la Marca, nici altcineva nu ştia de întrevederea lui cu cei doi mascaţi şi cu dominicanul. Răspunsurile lui constau, în majoritatea lor, din monosilabe, înclinări sau negări din cap. Pieptarul din piele de bivol îi ţinea prea cald; sau poate nu era decât efectul stării lui de spirit când privea împrejur, bănuitor, întrebându-se de unde or să apară călăii care pesemne că erau ascunşi, gata să se năpustească la el şi să-l conducă legat fedeleş în anticamera infernului. Avu loc o pauză, timp în care mascatul scria cu litere foarte regulate şi corecte, de copist sau de secretar, iar călugărul îşi concentra asupra lui Alatriste privirea aceea hipnotică şi febrilă, în stare să-l facă să pălească până şi pe cel mai temerar dintre oameni. Răstimp în care căpitanul se întrebă dacă nimeni n-avea să-l întrebe care au fost motivele ce l-au făcut să devieze spada italianului. Pe cât părea, pe nimeni nu interesa câtuşi de puţin punctul său personal de vedere. Şi, chiar atunci, ca şi cum era în stare să citească gândurile, *fray* Emilio Bocanegra îşi mişcă mâna pe masă şi o lăsă iar imobilă, sprijinită pe lemnul negru, cu degetu-i livid arătând spre căpitan.

— Ce îl face pe un om să părăsească tabăra Domnului ca să treacă la duşman, în rândurile păgâne ale ereticilor?

Era culmea, gândi Diego Alatriste, să numeşti tabără a Domnului pe cea formată din tine însuţi, copistul cu mască şi acel sinistru spadasin italian. În alte împrejurări ar fi rânjit ca de o glumă bună, dar atunci nu era momentul. Aşa că se mulţumi să înfrunte fără să clipească privirea dominicanului; ba şi pe a celuilalt, care terminase cu scrisul şi se uita la el cu o lipsă totală de simpatie prin găurile măştii.

— Nu ştiu, zise căpitanul. Poate faptul că unul din ei, în primejdie de moarte, n-a cerut milă pentru sine, ci pentru camaradul lui.

Inchizitorul şi mascatul schimbară o scurtă privire incredulă.

— Doamne sfinte, murmură călugărul.

Ochii lui îl măsurau plini de fanatism şi de dispreţ. Sunt un om mort, îşi spuse căpitanul, citindu-şi sentinţa în pupilele acelea negre şi nemiloase. Orice ar fi făcut, orice ar fi zis, privirea aceea implacabilă îl condamnase deja, ca şi aparenta indiferenţă cu care mascatul mânuia din nou pana pe hârtie. Viaţa lui Diego Alatriste y Tenorio, soldat al vechilor *tercios* din Flandra, spadasin care îşi vindea serviciile în Madridul regelui don Filip al IV-lea, depindea doar de ce mai voiau să afle cei doi bărbaţi din faţa lui. Ceea ce, judecând după întorsătura luată de discuţie, nu mai era mare lucru.

— Colegul domniei tale din noaptea aceea – omul cu mască vorbea scriind în acelaşi timp,

iar tonul lui neplăcut suna funest pentru cel căruia i se adresa – n-a părut să aibă tot atâtea scrupule.

— Asta-i adevărat, recunoscu căpitanul.

Chiar părea să se desfete.

Mascatul se opri o clipă cu pana în sus, ca să-i acorde o scurtă privire ironică.

— Ce om rău! Şi domnia ta?

— Eu nu mă bucur să omor. Pentru mine, a lua viaţa cuiva nu e o plăcere, ci o meserie oarecare.

— Înţeleg. Celălalt înmuie pana în călimară, reluându-şi activitatea. O să aflăm cu ocazia aceasta şi că sunteţi înclinat spre mila creştinească...

— Domnia voastră greşeşte, răspunse cu seninătate căpitanul. Sunt cunoscut ca fiind mai aplecat spre lovituri de spadă decât spre sentimente înălţătoare.

— Aşa ne-aţi fost recomandat, din păcate.

— Şi aşa este, de fapt. Însă, deşi lipsurile m-au silit la un astfel de trai, am fost soldat toată viaţa şi există lucruri peste care nu pot trece.

Dominicanul, care pe durata dialogului de mai sus rămăsese nemişcat ca o efigie, tresări, aplecându-se peste masă de parcă ar fi vrut să-l spulbere cu privirea pe Alatriste chiar atunci pe loc.

— Nu poţi trece?... Voi, soldaţii, sunteţi scursura lumii, declară, cu o nesfârşită scârbă. Gloată înarmată, hulitoare, jefuitoare şi violatoare. Despre ce sentimente infernale vii acum să-mi pomeneşti?... Pentru voi, o viaţă nici nu contează.

Căpitanul îi primi cuvintele dure în tăcere şi abia către sfârşit dădu uşor din umeri.

— Aveţi, fără îndoială, dreptate, spuse. Dar sunt lucruri greu de explicat. Eram gata să-l omor pe englezul acela. Şi aş fi făcut-o, dacă s-ar fi apărat sau ar fi cerut îndurare pentru sine... Însă când a implorat mila a fost pentru celălalt.

Mascatul cu capul rotund rămase iar cu pana în aer.

— Au spus atunci cine erau?

— Nu, deşi ar fi putut s-o facă pentru a scăpa cu viaţă. Chestia e că am fost soldat aproape treizeci de ani. Am omorât şi am făcut lucruri care or să mă coste osânda veşnică... Dar ştiu să apreciez gestul unui om curajos. Şi, eretici ori ba, tinerii aceia asta erau.

— Atât de mult preţ pui pe curaj?

— Uneori numai el rămâne, răspunse cu simplitate căpitanul. Mai ales în vremuri ca astea, când până şi steagurile de luptă şi numele Domnului sunt scoase pe tarabă şi vândute celui ce oferă mai mult.

Dacă după răspunsul acesta se aştepta la comentarii, nu avu parte de ele. Mascatul se mulţumi să-l privească la fel de fix.

— Acum, desigur, ştii cine sunt cei doi englezi.

Alatriste rămase puţin tăcut, apoi lăsă să-i scape un oftat scurt.

— Dacă aş nega, m-aţi crede?... De ieri o ştie tot Madridul. Se uită în mod semnificativ întâi la dominican, apoi la mascat. Şi mă bucur că nu mi-am încărcat conştiinţa şi cu aşa ceva.

Cel cu masca pe faţă făcu un gest de neplăcere, înlăturând parcă cu scârbă ceea ce Diego Alatriste nu voise să ia asupra sa.

— Ne plictiseşti cu conştiinţa dumitale deplasată, căpitane.

Pentru întâia oară îi spunea aşa. Şi era ironie în acest nou mod de a i se adresa, fapt care îl făcu pe Alatriste să se încrunte. Nu-i plăcea întorsătura luată de discuţie.

— Mi-e indiferent dacă vă plictiseşte sau nu, replică el. Mie nu-mi place să asasinez prinţi în necunoştinţă de cauză. Îşi răsuci mustaţa, prost dispus. Nici să fiu înşelat şi folosit ca ultimul neştiutor.

— Şi nu te îmbie curiozitatea, interveni *fray* Emilio Bocanegra, care asculta cu atenţie schimbul de vorbe, să afli ce i-a îndemnat pe câţiva oameni drepţi să plănuiască morţile acelea?... Să-i împiedice pe păcătoşi să înşele buna-credinţă a regelui, stăpânul nostru, şi să ducă zălog o infantă a Spaniei pe tărâmul ereticilor?...

Alatriste negă încet din cap.

— Nu-s curios. Aflaţi, domniile voastre, că nu ţin să ştiu nici măcar cine este cavalerul acesta mascat din faţa mea. Îi privi cu o seriozitate batjocoritoare, insolentă. Nici celălalt, care, înainte de a pleca, a cerut ca domnii John şi Thomas Smith să fie doar speriaţi bine, luându-li-se toate hârtiile şi documentele, dar nu şi vieţile.

Dominicanul şi mascatul rămaseră tăcuţi câtva timp. Păreau să reflecteze. Până la urmă vorbi tot mascatul, privindu-şi unghiile pătate cu cerneală.

— Bănuieşte cumva domnia ta identitatea acelui cavaler?

— Nu bănuiesc nimic, fir-ar să fie. M-am văzut implicat în ceva ce mă depăşeşte şi regret că s-a întâmplat aşa. Acum nu vreau decât să scap teafăr de-aici.

— Prea târziu, făcu dominicanul, pe un ton atât de coborât încât îi sugeră căpitanului şuieratul unui şarpe.

— Întorcându-ne la cei doi englezi ai noştri... reluă mascatul. Poate îţi vei fi amintind domnia ta că, după plecarea celuilalt cavaler, ai primit de la Sfinţia Sa *fray* Emilio şi de la mine cu totul alte instrucţiuni...

— Ţin minte. Dar îmi amintesc şi că domnia voastră însivă păreaţi a fi plin de o deferenţă deosebită faţă de celălalt cavaler; şi că nu i-aţi discutat ordinele decât după ce a plecat şi când a apărut din spatele covorului Sfinţia... – Alatriste îl privi cu coada ochiului pe inchizitor, care stătea impasibil de parcă nu de el era vorba – Sa. Poate că şi asta mi-a influenţat hotărârea de a le cruţa viaţa englezilor.

— Primiseşi bani buni ca să nu le-o cruţi.

— Aşa-i. Căpitanul duse mâna la centură. Iată-i.

Monedele de aur se rostogoliră pe masă şi rămaseră să lucească în lumina candelabrului. *Fray* Emilio Bocanegra nici nu se uită la ele, considerându-le parcă blestemate. Însă mascatul întinse mâna şi le numără una câte una, aşezându-le în două grămăjoare lângă călimară.

— Lipsesc patru dubloni, zise.

— Da. I-am păstrat pentru deranj. Şi pentru c-am fost luat drept tâmpit.

Dominicanul ieşi din nemişcare cu un gest mânios.

— Eşti un trădător şi un iresponsabil, zise, cu ură în glas. Cu scrupulele dumitale inoportune i-ai favorizat pe duşmanii lui Dumnezeu şi ai Spaniei. Toate astea le vei ispăşi, ţi-o garantez, cu cele mai oribile munci ale iadului; dar înainte le vei plăti şi aici, pe pământ, în trupul dumitale muritor... Termenul *muritor* părea să fie şi mai abitir aşa, lepădat de buzele-i reci şi strânse. Prea multe ai văzut, prea multe ai auzit, prea mult ai greşit. Existenţa dumitale, căpitane Alatriste, nu mai valorează nimic. Eşti un hoit care, printr-o stranie întâmplare, încă se mai ţine pe picioare.

Neinteresat de ameninţarea aceea teribilă, mascatul presăra nisip peste rândurile scrise, ca să le usuce. Apoi îndoi hârtia şi o puse într-un buzunar interior, cu care ocazie Alatriste întrezări din nou marginea unei cruci roşii de Calatrava sub haina largă şi neagră de deasupra. Mai observă ceva, şi anume că lua toţi banii de aur, parcă neamintindu-şi că o parte din ei ieşiseră dın punga dominicanului.

— Poţi pleca, îi zise lui Alatriste, după ce îl privi de parcă abia atunci îşi amintise de prezenţa lui.

Căpitanul se uită la el, uimit.

— Liber?

— E un fel de-a zice, nuanţă lucrurile *fray* Emilio Bocanegra, cu un zâmbet ce părea o

excomunicare. Porţi în spate povara trădării dumitale şi a blestemelor noastre.

— Nu mă stingheresc prea mult greutăţile astea... Alatriste îşi mută privirile de la unul la altul, suspicios. E adevărat că pot pleca aşa, pur şi simplu?

— Ţi-am zis doar. Mânia Domnului va şti unde să te găsească.

— Mânia Domnului nu mă preocupă în noaptea asta. Pe când domniile voastre...

Mascatul şi dominicanul se ridicaseră în picioare.

— Noi am terminat, zise primul.

Alatriste scrută feţele interlocutorilor lui. Candelabrul aşternea peste ele, de dedesubt, umbre neliniştitoare.

— Nu-mi vine a crede, spuse în sfârşit. După ce m-aţi adus aici.

— Asta, încheie mascatul, nu mai e treaba noastră.

Ieşiră luând cu ei candelabrul, iar Diego Alatriste avu timp să vadă privirea teribilă pe care i-o aruncă dominicanul din prag, înainte de a-şi vârî mâinile în mânecile rasei şi a dispărea ca o nălucă alături de însoţitorul lui. Instinctiv, duse mâna la spada pe care n-o avea la cingătoare.

— Unde o fi capcana, Doamne sfinte?

Întrebă de pomană, măsurând cu paşi mari încăperea. Nu avu parte de nici un răspuns. Atunci îşi aminti de cuţitul de parlagiu pe care îl avea la carâmbul cizmei. Se aplecă să-l scoată de acolo şi îl strânse cu putere, aşteptând atacul

călăilor care, fără îndoială, se pregăteau să-i sară în spate. Dar nu veni nimeni. Toţi plecaseră, iar el era inexplicabil de singur în încăperea luminată doar de lună prin fereastra desenând un pătrat pe duşumea.

Nu ştiu cât timp am aşteptat afară, dizolvat în întuneric şi nemişcat în spatele bornei de la răspântie. Strângeam în braţe bocceaua cu capa şi armele căpitanului ca să mă încălzesc nitel – fugisem după careta lui Martín Saldaña şi a oamenilor lui doar cu pieptarul şi nişte pantaloni pe mine –, şi astfel am stat mult acolo, strângând din dinţi ca să nu mi-i aud clănţănind. Până la urmă, văzând că nici căpitanul, nici altcineva nu ieşea din casă, am început să-mi fac probleme. Nu puteam crede că Saldaña l-a asasinat pe stăpânul meu, deşi în oraşul acela şi în vremurile acelea totul era posibil. Ideea m-a tulburat rău. Dacă îmi încordam privirea, mi se năzărea că printr-o fereastră se întrezărea ceva ca un abur de lumină, de parcă înăuntru s-ar fi aflat cineva cu un opaiţ aprins; însă din poziţia mea nu puteam fi sigur. Aşa că m-am hotărât să mă apropii cu mare grijă, ca să mă conving.

Eram cât pe ce s-o iau într-acolo când, printr-una din acele inspiraţii cărora uneori le datorăm viaţa, am simţit o mişcare ceva mai încolo, la intrarea unei case învecinate. Ţinu doar o clipă; dar o umbră se mişcase aşa cum se mişcă umbrele lucrurilor neînsufleţite, când printr-o minune prind viaţă. Astfel că, surprins,

mi-am domolit nerăbdarea şi am rămas nemişcat, cu toate simţurile la pândă. După câtva timp s-a mişcat din nou, şi, în momentul acela, mi-a parvenit, din partea opusă a micii piaţete, un fluierat slab părând un semnal: un refren care suna a tiruri-ta-ta. Când l-am auzit, mi-a îngheţat sângele în vine.

Erau cel puţin doi, am hotărât după alte câteva momente de scrutat întunericul în care era cufundată Portiţa Sufletelor. Unul, ascuns lângă intrarea cea mai apropiată, era umbra pe care o văzusem mişcându-se la început. Celălalt, care fluierase, se afla ceva mai încolo, acoperind unghiul piaţetei dinspre gardul zahanalei. Locul avea trei ieşiri, aşa că am mai zăbovit un timp ca s-o cercetez bine şi pe a treia; şi, în sfârşit, când un nor a descoperit semiluna încastrată ca o piatră scumpă în noapte, am izbutit să văd, în contra luminii, o a treia momâie întunecată plasată la colţul acela.

Treaba era limpede şi lua o întorsătură urâtă; dar eu n-aveam cum să străbat în fugă, fără să fiu văzut, cei vreo treizeci de paşi care mă despărţeau de casa de unde tot nu ieşea căpitanul. Neştiind exact ce să fac, am desfăcut cu grijă capa cu armele şi mi-am culcat pe genunchi unul din pistoale. Folosirea lor era interzisă de sancţiuni pragmatice semnate de regele, stăpânul nostru şi ştiam bine că, dacă Justiţia le-ar fi găsit asupra mea, m-ar fi condamnat la ani grei de galere, fără ca vârsta-mi fragedă să fie considerată o circumstanţă atenuantă. Însă, pe cuvântul meu de basc, în momentul acela puţin îmi păsa. Aşa că, precum de atâtea ori îl văzusem

făcând pe căpitan, am verificat pe pipăite cremenea, care era la locul ei, şi am tras cocoşul, încercând să-i atenuez ţăcănitul cu capa. Apoi am strecurat pistolul între pieptar şi cămaşă, l-am armat şi pe al doilea şi am rămas cu el într-o mână, ţinând spada în cealaltă. Capa fiind în sfârşit goală, mi-am pus-o pe umeri. Şi astfel am terminat pregătirile şi am rămas locului neclintit, aşteptând.

N-a mai durat mult. O lumină străluci în bătătura largă a casei, stingându-se apoi, şi o caretă mică apăru la una dintre ieşirile piaţetei. Lângă ea, o siluetă neagră se desprinse din beznă, se apropie de intrarea casei şi discută ceva, foarte scurt, cu alte două umbre care tocmai apăruseră. Apoi silueta neagră se întoarse la postul ei, umbrele se suiră în caretă, iar aceasta trecu pe lângă mine cu catârii ei negri şi cu prezenţa funebră a unui vizitiu pe capră, aproape atingându-mă înainte de a se mistui în întuneric.

N-am avut timp să mă gândesc la misteriosul vehicul. Încă mai răsuna ecoul copitelor de catâri, când din locul unde adăsta silueta neagră se auzi din nou un fluierat uşor, acelaşi tiruri-ta-ta, iar din întunericul de lângă mine se desprinse sunetul de neconfundat al unei spade trase încet din teacă. M-am rugat fierbinte la Dumnezeu să gonească norii care acopereau faţa lunii, ca să-mi îngăduie să văd mai bine. Dar una gândeşte cârciumarul şi alta beţivul; probabil că Făcătorul nostru avea cu totul alte treburi,

fiindcă norii au rămas la locul lor. A început să-mi vâjâie capul; nu mai ştiam ce să fac. Astfel încât am lăsat să-mi cadă capa de pe umeri şi m-am ridicat în picioare, încercând să înţeleg mai bine ce urma să se întâmple. Şi chiar atunci apăru în bătătura largă din faţa casei căpitanul Alatriste.

Din momentul acela, totul s-a petrecut cu mare iuţeală. Umbra cea mai apropiată ieşi din bârlogul ei şi o porni spre Diego Alatriste în acelaşi timp cu mine. Mi-am ţinut răsuflarea pe când făceam unul, doi, trei paşi către ea, care nu mă simţise. Exact atunci Dumnezeu s-a gândit la mine şi a îndepărtat un nor; astfel am putut desluşi bine, la lumina alburie a secerii lunii, spinarea unui bărbat trupeş care înainta cu spada goală în mână. Cu coada ochiului am văzut alţi doi care se desprindeau din colţurile piaţetei. Şi, pe când eu, cu spada căpitanului în mâna stângă, ridicam dreapta înarmată cu pistolul, am mai văzut că Diego Alatriste se oprise în mijlocul piaţetei şi că în mâna lui lucea metalic tăişul scurt al inutilului său cuţit de măcelar. Atunci am mai făcut doi paşi înainte. Stăteam, practic, cu ţeava pistolului lipită de spatele bărbatului care mergea înaintea mea, când acesta mi-a simţit paşii şi s-a întors. Şi am mai avut timp să-i văd mutra când am apăsat pe trăgaci şi a pornit împuşcătura, iar focul armei i-a luminat chipul descompus de surpriză. Bubuitul pistolului a răsunat asurzitor în liniştea de mormânt a Portiţei Sufletelor.

Restul a fost şi mai rapid. Am ţipat sau am crezut că fac asta, pe de-o parte ca să-l avertizez pe căpitan, pe de alta din cauza durerii groaznice resimţite la reculul armei, care a fost cât pe ce să-mi rupă braţul. Dar căpitanul era avertizat din plin de împuşcătură, iar când i-am aruncat spada pe deasupra bărbatului din faţa mea – sau pe deasupra locului unde fusese bărbatul care înainte se aflase în faţa mea –, sărea deja spre ea, ferindu-se să nu-l rănească şi înhăţând-o de cum atinse pământul. Atunci luna se ascunse din nou după un nor. Am lăsat să cadă pistolul descărcat, l-am scos din pieptar pe celălalt şi, întors spre cele două umbre care se repezeau la căpitan, am ţintit, strângând arma cu amândouă mâinile. Dar îmi tremurau aşa de tare încât al doilea foc l-am descărcat orbeşte, în gol, în timp ce reculul mă dărâma pe spate la pământ. Căzând orbit de împuşcătură, am văzut preţ de-o clipă doi oameni cu spade şi pumnale lungi şi pe căpitanul Alatriste care le împărţea lovituri de spadă, bătându-se ca un diavol.

Diego Alatriste îi văzuse apropiindu-se, cu câteva clipe înainte de primul foc de pistol. Este adevărat că de cum ieşise în stradă se aşteptase la aşa ceva şi era conştient de inutilitatea încercării de a-şi vinde scump pielea cu nenorocitul acela de cuţit scurt. Focul de armă îl descumpănise la fel de mult ca pe ceilalţi şi în primul moment se crezuse ţinta lui. Apoi îmi auzi strigătul şi, nepricepând deloc cum de mă aflam la asemenea oră în asemenea loc, se trezise cu

spada venindu-i vâjâind prin aer, căzută parcă din cer. Cât ai clipi o înşfăcase, la ţanc ca s-o opună oţelurilor care îl căutau cu înverşunare. Însă abia lumina celei de a doua împuşcături îi permise să-şi dea seama exact de situaţie, după ce glonţul trecu şuierând între el şi atacatori; şi putu astfel să li se opună eficient, cunoscând că unul îl ataca din stânga şi celălalt din faţă, într-un unghi aproximativ de nouăzeci de grade, în aşa fel încât cel din faţă se străduia să-l reţină în poziţia aceea, iar al doilea se folosea de ea ca să-i aplice o lovitură mortală, fie în coasta stângă, fie în burtă. Se mai văzuse şi altădată în situaţii asemănătoare şi nu era uşor să se bată cu unul, păzindu-se de celălalt numai cu mâna stângă în care ţinea cuţitul scurt. Iscusinţa consta în învârtirea rapidă la dreapta şi la stânga ca să le ofere cât mai puţin spaţiu, deşi prudenţa îl obliga s-o facă mai mult la stânga decât la dreapta. Ei continuau să-l preseze la fiecare mişcare, astfel că după vreo duzină de fente şi atacuri descriseseră deja un cerc întreg în jurul lui. Două lovituri piezişe alunecaseră pe pieptarul lui din piele de bivol. Cling-clangul spadelor de Toledo răsuna de-a lungul şi de-a latul piaţetei şi nu mă îndoiesc că, dacă locul ar fi fost mai populat, încrucişarea armelor albe şi împuşcăturile mele ar fi umplut ferestrele de curioşi. Atunci, întâmplarea, care sub chipul norocului în înfruntări îl favorizează îndeobşte pe cel ce rămâne lucid şi ferm, îi sări în ajutor lui Diego Alatriste; pentru că fu voia lui Dumnezeu ca una dintre împunsăturile lui

feroce să intre prin montura gărzii până la degetele sau încheietura mâinii unuia din adversari, care, simţindu-se rănit, făcu doi paşi înapoi cu un blestem pe buze. Până să revină acesta la atac, Alatriste lansase deja trei asalturi ca trei fulgere în direcţia celuilalt, pe care violenţa atacului îl descumpăni şi îl sili să dea înapoi. Aceasta îi fu de ajuns căpitanului ca să-şi consolideze poziţia cu multă stăpânire de sine, iar când rănitul la mână sări din nou la el, căpitanul lepădă cuţitul din stânga, îşi apără faţa cu palma deschisă şi, fandând puternic, îi vârî un cot bun de oţel în piept. Impulsul celuilalt făcu restul, încât se pomeni tras în ţeapă, aruncă arma cu un „Iisuse!", iar aceasta se prăbuşi cu un sunet metalic pe jos, în spatele căpitanului.

Al doilea spadasin, care tocmai dădea să se repeadă, se opri brusc. Alatriste trase lama spadei din pieptul primului, care căzu ca o boccea, şi îşi înfruntă ultimul duşman, încercând să-şi recapete suflul. Norii se îndepărtaseră suficient pentru ca, la lumina lunii, să-l recunoască pe italian.

— Acum suntem la egalitate, zise căpitanul, cu suflarea întretăiată.

— Asta-mi place, replică acela, şi îi luci pe faţă scânteierea albă a unui surâs.

Dar nici nu-şi terminase spusele când lansă o lovitură joasă şi rapidă, tot atât de fulgerătoare ca atacul unei năpârci. Căpitanul, care îi studiase bine tehnica în noaptea celor doi englezi şi se aştepta la aşa ceva, sări într-o parte şi întinse mâna stângă ca să pareze lovitura, astfel că

oţelul inamic se înfipse în gol; cu toate acestea, dând înapoi, simţi o tăietură de pumnal pe dosul mâinii. Sperând că italianul nu-i tăiase nici un tendon, îşi întoarse braţul drept cu pumnul în sus, dar cu lama în jos, deviind cu un clinchet sec spada care îi căuta iar trupul într-un atac tot atât de imparabil şi de meşteşugit ca primul. Italianul dădu un pas îndărăt şi rămaseră din nou nemişcaţi unul în faţa celuilalt, răsuflând amândoi din greu. Căpitanul îşi mişcă degetele mâinii rănite, convingându-se că răspundeau: tendoanele erau neatinse. Îşi simţea sângele picurând lent şi cald pe degete în jos.

— Există vreo soluţie de compromis? întrebă el.

Celălalt tăcu câteva momente.

— Nu, zise. Domnia ta ai fost prea imprudent în noaptea aceea.

Vocea-i opacă suna totuşi stins, de oboseală, şi căpitanul îşi închipui că era la fel de sătul de povestea aceea ca şi el.

— Şi-atunci?

— Atunci, e-n joc capul domniei tale sau al meu.

Se lăsă o nouă tăcere. Italianul se mişcă puţin şi Alatriste îl imită, neslăbindu-şi vigilenţa. Se rotiră foarte încet unul în jurul celuilalt, măsurându-şi forţele. Pe sub pieptarul lui din piele de bivol, căpitanul îşi simţi cămaşa udă leoarcă.

— Aş putea afla numele domniei tale?

— Nu e cazul.

— Ţi-l ascunzi, deci, ca un nemernic oarecare.

Răsună râsul aspru al italianului.

— Poate. Dar sunt un nemernic viu. Pe când domnia ta eşti mort şi îngropat, căpitane Alatriste.

— Nu în noaptea asta.

Adversarul păru să-şi reconsidere situaţia. Aruncă o privire trupului inert al celuilalt spadasin. Apoi se uită spre locul unde mă aflam eu, căzut, lângă cel de-al treilea zbir, care abia de mai mişca pe pământul gol. Pesemne că era grav rănit de împuşcătura mea, fiindcă îl auzeam gemând încet şi cerând spovedanie şi împărtăşanie.

— Nu, conchise italianul. Cred că ai dreptate domnia ta. În noaptea asta nu-mi convine.

Dădu să plece şi în aceeaşi clipă îşi jucă în mâna stângă pumnalul apucându-l de vârf şi aruncându-l spre căpitan cu o iuţeală şi o precizie greu de imaginat. Alatriste scăpă ca prin farmec.

— Ticălosule, şuieră căpitanul.

— Ei, na, răspunse celălalt. Că doar nu te-aşteptai să-ţi cer voie.

Apoi rămaseră iar neclintiţi un timp, observându-se atent. Până la urmă italianul schiţă o mişcare, Alatriste răspunse cu alta şi îşi mai ridicară o dată prudent spadele, atingându-le cu un uşor clinchet metalic, înainte de a le coborî din nou.

— Pe Belzebut, oftă în sfârşit, răguşit, italianul, nu există două ocazii fără o a treia.

Şi începu să bată în retragere, mereu cu faţa la căpitan, îndepărtându-se foarte încet, cu spada între ei. Abia la capăt, aproape de colţul străzii, se hotărî să întoarcă spatele.

— Ah, da, zise când era gata să dispară în umbră. Numele meu e Gualterio Malatesta, ai

auzit?... Şi-s din Palermo... Vreau să-ţi aminteşti bine toate astea când te voi omorî!

Bărbatul grav rănit de împuşcătură continua să ceară împărtăşanie. Avea umărul complet dislocat şi osul claviculei sfărâmate apărea prin rană, făcut zob. Nu mai avea mult până să dea colţul ca să se întâlnească cu stăpânul lui, Diavolul. Diego Alatriste îi aruncă o privire scurtă, indiferentă, îi scotoci prin buzunarul amplu, aşa cum făcuse înainte cu mortul, apoi se apropie, îngenunchind lângă mine. Nu-mi mulţumi, nici nu-mi spuse nimic din ceea ce se presupune că ar trebui să-i zici unui băiat din treisprezece ani, când acesta ţi-a salvat viaţa. Mă întrebă doar atât: dacă mă simt bine; iar când i-am răspuns că da, îşi puse spada sub braţ şi cu celălalt îmi înconjură umerii, ajutându-mă să mă ridic. Făcând aceasta, mustaţa lui mi-a atins o clipă faţa şi am văzut că ochii săi, mai deschişi la culoare ca oricând în lumina lunii, mă observau cu o fixitate ciudată, de parcă atunci mă vedeau prima oară.

Muribundul gemu din nou, cerând spovedanie şi împărtăşanie. Căpitanul se întoarse spre el un moment şi l-am văzut preocupat.

— Dă o fugă până la San Andrés, zise în sfârşit, şi caută un preot pentru nenorocitul ăsta.

L-am privit nehotărât, părându-mi-se că deslu-şesc pe chipul lui un rictus sever şi amar.

— Îl cheamă Ordóñez, adăugă. Îl ştiu din Flandra.

Apoi luă pistoalele de pe jos şi plecă. Înainte de a-ı executa ordinul, m-am dus la borna de la răspântie ca să-i caut capa, am găsit-o şi am dat fuga după el să i-o dau. Şi-a aruncat-o pe un umăr în timp ce-şi ridica mâna ca să mă atingă uşurel pe obraz, într-un gest de afecţiune neobişnuit la el. Şi mă privea ca înainte, când mă întrebase cum mă simt. Iar eu, pe jumătate ruşinat, pe jumătate mândru, am simţit cum îmi luneca pe faţă o picătură de sânge din mâna-i rănită.

9

Treptele de la San Felipe

După noaptea aceea de pomină de pe drumul mare spre Toledo au urmat câteva zile liniştite. Însă, pentru că Diego Alatriste se încăpăţâna să nu fugă din oraş, nici să se ascundă, trăiam amândoi într-o permanentă stare de veghe, de parcă ne-am fi găsit în plină campanie pe un câmp de luptă. Atunci am aflat, în acele zile, că a rămâne în viaţă este mult mai obositor decât a te lăsa ucis şi că îţi solicită toate cele cinci simţuri. Căpitanul dormea mai mult ziua decât noaptea şi, la cel mai uşor zgomot, o pisică pe acoperiş sau o treaptă de lemn a scării scârţâind, eu mă deşteptam în culcuşul meu şi îl vedeam şezând în capul oaselor pe patul lui, în cămaşă, cu spada sau cu pistolul în mână. După înfruntarea de la Portiţa Sufletelor încercase să mă trimită pentru un timp acasă la mama sau la vreun prieten de-al lui; dar i-am spus că nu aveam de gând să dau bir cu fugiţii, că soarta lui era şi a mea, şi că dacă fusesem în stare să trag două focuri de pistol noaptea, la fel de bine

puteam trage alte douăzeci, dacă era cazul. Stare de spirit pe care am întărit-o aducându-i la cunoştinţă că eram ferm hotărât să fug de oriunde m-o trimite. Nu ştiu dacă Alatriste mi-a apreciat hotărârea sau nu, fiindcă v-am mai spus că nu era el omul care să-şi exteriorizeze sentimentele. Însă am reuşit, măcar, să-l fac să ridice din umeri şi să nu mai revină asupra subiectului. E adevărat că a doua zi am găsit pe perna mea o dagă, adică un excelent jungher cumpărat chiar atunci de pe Strada Armurierilor: cu mâner damaschinat, cruce de oţel şi o lamă lungă, bine călită, fină şi cu dublu tăiş. O dagă din cele cărora bunicii noştri le ziceau *de mizericordie*, pentru că o foloseau la lovitura de graţie dată prin crăpăturile sau locurile de îmbinare ale armurii ori căştii luptătorilor căzuţi la pământ după o luptă. Arma aceea albă a fost prima pe care am avut-o în viaţa mea; şi am păstrat-o cu mare devoţiune şi grijă timp de douăzeci de ani, până când într-o zi, la Rocroi, a trebuit s-o las înfiptă între plăcile platoşei unui franţuz. Ceea ce reprezintă, desigur, un sfârşit potrivit pentru un jungher bun ca acela.

Pe când noi dormeam cu un ochi închis şi altul deschis şi ne temeam până şi de umbra noastră, Madridul duduia de serbările în cinstea venirii prinţului de Wales, eveniment care era de-acum oficial. Au urmat zile de cavalcade, serate la Palatul Regal, banchete, recepţii, baluri mascate şi o petrecere cu coridă şi cu întreceri cavalereşti de aruncat beţe lungi şi ascuţite

(*cañas*) închipuind sulițe – joc practicat și de turci sub numele de „geret" sau „gerid" –, în Piața Mare, petrecere de care îmi amintesc ca fiind unul dintre cele mai strălucite spectacole de acest gen din câte a pomenit Madridul dinastiei de Austria, cu cei mai aleși cavaleri ai curții – printre ei tânărul nostru rege –, azvârlind *cañas* și ferindu-se de ele și înfruntând tauri turbați din Jarama, într-o revărsare de eleganță și curaj. Corida era, cum este și acuma, distracția favorită a populației Madridului și a Spaniei în general; și însuși regele, ca și frumoasa noastră regină Isabel, deși fiică a marelui Henri al IV-lea Bearnezul, deci franțuzoaică, se dădeau în vânt după ea. Domnul meu, al Patrulea Filip, după cum se știe, era excelent călăreț și țintaș, mare amator de vânătoare și de cai – într-o zi unul a fost rănit de moarte sub el, pe când regele ucidea cu mâna lui trei mistreți – și așa l-a imortalizat în picturile sale don Diego Velázquez și în versurile lor mulți dramaturgi și poeți, precum Lope de Vega, don Francisco de Quevedo sau don Pedro Calderón de la Barca în celebra sa comedie *Eșarfa și floarea*:

Să vă spun care bărbat
tânăr, mândru, neînfricat,
la botfori de vânătoare
cu argint împintenat,
de dârlogi a dus agale
pe străzi multe, la plimbare,
al reginei cal rotat,
rămânându-i devotat
doamnei sale la picioare?

V-am mai zis, pare-mi-se, şi înainte că la cei optsprezece sau douăzeci de ani ai lui, bunul nostru rege era, şi a rămas aşa mult timp, simpatic, muieratic, arătos şi iubit de poporul său: acest bun şi nenorocit popor spaniol care întotdeauna şi-a considerat regii ca pe cei mai drepţi şi mai mărinimoşi din întreaga lume, în ciuda faptului că puterea lor scădea, că domnia regelui dinainte, Filip al III-lea, fusese scurtă, dar funestă în mâinile unui favorit incompetent şi lacom, că tânărul nostru monarh, cavaler desăvârşit, dar lipsit de voinţă şi incapabil să se ocupe de treburile domniei, era la cheremul reuşitelor şi greşelilor – şi au fost mai multe din acestea decât din primele – contelui şi mai târziu ducelui de Olivares. Mult s-a mai schimbat de atunci poporul spaniol sau ce mai rămâne ca atare din el. Mândriei şi admiraţiei pentru regii săi le-a urmat dispreţul; entuziasmului, critica aspră; visurilor de mărire, deprimarea cea mai adâncă şi pesimismul general. Îmi amintesc bine, şi cred că s-a întâmplat la corida oferită prinţului de Wales sau la alta imediat următoare, că unul dintre animale, extrem de curajos, nu putea fi nici slăbit prin pierderea de sânge, nici învins; şi nimeni, nici măcar gărzile spaniole, burgunde şi germane care împestriţau arena, nu îndrăznea să se apropie de el. Atunci, de la balconul Casei Brutarilor, regele nostru, don Filip al IV-lea, foarte liniştit, i-a cerut o archebuză unuia dintre străjeri şi, cu aceeaşi ţinută regală netulburată, a coborât în arenă, şi-a potrivit cu eleganţă capa şi pălăria şi a ţintit în aşa fel încât ducerea

armei la umăr, slobozirea împuşcăturii şi moartea taurului s-au petrecut parcă în acelaşi timp. Entuziasmul publicului s-a revărsat în aplauze şi în urale şi s-a vorbit de întâmplarea aceea luni în şir, atât în proză, cât şi în versuri: Calderón, Hurtado de Mendoza, Alarcón, Vélez de Guevara, Rojas, Saavedra Fajardo, ba chiar şi amicul nostru, don Francisco de Quevedo, şi toţi cei de la curte capabili să înmoaie o pană în cerneală au chemat muzele în ajutor ca să imortalizeze aventura şi să-l linguşească pe monarh, comparându-l când cu Jupiter aruncând fulgerul, când cu Tezeu omorând taurul care pustia câmpia de la Maraton. Îmi amintesc că foarte cunoscutul sonet al lui don Francisco începea aşa:

Omorându-l pe răpitorul Europei,
pe care o stăpâneşti, monarh iber ..

Ba până şi marele Lope a scris, adresându-i-se cornutei împuşcate de mâna suveranului:

Soarta ţi-a fost prielnică şi foarte
nefastă, căci pierzându-ţi viaţa
nu ştii ce-ai câştigat prin moarte

Or, Lope, la celebritatea la care ajunsese, nu mai avea nevoie să tămâieze pe nimeni. Asta ca să vedeţi domniile voastre cum stau lucrurile cu Spania şi cu noi, spaniolii, şi cum aici s-a abuzat întotdeauna de buna-credinţă a oamenilor, şi cât de uşor e să te foloseşti de impulsul lor generos împingându-i pe buza prăpastiei din

răutate sau incompetență, deși zău că am fi meritat o soartă mai bună. Dacă Filip al IV-lea s-ar fi pus în fruntea vechilor și glorioaselor *tercios* și ar fi recucerit Olanda, dacă i-ar fi învins pe Ludovic al XIII-lea al Franței și pe ministrul său, Richelieu, dacă ar fi curățat Atlanticul de pirați și Mediterana de turci, dacă ar fi cotropit Anglia și ar fi implântat crucea Sfântului Andrei pe Turnul Londrei și pe Sublima Poartă, n-ar fi stârnit un mai mare entuziasm printre supușii săi decât prin faptul că ucisese un taur cu bărbăție și eleganță... Ce deosebit era de celălalt Filip al IV-lea, cel pe care eu însumi aveam să-l escortez treizeci de ani mai târziu, văduv și cu copiii morți sau slăbănogi și degenerați, într-un cortegiu lent de-a lungul unei Spanii pustiite, devastate de războaie, foamete și mizerie, printre uralele anemice ale puținilor țărani nenorociți care mai rămăseseră, adunați la marginea drumului! Îndoliat, îmbătrânit, cu capul în piept, îndreptându-se spre granița de pe fluviul Bidasoa ca să sufere umilința de a-și oferi fiica în căsătorie unui rege francez, semnând astfel actul de deces al acelei nefericite Spanii pe care o adusese în pragul dezastrului risipind aurul și argintul Americilor pe mari sărbători inutile, pe îmbogățirea funcționarilor, clericilor, nobililor și favoriților corupți și umplând cu morminte de viteji câmpurile de bătălie din jumătate de Europa.

Dar la nimic nu ne servește să anticipăm anii și evenimentele. Timpul la care mă refer era

încă departe de viitorul acela atât de funest, iar Madridul tot mai era capitala tuturor Spaniilor (a noastră şi a celor de peste mări) şi a întregii lumi. Zilele acelea, ca şi săptămânile următoare şi lunile cât a durat logodna infantei noastre María cu principele de Wales s-au scurs pentru madrileni numai în serbări de tot felul, cu cele mai frumoase doamne şi cei mai plăcuţi cavaleri roind împrejurul familiei regale şi a ilustrului ei oaspete în *rúas* somptuoase pe Strada Mare şi la Prado sau în elegante plimbări prin grădinile Alcázar-ului, la fântâna Acero şi prin pădurile de pini ale Casei del Campo. Aceasta, firește, cu respectarea celor mai stricte reguli de etichetă şi de bună-cuviinţă între logodnici, care nu erau lăsaţi singuri nici un moment, ci se vedeau supravegheaţi – spre disperarea focosului domnişor – de o armată de majordomi şi de doamne de onoare. Străine de surda luptă diplomatică purtată în cancelarii în favoarea sau împotriva unirii celor doi tineri, nobilimea şi populaţia Madridului rivalizau în omagierea moştenitorului coroanei engleze şi a alaiului de compatrioţi de-ai săi care încetul cu încetul l-au înconjurat la Curte. Se sporovăia în locurile de clacă din oraş că infanta începuse să înveţe englezeşte şi că Carol în persoană studia cu teologi încercaţi doctrina catolică, întrucât dorea să se convertească la credinţa cea adevărată. Nimic mai departe de realitate decât această ultimă pătăranie, după cum avea să se constate mai târziu. Dar pe moment şi în atmosfera aceea atât de favorabilă tânărului, zvonurile,

plus gentileţea, înfăţişarea plăcută şi curtoazia lui îi sporiră mult popularitatea. Asta a făcut ca mai târziu să fie trecute cu vederea manifestările necontrolate şi capriciile lui Buckingham, care, câştigând tot mai multă încredere în sine – tocmai fusese numit duce de regele său Iacob – şi convingându-se, ca şi Carol, de altfel, că povestea cu nunta avea să se lungească şi să devină tot mai complicată, dădu la iveală un caracter antipatic, de june favorit prost-crescut şi plin de o aroganţă frivolă; ceea ce foarte anevoie înghiţeau gravii hidalgi spanioli, mai cu seamă în legătură cu trei aspecte care pe atunci erau sacre: protocolul, religia şi femeile. Nici nu vă mai spun la ce afronturi avea să se dedea cu timpul, la el în ţară, Buckingham; fapt este că, la noi, numai ospitalitatea şi bunacreştere a gentilomilor noştri au evitat, nu o dată, ca vreo mănuşă să brăzdeze faţa englezului ca răspuns la vreo insolenţă, înainte ca problema să fie rezolvată la modul cel mai potrivit, cu martori şi cu spada în mână, în zorii zilei, la Prado de los Jerónimos sau la Puerta de la Vega. În ce-l priveşte pe contele de Olivares, relaţiile lui cu Buckingham s-au înrăutăţit treptat după primele zile de curtoazie politică obligatorie, iar asta a avut, în timp, când aşa-zisa logodnă n-a mai fost decât o amintire, urmări funeste pentru interesele Spaniei. Acum, când anii au trecut, mă întreb dacă n-ar fi fost mai bine ca Diego Alatriste să-i fi găurit pielea englezului în noaptea cea de pomină, în pofida scrupulelor lui şi a bărbăţiei şi devotamentului dovedite de

blestematul de eretic. Dar cine-ar fi crezut că lucrurile se vor petrece aşa? Oricum, cineva tot l-a mătrăşit pe amicul Villiers, ceva mai târziu şi în propria-i ţară: când un ofiţer puritan, pe nume Felton, pare-se, la îndemnul unei anume milady de Winter, l-a lăsat rece căptuşindu-l cu mai multe lovituri de pumnal în vintre şi bojoci decât câţi „Doamne miluieşte" găseşti într-un Liturghier.

În sfârşit. Mărunţişurile astea le aflaţi oricând din analele epocii. Acolo îl trimit şi pe cititorul interesat, fiindcă nu mai au legătură directă cu depănarea istorisirii noastre. Nu voi spune, în ce ne priveşte pe căpitanul Alatriste şi pe mine, decât că n-am participat defel la marile serbări de la curte, unde nu ne-a invitat nimeni, şi că nici nu le duceam dorul, chiar dacă prin absurd cineva ar fi făcut-o. Zilele care au urmat întâmplării de la Portiţa Sufletelor s-au scurs, după cum vă spuneam, fără alarme, desigur pentru că păpuşarii evenimentelor, cei ce mânuiau sforile, erau prea ocupaţi cu acel du-te-vino public al lui Carol de Wales ca să-şi mai găsească timp pentru rezolvarea detaliilor neînsemnate – noi eram acelea; însă eram conştienţi că mai devreme sau mai târziu o să primim oricum nota de plată, iar aceasta fi-va piperată. La urma urmei, oricât ar fi de înnorat afară, umbra tot ţi se iţeşte lângă tălpi. Şi nimeni nu poate scăpa de propria-i umbră.

M-am referit înainte la locurile de clacă de la curte, unde îşi dădeau întâlnire cei ce nu aveau

altceva mai bun de făcut decât să le prefacă în tot atâtea centre ale ştirilor, bârfelor şi sporovăielilor de care vuia Madridul. Trei erau cele principale – San Felipe, Losas de Palacio şi Representantes –, iar dintre ele cel de pe treptele bisericii Ordinului Sfântului Augustin, la întretăierea străzilor Correos, Mayor şi Esparteros, era cel mai frecventat. Treptele acelea monumentale formau intrarea bisericii şi, din cauza diferenţei de nivel cu Strada Mare, o depăşeau cu mult în înălţime, făcând loc dedesubt unui şir întreg de prăvălioare unde se vindeau jucării, chitare şi mărunţişuri, şi alcătuind deasupra o vastă esplanadă sub cerul liber, pardosită cu dale mari de piatră, ca un fel de promenadă înaltă străjuită de balustrade. Din balconul sau loja aceea puteai privi oamenii şi vehiculele de sub tine, ori te puteai plimba în voie de la un grup de palavragii la altul. San Felipe era prin urmare locul cel mai însufleţit, mai zgomotos şi mai popular din tot Madridul; apropierea lui de clădirea Ştafetei Poştei Regale, unde se primeau scrisorile şi ştirile din restul Spaniei şi din întreaga lume, ca şi împrejurarea că domina calea principală a oraşului îl preschimbau într-un amplu cenaclu public în care se întretăiau păreri şi glume, se fuduleau soldaţii, şopocăiau preoţii, îşi găseau de lucru hoţii de buzunare şi îşi dădeau măsura talentului poeţii. Lope de Vega, don Francisco de Quevedo şi mexicanul Alarcón, printre alţii, veneau cu plăcere la locul acela de clacă. Orice ştire, balivernă, glumă lansate

acolo se rostogolea ca picătura de argint-viu spărgându-se în alte o mie, şi nimica nu scăpa limbilor acelora bifurcate care la toate se pricepeau, ponegrind totul, de la rege până la ultimul ţopârlan. După mulţi ani, încă mai pomenea de locul acela poetul Agustín Moreto când, într-una din comediile sale, îi punea să spună pe un ţăran guraliv şi pe un soldat viteaz:

— Ce-oţi fi găsit la treptele-alea oare?
— Stau cu fârtaţi de-ai mei la şezătoare
Dalele astea chiar m-au fermecat,
că-n toată lumea ţarină n-am aflat
în gogoşi mai roditoare.

Ba până şi marele nostru don Miguel de Cervantes, Dumnezeu să-l ţie în veşnica-I lumină, a lăsat scris în a sa *Călătorie în Parnas*:

Adio, promenadă San Felipe,
unde citesc ca-ntr-o gazetă veneţiană
tot ce se-ntâmplă, în câteva clipe.

Asta ca să vedeţi domniile voastre cât de celebru era acel loc. Se meliţau în cercurile sau „bisericuţele" acelea treburile Flandrei, Italiei şi ale Indiilor cu gravitatea unui Consiliu al Castiliei, se repetau glume şi epigrame, era împroşcată cu noroi reputaţia doamnelor, actriţelor şi a soţilor încornoraţi, era făcut cu ou şi cu oţet contele de Olivares, se povesteau cu voce joasă aventurile galante ale regelui... Era, prin urmare, un loc foarte plăcut şi plin de nerv, o sursă de ingeniozităţi, noutăţi şi clevetiri, care începea să dea în clocot în fiecare zi pe la

unsprezece; până când dangătul clopotelor bisericii, bătând de Angelus după o oră, făcea ca mulţimea să-şi scoată pălăriile, apoi să se împrăştie, lăsând locul liber cerşetorilor, studenţilor săraci, muieruştilor şi zdrenţăroşilor care pândeau acolo împărţirea mâncării dată ca pomană de părinţii augustini. Treptele reîncepeau să se însufleţească abia spre seară, la ceasul promenadei *rúa* de pe Strada Mare, când le puteai vedea pe doamne trecând în caleştile lor, pe femeile dubioase făcând pe doamnele sau pe fufele caselor de toleranţă din preajmă – una, foarte cunoscută, se găsea chiar peste drum: tot atâtea prilejuri de discuţii, galanterii, batjocuri. Asta dura până la rugăciunile de seară, când, din nou cu pălăria în mână, trăncănitorii noştri se împrăştiau care încotro până a doua zi de dimineaţă, fiecare la casa lui şi Domnul cu ei, cu toţi.

Am zis ceva mai înainte că don Francisco de Quevedo frecventa cu plăcere treptele de la San Felipe; şi în multe dintre plimbările lui era însoţit de amici ca Licenţiatul Calzas, Juan Vicuña sau căpitanul Alatriste. Simpatia lui faţă de stăpânul meu asculta, între altele, şi de o raţiune practică: poetul era mereu amestecat în tot felul de dispute, mergând de la gelozii şi vorbe grele până la păruieli, cu mulţi dintre colegii lui rivali, lucru foarte obişnuit în vremea aceea şi în toate vremurile în ţara asta a noastră de Abeli şi Caini, de duşmănii şi invidii, unde cuvântul ofensează şi omoară mai ceva decât spada. Unii, ca Luis de Góngora sau Juan Ruiz

de Alarcón, doreau să-i facă felul, şi nu numai în scris. De exemplu, iată ce zicea Góngora de don Francisco de Quevedo:

Muză ce suflă şi nu inspiră,
şi ştie mai presus de toate
să scotocească pân' la coate
în buzunarul meu, nu-n a sa lră.

Şi-n ziua următoare viceversa: atunci contraataca don Francisco cu cea mai grea artilerie a lui:

Piscul acesta de viciu şi insultă,
ăsta la care pârţurile sunt sirene,
e curul de Góngora, găoaza cultă
de care pân' şi-un poponar se teme.

Sau se distra compunând celelalte versuri, pe cât de cunoscute, pe atât de feroce, care s-au răspândit ca focul prin oraş, făcându-l pe Góngora troacă de porci:

Omul acesta e-o asemenea scursură
(lăsându-i însă originea în pace),
că niciodată, nu ştiu cum se face,
nu i-a picat căcatul din gură.

Gingăşii pe care implacabilul don Francisco le extindea şi asupra bietului Ruiz de Alarcón, de a cărui imperfecţiune fizică – era cocoşat – îşi bătea joc în fel şi chip:

Cine-i scrofulosul care
are-n faţă şi-n spinare
câte-o gâlcă deloc mică?
Gheboşică.

Versurile acestea circulau pasămite anonim, dar toată lumea știa perfect cine le compunea cu cea mai rea intenție din lume. Bineînțeles, atacații ripostau la rândul lor, așa că ploua cu sonete și terține; încântat, don Francisco, la largul lui, își citea producțiile în locurile de clacă, ascuțindu-și pana și muind-o în cea mai caustică fiere cu care era înzestrat din plin. Și dacă nu era vorba de Góngora și nici de Alarcón, atunci oricine putea deveni ținta lui, fiindcă în zilele în care se deștepta cu chef de harță, trăgea razant în tot ce mișca:

Încornorat ești, Cutărică, pân' la coate
și poți grebla cu tâmplele, cum văd;
ți-s coarnele atâta de bogate,
încât în juru-ți o să faci prăpăd.

Și tot așa. Încât nu e de mirare că, deși curajos de felul lui și dibaci în mânuitul spadei, ciufutul poet prefera să-l aibă alături pe un om ca Diego Alatriste când se plimba printre eventuali adversari. Un cutărică aidoma celui zugrăvit în poem – sau cineva care s-o fi simțit vizat, fiindcă în Madridul acela al Bunului Dumnezeu, încornorat era un bărbat din doi – a venit odată să-i ceară explicații pe treptele de la San Felipe, escortat de un prieten, într-o dimineață când don Francisco se preumbla de colo-colo cu căpitanul Alatriste. Chestiunea s-a rezolvat în doi timpi și trei mișcări la căderea nopții, în clinchet de oțeluri, în spatele îngrăditurii călugărilor recoleți, de o asemenea manieră, încât atât presupusul încornorat cât și amicul

lui, după ce şi-au vindecat tăieturile primite imparţial, s-au apucat de citit proză şi n-au mai pus mâna pe un sonet în tot restul vieţii lor.

În dimineaţa aceea, pe treptele de la San Felipe, tema conversaţiei generale era principele de Wales. Şi infanta. Pălăvrăgeala curtenească era pigmentată cu ştirile referitoare la războiul care reizbucnise în Flandra. Îmi amintesc că soarele strălucea pe un cer foarte albastru şi foarte curat deasupra acoperişurilor caselor dimprejur, iar locul de taifas fremăta de mulţime. Căpitanul Alatriste, care continua să se arate în public, aparent netemător de consecinţe – mâna, bandajată după înfruntarea de la Portiţa Sufletelor, era ca şi vindecată –, purta cizme înalte, pantaloni cenuşii şi pieptar întunecat la culoare închis până la gât; şi, deşi dimineaţa era destul de călduroasă, avea pe umeri capa ca să acopere cu ea crosa unui pistol pe care şi-l vârâse în partea din spate a cingătorii, lângă pumnalul cel lung – daga – şi spadă. Contrar celor mai mulţi soldaţi veterani din vremea aceea, Diego Alatriste nu se dădea în vânt după haine sau podoabe ţipătoare, nici măcar viu colorate, încât singura notă oarecum stridentă a îmbrăcăminţii sale o constituia pana roşie ce-i împodobea pălăria cu boruri largi. Dar, chiar şi aşa, aspectul lui distona cu sobrietatea întunecată a hainei negre a lui don Francisco de Quevedo, îmblânzită numai de crucea de Santiago cusută pe piept, sub capa scurtă, tot neagră, care pe atunci se numea *herreruelo*. Îmi dăduseră voie să-i

însoţesc, pentru că tocmai le făcusem nişte mici comisioane la Ştafetă; restul grupului era compus din Licenţiatul Calzas, Vicuña, Dómine Pérez şi câţiva cunoscuţi, sporovăind lângă balustrada treptelor dând în Strada Mare. Comentau de zor ultima impertinenţă a lui Buckingham, care, lucru ştiut din surse sigure, îndrăznea să-i facă curte soţiei contelui de Olivares.

— Perfidul Albion, mârâi Licenţiatul Calzas, care nu-i putea suferi pe englezi de când, cu nişte ani în urmă, întorcându-se din Indii, fusese cât pe ce să fie capturat de Walter Raleigh, un corsar care le dărâmase un catarg şi omorâse cincisprezece oameni.

— Mână de fier, sugeră Vicuña, strângându-şi unicul pumn care îi mai rămăsese. Ereticii ăştia nu ştiu decât de frică... Asta-i recunoştinţa lor pentru ospitalitatea oferită de rege, stăpânul nostru!

Încuviinţau precaut cei de faţă, printre ei aflându-se doi presupuşi veterani cu nişte mustăţi formidabile, care nu auziseră în viaţa lor o detunătură de archebuză, doi sau trei pierde-vară, un student de la Salamanca purtând o capă ponosită, deşirat şi famelic, pe nume Juan Manuel de Parada sau de Pradas, un tânăr pictor sosit de curând la curte şi recomandat lui don Francisco de prietenul său, Juan de Fonseca, şi un ciubotar cârpaci de pe strada Montera numit Tabarca, foarte cunoscut ca şef al aşa-zişilor muschetari: galeria de aplaudaci sau de huiduitori care, în funcţie de interese,

hotărau succesul ori eşecul unei comedii, la care asistau în picioare. Deşi ţopârlan şi analfabet, acest Tabarca era un tip grav, temut de autori, care trecea drept specialist în piese de teatru, vechi creştin şi hidalg sărăcit – ca mai toată lumea –, şi era măgulit, din cauza influenţei sale asupra gloatei din teatrele în aer liber numite *corrales* (adică oboare, ocoale sau, mai simplu, curţi din spate) de dramaturgii care încercau să-şi facă un nume la curte, ba chiar şi de unii ce deja şi-l făcuseră.

— Oricum, interveni Calzas, făcând cinic cu ochiul. Zice-se de consoarta favoritului că nu face fiţe când e vorba să-şi dea poalele peste cap. Iar Buckingham e tip bine.

Se scandalizã Dómine Pérez:

— Pentru Dumnezeu, domnule licenţiat!... Daţi-vă seama ce vorbiţi! Îl cunosc pe confesorul măritei doamne şi pot să vă asigur că señora doña Inés de Zúñiga este o femeie cuvioasă şi o sfântă.

— Şi-ntre o sfântă şi-alta, goală, răspunse Calzas, porcos, regelui i se cam scoală.

Râdea, mucalit şi răutăcios, văzându-l pe Dómine făcându-şi cruci peste cruci şi privind îngrozit împrejur. La rândul lui, căpitanul Alatriste îi arunca grele priviri de reproş că vorbea cu atâta dezinvoltură în prezenţa mea, iar tânărul pictor pe care îl chema Diego de Silva, un sevilian de douăzeci şi trei sau douăzeci şi patru de ani, simpatic, vorbind cu puternicul accent al ţinutului de baştină, se uita la

noi de parcă s-ar fi întrebat în ce fel de societate nimerise.

— Cu permisiunea domniilor voastre... dădu să spună, timid, ridicându-şi degetul arătător mânjit cu vopsea.

Dar nimeni nu-l luă în seamă. În pofida recomandării amicului său, Fonseca, don Francisco de Quevedo nu uita că tânărul pictor executase, abia sosit la Madrid, un portret al lui Luis de Góngora, şi, deşi n-avea nimic împotriva flăcăului, înţelegea să-l facă să-şi plătească păcatul cu câteva zile de ignorare absolută. Însă, curând după aceea, don Francisco şi tânărul sevilian au devenit practic nedespărţiţi, şi cel mai bun portret al poetului ne-a rămas chiar de la acel tânăr care, cu vremea, s-a împrietenit şi cu Diego Alatriste şi cu mine, când era mai cunoscut sub numele de familie al mamei sale: Velázquez.

În sfârşit. Vă povesteam că, după neizbutita încercare a pictorului de a interveni în conversaţie, cineva menţionă chestiunea Palatinatului, şi toţi se avântară într-o însufleţită discuţie asupra politicii spaniole în Europa Centrală, prilej cu care ciubotarul Tabarca îşi dădu în petic cu cea mai mare dezinvoltură, emiţând păreri despre ducele Maximilian al Bavariei, despre Electorul Palatin şi papa de la Roma, care, ştia el bine, se înţelegeau tustrei pe sub mână. Interveni şi un *miles gloriosus* din cei doi de care am pomenit, jurându-se că are cele mai proaspete ştiri în chestiunea aceea, transmise lui de un cumnat servitor la palat; şi conver-

saţia se întrerupse când toţi, cu excepţia lui Dómine, se aplecară peste balustradă ca să salute nişte dame ce treceau într-o caretă descoperită într-un vălmăşag de fuste larg înfoiate şi de brocarturi, îndreptându-se spre prăvăliile argintarilor din Poarta Guadalajarei. Erau *tusonas*, adică cocote de lux. Dar în Spania dinastiei de Austria până şi prostituatele îşi dădeau aere.

Se acoperiră cu toţii din nou şi discuţia continuă neabătut. Don Francisco de Quevedo, care nu era prea atent, se apropie niţel de Diego Alatriste şi, cu o mişcare a bărbiei, îi arătă doi indivizi care se ţineau la distanţă, în mulţime.

— Te urmăresc pe dumneata, căpitane? întrebă încet, dând impresia că vorbea de cu totul altceva. Sau pe mine?

Alatriste, cu fereală, aruncă o iute ocheadă spre perechea aceea. Păreau a fi potere sau spadasini năimiţi. Simţindu-se observaţi, se întoarseră pe jumătate, fără grabă.

— Aş zice că pe mine, don Francisco. Dar cu domnia voastră şi cu versurile domniei voastre, nu se ştie niciodată.

Poetul se uită încruntat la stăpânul meu.

— Să presupunem c-ar fi vorba de dumneata. E ceva grav?

— S-ar putea să fie.

— Ei comedie! În cazul ăsta nu ne rămâne decât să ne batem... Ai nevoie de ajutor?

— Deocamdată, nu... Căpitanul îi privea pe spadasini mijindu-şi puţin ochii, ca şi când voia să-şi întipărească mutrele lor în minte. Şi-n

plus, domnia voastră are suficiente necazuri ca să se mai încurce şi cu ale mele.

Don Francisco rămase tăcut un moment. Apoi îşi răsuci mustaţa şi, potrivindu-şi ochelarii, le aruncă o privire hotărâtă şi furioasă celor doi.

— Oricum, conchise, dacă iese cu scandal, doi contra doi mai merge. Poţi conta pe mine.

— Ştiu, zise Alatriste.

— Jap, jap şi şo pe ei. Poetul îşi sprijini mâna pe garda spadei care îi ridica la spate capa scurtă. Îţi datorez asta şi multe altele. Iar maestrul meu nu-i chiar Pacheco.

Zâmbiră amândoi la unison, la fel de răutăcios. Luis Pacheco de Narváez era cel mai faimos maestru de scrimă din Madrid, ajungând să dea lecţii regelui, stăpânul nostru. Scrisese câteva tratate despre meşteşugul armelor şi, aflându-se odată în casa preşedintelui Consiliului Castiliei, se lansase într-o discuţie cu don Francisco de Quevedo asupra unor detalii şi concluzii; drept care, punând amândoi mâna pe spadă pentru o demonstraţie amicală, de la primul asalt don Francisco îl atinsese pe maestrul Pacheco la cap cu o lovitură imparabilă, aruncându-i pălăria cât colo. De atunci, duşmănia dintre cei doi era mortală: unul îl denunţase pe celălalt tribunalului Inchiziţiei, iar celălalt îl încondeiase pe primul fără pic de milă în *Viaţa hoţomanului pe nume Pablos*, care deşi avea să fie publicată peste alţi doi-trei ani, circula în copii manuscrise prin tot Madridul.

— Iată-l pe Lope, zise careva.

Toţi se descoperiră când Lope, marele Félix Lope de Vega Carpio, apăru mergând încet, întâmpinat de salutul tuturor celor de faţă, care îi făceau loc plini de respect; se opri câteva minute să stea de vorbă cu don Francisco de Quevedo, care îl felicită pentru comedia ce avea să fie jucată chiar a doua zi la Corral del Príncipe: eveniment teatral la care Diego Alatriste îmi promisese să mă ducă şi gen de spectacol pe care aveam să-l văd pentru prima oară în viaţa mea. Apoi, don Francisco făcu câteva prezentări.

— Căpitanul don Diego Alatriste y Tenorio... Îl cunoaşteţi pe Juan Vicuña... Diego Silva... Tinerelul este Íñigo Balboa, fiul unui militar căzut în Flandra.

Auzind aceasta, Lope îmi atinse o clipă capul cu un gest spontan de simpatie. A fost prima oară când l-am văzut, deşi urma să mai am şi alte ocazii; dar îmi voi aminti mereu înfăţişarea lui sexagenară şi gravă, demnu-i aspect clerical întărit de hainele negre, chipul uscăţiv şi părul cărunt tuns scurt, mustaţa cenuşie şi zâmbetul cordial, puţin absent, parcă ostenit, pe care ni l-a dăruit tuturor înainte de a-şi continua drumul, înconjurat de dovezile noastre de preţuire.

— Să nu-l uiţi niciodată pe omul acesta; nici ziua aceasta, îmi zise căpitanul, dându-mi un bobârnac prietenos taman peste locul atins de Lope.

Şi chiar că n-am uitat nimic. Până şi azi, după atâţia ani de la întâlnirea aceea, duc mâna

la creştetul capului şi simt acolo atingerea degetelor afectuoase ale celui poreclit pentru talentul său „Fenixul Ingenioşilor". Nici el, nici don Francisco de Quevedo, nici Velázquez, nici căpitanul Alatriste, nici epoca mizerabilă şi magnifică pe care am cunoscut-o atunci nu mai există. Însă rămâne, în biblioteci, în cărţi, în tablouri, în biserici, în palate, în străzi şi pieţe, urma de neşters pe care au lăsat-o oamenii aceia în peregrinarea lor pe pământ. Amintirea mâinii lui Lope se va şterge doar odată cu mine, când voi dispărea; ca şi accentul andaluz al lui Diego de Silva, sunetul pintenilor de aur ai lui don Francisco atunci când şchiopăta sau privirea acvatică, verde-albăstruie şi senină, a căpitanului Alatriste. Dar ecoul vieţii lor ieşite din comun va continua să răsune atâta vreme cât va dăinui locul acesta imprecis, amestec de neamuri, limbi, istorii, sânge şi visuri trădate: scenariul acesta minunat şi tragic pe care îl numim Spania.

N-am uitat nici ce s-a întâmplat după aceea. Cum stăteam noi aşa, aşteptând să bată de Angelus, în faţa prăvălioarelor de sub scara monumentală de la San Felipe a tras o caretă neagră bine-cunoscută mie. Stăteam sprijinit de balustrada treptelor, ceva mai la o parte, ascultându-i pe oamenii mari. Iar privirea pe care am întâlnit-o acolo jos, fixându-mă, părea să reflecte culoarea cerului ce se deschidea larg peste capetele noastre şi peste acoperişurile maronii ale Madridului, într-atât încât tot ce

mă înconjura, în afară de culoarea aceea, sau de cerul acela, sau de privirea aceea, a dispărut de sub ochii mei. Era ca o dulce agonie de albastru şi lumină, căreia nu i te puteai sustrage. Dacă într-o zi va fi să mor – m-am gândit în clipa aceea –, mi-aş dori să sfârşesc aşa: cufundat într-o asemenea culoare. Atunci m-am depărtat şi mai mult de grup şi am coborât încet scările, parcă fără pic de voinţă: ca prizonierul unui filtru hipnotic. Şi numai o clipă, precum un fulger de luciditate în bezna înstrăinării mele, pe când coboram de la San Felipe spre Strada Mare, am simţit că mă urmăreau, de la mii de leghe distanţă, ochii preocupaţi ai căpitanului Alatriste.

10

Corral del Príncipe

Am căzut în capcană. Sau, ca să fiu mai precis, cinci minute de conversaţie le-au fost de ajuns ca să întindă cursa. Chiar şi acum, după atâta timp, vreau să cred că Angélica de Alquézar nu era decât o copilă mânuită de oamenii mari; dar nici măcar după ce am cunoscut-o atât de bine cum am cunoscut-o mai târziu, nu pot fi sigur. Mereu, până când a murit, am intuit la ea ceva ce nu se învaţă de la nimeni: o răutate rece şi înţeleaptă care la unele femei e din născare, zace acolo în ele de când sunt mici. Ba poate încă dinainte, de veacuri în şir. A căuta acum cine sunt adevăraţii vinovaţi de această stare de lucruri e deja altă discuţie, care ne-ar lua prea mult, şi nu-i acum nici timpul, nici locul potrivit. Să zicem doar atât: că din armele cu care Dumnezeu şi natura au înzestrat femeia ca să se apere de prostia şi răutatea bărbătească, Angélica de Alquézar avea panoplia completă.

A doua zi după-amiază, în drum spre Corral del Príncipe, amintirea imaginii ei în dreptunghiul ferestruicii caretei negre, sub treptele de

la San Felipe, mă stânjenea ca atunci când într-o execuţie muzicală care ţi se pare perfectă descoperi o notă sau o mişcare nesigură, falsă. Nu făcusem altceva decât să mă apropii şi să schimb câteva cuvinte, vrăjit de părul ei bălai atârnând în zulufi şi de zâmbetu-i misterios. Fără a coborî din caretă, în timp ce însoţitoarea ei, *dueña*, cumpăra ceva din prăvălii, iar vizitiul stătea nemişcat lângă catârce, nederanjându-mă cu nimic – lucru care ar fi trebuit să-mi dea de gândit –, Angélica de Alquézar îmi mulţumi din nou că o apărasem de puşlamalele alea de pe strada Toledo, mă întrebă cum o mai duceam cu căpitanul acela Batiste sau Triste pe care îl slujeam şi se interesă de viaţa şi proiectele mele. Am făcut pe nebunul puţin, trebuie s-o recunosc. Ochii aceia foarte albaştri, larg deschişi, care parcă te ascultau cu luare-aminte, m-au făcut să trăncănesc peste măsură. I-am vorbit de Lope de Vega, pe care abia de-l cunoscusem sus pe trepte, ca de un vechi prieten. Şi am adăugat că aveam de gând, stăpânul meu şi cu mine, să mergem la reprezentaţia comediei *El Arenal din Sevilla*, care urma să fie jucată a doua zi la Corral del Príncipe. Am mai sporovăit niţel, am întrebat-o cum o cheamă şi, după o delicioasă scurtă ezitare în timpul căreia şi-a atins buzele cu un evantai micuţ, mi-a spus. „Angélica vine de la *ángel*, adică înger", i-am răspuns, fermecat. Iar ea m-a privit amuzată, fără un cuvânt, atât de mult încât m-am simţit purtat la porţile Raiului. Apoi s-a întors însoţitoarea, m-a observat în sfârşit şi vizitiul, careta s-a îndepărtat,

iar eu am rămas stană de piatră printre oamenii care veneau şi plecau, cu senzaţia că am fost smuls, fşştt, dintr-un loc minunat. Abia în cursul nopţii, neputând să adorm din cauza ei, şi a doua zi în drum spre teatru, câteva amănunte neobişnuite ale situaţiei – nici unei domnişoare de familie bună nu i se dădea voie pe atunci să stea de vorbă cu flăcăiandri aproape necunoscuţi în mijlocul străzii – începură să-mi strecoare în suflet senzaţia că păşesc pe buza prăpastiei, dincolo de care se aţine ceva periculos şi tăinuit. Şi m-am întrebat dacă toate acestea nu aveau vreo legătură cu straniile întâmplări din ultimele zile. Oricum însă, orice relaţie între îngerul acela blond şi banditii de la Portiţa Sufletelor părea o imensă aiureală. Pe de altă parte, perspectiva de a vedea comedia lui Lope mă făcea şi mai puţin perspicace. Aşa orbeşte Dumnezeu, zice turcul, pe cel sortit pieirii. Noi zicem puţin altfel: pe cine vrea să-l piardă, Dumnezeu îi ia minţile.

De la monarh până la ultimul bădăran, Spania celui de-al Patrulea Filip a iubit teatrul la nebunie. Comediile aveau trei *jornadas*, adică acte, şi erau toate în versuri, deosebindu-se doar prin metru şi rimă. Autorii consacraţi, cum am văzut în cazul lui Lope, erau iubiţi şi respectaţi de toată lumea, iar popularitatea actorilor şi actriţelor era imensă. Fiecare primă reprezentaţie sau reluarea unei opere faimoase aduna buluc şi poporul, şi curtea, ţinându-i cu sufletul

la gură ori cu gura căscată cele trei ore cât dura spectacolul care, pe atunci, avea loc ziua, pe lumină, mai precis după-masa, în localuri în aer liber numite *corrales*. Existau două la Madrid: cel numit Del Príncipe, căruia i se mai spunea şi De La Pacheca, şi cel De La Cruz. Lui Lope îi plăcea să-şi pună piesele în scenă la acesta din urmă, care era de asemenea favoritul regelui, stăpânul nostru, mare amator de teatru ca şi soţia sa, regina, doña Isabel de Bourbon. Treaba e că iubirea de teatru a monarhului nostru, ahtiat după aventuri tinereşti, se răsfrângea – clandestin – şi asupra celor mai frumoase actriţe ale acelei perioade, cum a fost cazul Mariei Calderón, *La Calderona*, care i-a dăruit şi un fiu, numit tot don Juan de Austria, ca şi predecesorul lui celebru, copilul din flori al lui Carol Quintul.

În ziua aceea se relua la Corral del Príncipe o îndrăgită comedie a lui Lope de Vega, *El Arenal de Sevilla* – titlu trimiţând la rău-famatele întinderi de nisip formate de cursul Guadalquivirului în preajma acelui oraş –, şi interesul, curiozitatea, nerăbdarea erau imense. Cu mult înainte de ora reprezentaţiei, lumea se îndrepta într-acolo în grupuri însufleţite, zgomotoase, iar către miezul zilei se produseseră deja primele înghesuieli cu îmbrânceli pe strada strâmtă unde era intrarea teatrului, aflată pe atunci faţă în faţă cu mănăstirea Santa Ana. Când căpitanul şi cu mine am ajuns acolo, nu mai eram singuri: ni se alăturaseră în drum Juan Vicuña şi Licenţiatul

Calzas, mari admiratori ai lui Lope, şi chiar pe străduţa Del Príncipe, don Francisco de Quevedo. Astfel am ajuns cu toţii împreună la intrarea *corral*-ului de comedii, unde abia de te puteai mişca de atâţia oameni. Toate stările sociale din oraşul de reşedinţă a Curţii erau reprezentate: de la nobilii din încăperile de sus cu ferestrele larg deschise spre incintă, până la publicul obişnuit care întesa balcoanele, rândurile laterale, curtea din mijloc cu şiruri de bănci din lemn, galeria rezervată publicului feminin – cele două sexe erau despărţite şi aici, ca la biserică – şi spaţiul liber din spatele scenei, pentru cei ce urmăreau reprezentaţia în picioare: adică faimoşii muschetari conduşi de căpetenia lor spirituală, ciubotarul Tabarca; acesta, întâlnind grupul nostru, ne-a salutat grav şi solemn, foarte pătruns de importanţa rolului său. La ora două după-amiaza, străduţa Del Príncipe şi intrările *corral*-ului erau un vălmăşag de negustori, meseriaşi, paji, studenţi, preoţi, conţopişti, soldaţi, lachei, scutieri şi pungaşi care cu ocazia aceasta purtau capă, spadă şi pumnal, adresându-se unul altuia numai cu *caballero* şi gata să sară la bătaie pentru un loc de unde să privească piesa. La ambianţa aceasta gălăgioasă şi fascinantă contribuiau din plin şi femeile, care, într-un vârtej de rochii, mantii, mantile şi evantaie, intrau în galeria lor, unde erau de îndată săgetate de ochii nenumăraţilor amorezi ce îşi răsuceau falnic mustaţa prin balcoanele şi curtea incintei. Şi ele se băteau pe locuri, şi nu o dată a trebuit să intervină ocârmuirea ca să potolească

ţipetele şi certurile iscate în spaţiul rezervat lor. Pe scurt, gâlceava şi încăierările din cauza locurilor sau a intratului pe gratis, discuţiile furioase dintre cei ce închiriaseră un loc pe bancă şi cei care îl disputau erau atât de frecvente, încât se ajungea la încrucişarea spadelor din cele mai neînsemnate motive, iar la reprezentaţii trebuia să asiste un magistrat municipal – un *alcalde* – ajutat de alguazili. Nici măcar nobilii nu erau străini de tevatura aceea: ducii de Feria şi de Rioseco, rivali la graţiile unei actriţe, se înjunghiaseră odată în toiul unei comedii, sub pretextul unor locuri la catul de sus. Licenţiatul Luis Quiñones de Benavente, un toledan timid şi cumsecade care a fost un cunoscut de-al nostru, al căpitanului Alatriste şi al meu, a descris într-una din compoziţiile lui în metru popular ambianţa aceea densă în care ploua cu împunsături de spadă:

La corral-*ul de comèdii*
se înghesuie turbaţi,
ţinând poarta sub asedii
ca să intre făr' un sfanţ.

Ciudat caracter şi ăsta-al nostru! După cum avea să scrie cineva mai târziu, a înfrunta primejdii, a te bate, a sfida autoritatea constituită, a-ţi expune viaţa sau libertatea sunt lucruri care s-au petrecut peste tot în lume pe motiv de foame, ambiţie, ură, desfrâu, onoare ori patriotism. Însă a pune mâna pe spadă şi a lupta ca să asişti la o reprezentaţie teatrală era ceva tipic numai acelei Spanii a Casei de Austria, pe

care în bine – puţintel – şi în rău – mult mai mult – am cunoscut-o în tinereţea mea: cea a eroismelor donquijoteşti şi sterile, care şi-a întemeiat raţiunea de-a fi şi dreptul pe orgoliosul vârf al unei spade.

Astfel am ajuns noi, după cum vă spuneam, la poarta *corral*-ului, ferindu-ne de zurbagii şi de cerşetorii care îi asediau pe toţi cerând pomană. Bineînţeles că jumătate din ei erau orbi, şchiopi, ciungi şi ologi prefăcuţi, dându-se drept hidalgi ajunşi la sapă de lemn, care nu cerşeau de obicei, ci doar aşa, din întâmplare; ba chiar trebuia să te scuzi faţă de ei, adresându-le un politicos *scuzaţi, domnia voastră, că n-am bani la mine* dacă nu voiai să-i auzi făcându-te albie de porci. Adevărul e că, până şi în felul lor de a cere pomană, neamurile se deosebesc între ele: nemţii cântă în grup, francezii cerşesc servil cu rugăminţi şi vaiete, portughezii cu tot felul de plângeri, italienii cu depănarea nesfârşită a tuturor necazurilor şi belelelor, iar spaniolii cu harţă şi ameninţări, obraznici, plini de ei, nesuferiţi.

Am plătit noi un *cuarto* la prima poartă, trei la a doua – obol pentru spitale – şi douăzeci de maravedi pentru locuri pe bănci. Desigur că locurile noastre erau ocupate, deşi dăduserăm bani pe ele; dar, nedorind să facă tărăboi în prezenţa mea, căpitanul, don Francisco şi ceilalţi s-au hotărât să stea mai în spate, alături de muschetari. Eu priveam totul cu ochii mari, vă daţi seama, fascinat de lumea adunată, de

vânzătorii de limonadă şi cofeturi, de zvonul conversaţiilor, de foiala rochiilor ample şi înfoiate puse pe cercuri din galeria femeilor, de ţinuta elegantă a personajelor importante care se lăsau văzute la ferestrele catului de sus. Se zicea că regele în persoană obişnuia să asiste de acolo, incognito, la reprezentaţiile care îi plăceau. Iar prezenţa în după-amiaza aceea a unor membri ai gărzii regale pe scări, fără uniformă, dar părând a fi de serviciu, putea indica aşa ceva. Spionam cu toţii ferestrele de deasupra, sperând să-l descoperim ori pe tânărul nostru monarh, ori pe regină; însă nu-i recunoşteam în chipurile aristocratice care din când în când se apropiau de jaluzele. În schimb îl văzurăm pe Lope însuşi, pe care publicul începu să-l aplaude cu însufleţire când apăru sus, la etaj. L-am văzut şi pe contele de Guadalmedina însoţit de câţiva prieteni şi de câteva doamne, iar Álvaro de la Marca răspunse cu un zâmbet politicos salutului pe care căpitanul Alatriste i-l adresă de jos atingându-şi borul pălăriei.

Câţiva prieteni îi oferiră un loc lângă ei pe o bancă lui don Francisco de Quevedo, care se scuză faţă de noi şi plecă să se aşeze acolo. Juan Vicuña şi Licenţiatul Calzas stăteau mai la o parte, discutând despre piesa pe care aveam s-o vedem şi pe care Calzas o preţuise foarte mult cu nişte ani în urmă, când fusese reprezentată prima oară. Diego Alatriste rămase însă lângă mine, făcându-mi loc lângă bârna marcând despărţitura din spate, ca să pot rămâne în rândul

întâi al muschetarilor şi să văd piesa cât mai bine. Îmi cumpărase nişte dulciuri pe care eu le ronţăiam de zor, bucuros nevoie-mare, şi îşi ţinea o mână pe umărul meu ca să nu mă urnească de acolo brânciurile şi toată foiala. Dar la un moment dat am simţit cum mâna aceea deveni rigidă, apoi se retrase uşor ca să se sprijine de mânerul spadei.

I-am urmărit direcţia ochilor, a căror expresie se asprise dintr-odată, şi prin mulţime am izbutit să-i zăresc pe cei doi bărbaţi care cu o zi înainte ne dăduseră târcoale pe treptele de la San Felipe. Se strecuraseră printre muschetari şi mi s-a părut că schimbă o privire de înţelegere cu alţi doi care tocmai intraseră pe una dintre porţi şi se plasaseră destul de aproape. Felul lor, al tuturor, de a-şi purta pălăriile înfundate pe ochi şi capele răsucite pe un umăr, mustăţile bătăioase şi bărbuţele de ţap, cicatricele de pe obraji, poziţia lor cu picioarele larg desfăcute, privirea haină, totul îi dădea în vileag ca fiind ucigaşi năimiţi. E adevărat că de oameni ca ei era plin co*rral*-ul; numai că aceştia patru păreau a se interesa îndeaproape numai de noi.

Se auziră bătăile de gong anunţând începerea comediei, muschetarii strigară „jos pălăriile!", toată lumea se descoperi, se trase cortina şi întreaga mea atenţie zbură de la zurbagii la scenă, unde apăreau deja personajele doña Laura şi Urbana, învăluite în mantii. În faţa pânzei închipuind fundalul, o ramă cu cartoane pictate imita Turnul Aurului din Sevilla.

— Straşnic este El Arenal!
— Totdeauna a fost aşa.
— Nu-i, după părerea mea,
loc în lume să-i fie egal.

Până şi acum mă ia cu fiori amintindu-mi de versurile acelea, primele pe care le-am auzit vreodată rostite de pe scena unui *corral* de comedii; cu atât mai mult cu cât actriţa care o întruchipa pe doña Laura, preafrumoasa María de Castro, avea să ocupe un anumit loc în viaţa căpitanului Alatriste şi într-a mea. Însă în ziua aceea, la Corral del Príncipe, María de Castro nu era pentru mine decât frumoasa Laura care soseşte cu mătuşa ei Urbana în portul Sevillei, unde galerele se pregătesc de plecare şi unde se întâlneşte întâmplător cu don Lope şi cu Toledo, servitorul lui.

A o şterge-i cu temei;
că şi ele pleacă de-aci.
Oh, ce izbândă-i în a fugi
de armele unei femei!

Totul mi-a dispărut din preajmă, fascinat cum eram de cuvintele ce ieşeau din gura actorilor. Bineînţeles, după nici câteva minute mă aflam în plin Arenal al Sevillei, îndrăgostit nebuneşte de Laura, şi nu-mi doream decât să dau dovadă de vitejia căpitanilor Fajardo şi Castellanos, înfruntându-i pe toţi alguazilii şi poteraşii înainte de a mă îmbarca în Armada regelui, zicând, ca don Lope:

A trebuit să scot spada cavalereşte
N-am scos-o pentru un fitecine,
ci pentru un hidalg, căci se cuvine
să-l cinsteşti şi pe cel ce te-amăreşte,
dacă te preţuieşti cât de cât .
Vezi tu, a-l ofensa urât
pe cel ce-a cutezat să te-njosească,
nu-i treabă de hidalgi, ci doar prostească,
din care tot tu ieşi cel umilit

În momentul acela, unul dintre spectatorii aflaţi în picioare lângă noi se întoarse spre căpitan făcându-i *şşşt* ca să păstreze tăcerea, deşi el nu scosese un cuvinţel măcar. M-am întors mirat şi am observat că Diego Alatriste se uita cu atenţie la cel care îl şâşâise, un individ cu moacă de bandit, cu capa împăturită în patru pe un umăr şi cu mâna pe garda spadei. Reprezentaţia continuă, eu mă lăsai din nou furat de scenă, şi deşi căpitanul rămânea tăcut şi nemişcat, tipul cu capa împăturită îl şâşâi iar, apoi îl ţâstui, privindu-l duşmănos şi mormăind ceva despre prost-crescuţii care nu respectă teatrul, nici nu-i lasă pe ceilalţi să asculte. Am simţit atunci cum mâna căpitanului, pe care şi-o sprijinise din nou pe umărul meu, mă dădea încet la o parte şi am observat-o degajând mânerul pumnalului celui lung, înfipt la cingătoare în spatele coastei stângi. Chiar atunci se termina primul act; răsunară aplauze, iar Alatriste şi vecinul nostru se priviră ţintă pe tăcute, fără ca lucrurile să ia deocamdată o întorsătură urâtă. Stând câte doi de o parte şi de alta, ceva mai încolo, ceilalţi patru indivizi nu ne pierdeau din ochi.

In timpul dansului din pauză, căpitanul îi caută cu privirea pe Vicuña şi pe Licenţiatul Calzas, apoi mă expedie într-acolo sub pretextul că voi vedea mai bine actul al doilea din locul unde stăteau ei. Chiar atunci răsunară aplauzele puternice ale publicului şi toţi ne întoarserăm spre una dintre încăperile de la catul de sus, unde lumea îl recunoscuse la fereastră pe regele, stăpânul nostru, care intrase acolo pe neobservate la începutul primului act. Am văzut atunci pentru prima oară trăsăturile pale, părul blond şi ondulat pe frunte şi la tâmple şi gura aceea cu buza de jos groasă, tipică prinţilor din Casa de Austria, neacoperită încă de mustaţa ţanţoşă pe care avea s-o arboreze mai târziu. Monarhul nostru era îmbrăcat în catifea neagră, cu jabou plisat şi apretat, cu bumbi sobri de argint – ascultând primul de decretul de austeritate împotriva luxului curţii pe care tocmai îl promulgase –, ţinând neglijent în mâna-i palidă şi fină, cu vene albăstrui, o mănuşă din piele de căprioară pe care şi-o ducea uneori la gură ca să-şi ascundă un zâmbet sau câteva cuvinte către însoţitorii lui, în care entuziasmul publicului îi recunoscuse, alături de câţiva gentilomi spanioli, pe prinţul de Wales şi pe ducele de Buckingham, pe care Maiestatea Sa socotise de cuviinţă, deşi păstrând anonimatul oficial – toţi aveau pălăria pe cap, ca şi când regele n-ar fi fost de faţă –, să-i invite la spectacol. Grava sobrietate a spaniolilor contrasta cu penele, panglicile, fundele şi bijuteriile purtate de cei doi englezi, a căror înfăţişare plăcută şi tinerească

fu foarte pe placul publicului care umplea până la refuz *corral*-ul de comedii şi stârni o sumedenie de suspine, fluturări de evantaie şi ocheade devastatoare în locul rezervat femeilor.

Începu actul al doilea, pe care l-am urmărit ca pe primul, sorbind cele mai mici cuvinţele şi gesturi ale actorilor; şi în timpul acestuia, atunci când pe scenă căpitanul Fajardo se deda la ingenioase jocuri de cuvinte:

Îi zice „vară primară". Nu m-am lămurit
nici dacă e vară, nici de-i primară;
că s-a văzut şi la corzile de chitară:
chiar dacă-i „primă", tot sună dogit,

bătăuşul cu capa împăturită în patru îl şâşâi din nou pe Diego Alatriste, şi de data asta i se alăturară doi dintre ceilalţi spadasini care profitaseră de antract pentru a veni mai aproape. Căpitanul însuşi se folosise cândva de acelaşi tertip, aşa că pentru el afacerea era limpede ca apa; cu atât mai mult cu cât ceilalţi doi scandalagii se apropiau şi ei croindu-şi drum prin mulţime. Privi în jur căpitanul, ca să-şi dea seama în ce situaţie se afla. Un amănunt semnificativ: nici un *alcade* al curţii, nici alguazilii care de obicei vegheau asupra ordinii la reprezentaţii nu erau de găsit. Cât despre vreun alt ajutor, Licenţiatul Calzas nu era nici pe departe un bun luptător, iar bătrânelul de Juan Vicuña, la cei cincizeci de ani ai lui, nu putea face mare lucru cu singura-i mână. În ce-l privea pe don Francisco de Quevedo, acesta se afla cu două

rânduri de bănci mai departe, atent la piesă şi cu totul străin de ce se urzea în spatele lui. Mai rău încă, influenţaţi de şâşâiala enervantă a provocatorilor, mulţi spectatori începeau să se uite urât la Alatriste, ca şi când acesta într-adevăr perturba reprezentaţia. Ce avea să urmeze era la fel de clar ca doi şi cu doi fac patru. Mai bine zis, în cazul acela concret, trei şi cu doi fac cinci. Iar cinci erau prea mulţi, chiar şi pentru căpitan.

Încercă să se strecoare spre poarta cea mai apropiată. Dacă tot trebuia să lupte, măcar s-o facă în spaţiul larg al străzii decât acolo înăuntru, încurcat în mişcări de toată lumea, şi unde cât ai clipi te pomeneai străpuns de lovituri de pumnal. Prin împrejurimi erau şi două biserici în care s-ar fi putut refugia şi pune la adăpost sacru, dacă era cumva amestecată şi Justiţia în daravera aceea. Numai că ceilalţi îi barau deja drumul, iar afacerea ameninţa să ia o întorsătură foarte urâtă. Chiar atunci se sfârşi actul al doilea, în ropote de aplauze, pe când provocatorii îşi înteţeau atacurile deocamdată verbale împotriva căpitanului. Mulţimea începea să-i sprijine făţiş: răsunară vorbe grele la adresa lui, spiritele se încinseră. În sfârşit, prin vacarmul de vociferări, cineva rosti cuvântul „nemernic". Atunci Diego Alatriste oftă foarte adânc pentru sine. Nu mai exista cale de întoarcere. Aşa că, resemnat, duse mâna la spadă şi scoase oţelul din teacă.

Cel puţin, îşi spuse în treacăt trăgând spada, doi-trei dintre feciorii ăştia de curvă tot mă vor însoţi bine găuriţi în iad. Şi, fără a mai lua poziţia *en garde*, lansă un atac orizontal cu spada spre dreapta pentru a-i îndepărta pe bandiţii cei mai apropiaţi şi, ducând la spate mâna stângă, scoase daga *vizcaína* din teaca pe care o purta atârnată de cingătoare în dreptul rinichilor. Publicul se agita şi se înghesuia ca să lase spaţiu liber, femeile ţipau de pe locurile lor, iar ocupanţii camerelor de sus se aplecau la ferestre ca să vadă mai bine. Nu era ceva ieşit din comun pe vremea aceea, cum v-am mai spus, ca spectacolul din *corral*-e să se mute de pe scenă în *patio*-ul din faţa ei; aşa că toţi se pregăteau să se bucure din nou de o acţiune neprevăzută şi gratuită: foarte repede se formase un cerc în jurul combatanţilor. Căpitanul, ştiind că nu va rezista mult în faţa celor cinci bărbaţi înarmaţi şi profesionişti, hotărî să nu folosească subtilităţi de scrimă pentru a-şi menaja sănătatea, ci să atenteze numaidecât la cea a duşmanilor. Fandă puternic în direcţia celui cu capa împăturită în patru şi, nemaioprindu-se să vadă rezultatul – care nu fu mare lucru –, se aplecă încercând să-l ologească la ţurloaie pe altul cu *vizcaína*. Şi, dacă tot am făcut mai înainte nişte socoteli, hai să le continuăm zicând că cinci spade plus cinci junghere însemnau zece lame de oţel sfâşiind aerul; astfel că băteau în el loviturile ca grindina. Una îi veni aşa de aproape încât îi reteză o mânecă a pieptarului, iar alta l-ar fi străpuns cu siguranţă dacă nu i s-ar fi

încurcat în capă. Se răsuci lansând mulinete şi fandări în dreapta şi în stânga; îi făcu să dea înapoi pe doi dintre potrivnici, îşi încrucişă spada cu unul şi daga cu altul şi simţi că îl rănise cineva la cap: tăişul ascuţit şi rece al lamei şi sângele şiroindu-i între sprâncene. Ai încurcat-o, Diego, îşi zise cu ultimul rest de luciditate. Pân' aci ţi-a fost. Adevărul e că se simţea la capătul puterilor. Braţele le avea ca de plumb, iar sângele îl orbea. Ridică mâna stângă, cea cu daga, ca să se şteargă la ochi cu dosul palmei, şi atunci văzu o spadă care se îndrepta spre gâtul lui şi pe don Francisco de Quevedo care, strigând: „Alatriste! Ajutor! Săriţi!" cu o voce tunătoare, se năpustea peste bănci spre bârna despărţiturii din spate şi abătea cu o lovitură năprasnică a spadei sale goale oţelul inamic.

— Cinci la doi încă mai merge! exclamă poetul, cu lama spadei în sus, salutându-l pe căpitan cu o voioasă înclinare a capului. Nu ne rămâne decât să ne batem!

Şi se bătea, într-adevăr, ca un diavol ce era, cu toledana în mână, fără ca şchiopătatul să-l împiedice câtuşi de puţin, gândindu-se fără doar şi poate la strofa pe care o va compune dacă ieşea basma curată din primejdia aceea. Ochelarii îi căzuseră pe piept şi atârnau de şnurul lor, alături de roşia cruce de Santiago; şi ataca feroce, asudat, cu toată ţâfna lui teribilă pe care şi-o rezerva de obicei pentru versuri, şi care, în împrejurări ca aceea, ţâşnea şi din vârful spadei. Şarja lui violentă şi neaşteptată îi făcu să şovăie câteva clipe pe atacatori, ba chiar reuşi

să-l rănească pe unul cu o teribilă lovitură care îi străpunse banduliera de piele a sabiei şi umărul. Apoi adversarii îşi reveniră din surpriză, se repeziră din nou, şi aerul se umplu de şuierul şi scânteile scoase de lame. Până şi actorii ieşiseră buluc pe scenă să privească înfruntarea.

Ce s-a întâmplat atunci aparţine deja Istoriei. Martorii povestesc că la catul de sus unde se aflau, incognito firește, regele, principele de Wales, Buckingham şi suita lor de gentilomi, toţi priveau înfruntarea plini de interes, dar cu sentimente amestecate. Monarhul nostru, cum e şi natural, era nemulţumit de acea nerușinată încălcare a ordinii publice în augusta-i prezenţă, deşi aceasta era ceea ce se numeşte oficioasă, nu oficială. Însă, pe de altă parte, fiind tânăr, curajos şi plin de spirit cavaleresc, nu vedea cu ochi răi ca invitaţii lui străini să asiste la o manifestare spontană a vitejiei supuşilor săi, cu care, la urma urmei, se întâlneau cam des pe câmpurile de bătălie. Şi adevărul e că omul care se bătea ca o fiară, cu cinci deodată, o făcea cu o disperare şi cu un curaj nemaivăzut, smulgând cu mulinetele lui turbate aplauzele publicului şi ţipetele de spaimă ale femeilor când îl vedeau atât de încolţit. A şovăit deci regele, stăpânul nostru, cum s-ar zice, între protocol şi propria-i plăcere: de aceea a şi zăbovit până să-i dea şefului escortei sale de gărzi în civil ordinul de a interveni şi a opri tumultul. Şi, taman când se pregătea să deschidă în sfârşit gura, pentru un ordin regal şi fără drept de apel, l-a surprins şi

pe el, ca pe noi toţi, irupţia lui don Francisco de Quevedo, bine-cunoscut curţii în fel şi chip.

Dar surpriza cea mare abia urma să vină. Şi asta pentru că poetul strigase numele lui Alatriste intrând în luptă; iar regele, stăpânul nostru, care mergea din uimire în uimire, a văzut că, auzindu-l, Carol al Angliei şi ducele de Buckingham se uitau unul la altul.

— *Alatruiste*! exclamă prinţul de Wales, cu pronunţia aceea a lui atât de tinerească, de închisă fonetic şi de britanică.

Aplecându-se puţin peste pervazul ferestrei, aruncă o privire lacomă asupra situaţiei de dedesubt, din *patio*, şi se întoarse iar, întâi spre Buckingham, apoi spre rege. În cele câteva zile de când se afla la Madrid avusese timp să studieze unele cuvinte şi expresii castiliene, aşa că pe limba noastră i s-a adresat suveranului:

— *Schiuzaţi, sire... Om ista şi noi avut datorie... Viaţă datorez.*

Şi imediat, flegmatic şi senin de parcă s-ar fi aflat în propriu-i palat Saint James, îşi scoase pălăria, îşi trase mai bine mănuşile şi, luându-şi spada, se uită la Buckingham cu cel mai desăvârşit sânge rece.

— Steenie, zise.

Apoi, cu spada goală în mână, nemaizăbovind, durui pe scară în jos, urmat de Buckingham, care şi el îşi scotea oţelul din teacă pe când sărea câte două trepte deodată. Iar don Filip al IV-lea, înmărmurit, nu ştiu dacă să-i oprească sau să apară din nou la fereastră; aşa că, atunci când îşi recăpătă stăpânirea de sine pe care

fusese cât pe ce să şi-o piardă, cei doi englezi se aflau deja în *patio*-ul *corral*-ului de comedii, înfruntându-i pe cei cinci spadasini care îi încolţeau pe Francisco de Quevedo şi pe Diego Alatriste. Episodul acela era din cele ce rămân înscrise în anale; încât nu e de mirare că odăile de sus, rândurile de bănci, locul rezervat femeilor, *patio*-ul întreg, după primele clipe de năuceală prilejuită de apariţia lui Carol şi Buckingham cu fiarele în mâini, se zguduiră imediat de aplauze asurzitoare şi de urale entuziaste. Abia atunci regele, stăpânul nostru reacţionă în sfârşit şi, ridicându-se în picioare, se întoarse spre gentilomii lui, ordonând să înceteze numaidecât nebunia de dedesubt. Făcând aceasta, îi căzu o mănuşă pe jos. Iar asta, la un om care a domnit patruzeci şi patru de ani fără să ridice în public nici măcar dintr-o sprânceană în faţa neprevăzutului şi fără a i se clinti un muşchi pe faţă, arăta în ce măsură monarhul celor două lumi fusese în după-amiaza aceea, la Corral del Príncipe, pe punctul să se piardă cu firea.

11

Pecetea şi scrisoarea

Strigătele gărzilor spaniole, burgunde şi germane schimbându-se la porţile palatului ajungeau până la Diego Alatriste prin fereastra deschisă asupra uneia dintre marile curţi interioare ale maiestuosului edificiu regal. Nu era decât un covor pe pardoseala goală de lemn, şi pe el trona o masă enormă, închisă la culoare, gemând de hârtii, catastife şi cărţi, cu un aspect la fel de solemn ca şi bărbatul aşezat în spatele ei. Omul acela citea scrisori şi acte, metodic, pagină cu pagină, şi din când în când însemna câte ceva pe margine cu o pană de gâscă pe care o înmuia în călimara de majolică de Talavera. Făcea aceasta fără nici o întrerupere, de parcă ideile îi lunecau pe hârtie cu aceeaşi uşurinţă ca ochii în momentul lecturii sau cerneala în clipa scrierii. Continuă aşa neabătut, neridicându-şi capul nici măcar când locotenentul de alguazili Martín Saldaña, însoţit de un sergent şi de doi soldaţi din garda regală, îl conduse înaintea sa pe Diego Alatriste prin nişte

coridoare secrete, retrăgându-se apoi. Bărbatul de la masă continua să adnoteze scrisorile şi informaţiile, imperturbabil, ca şi când era singur; încât căpitanul avu tot timpul să-l studieze bine. Era solid, chiar trupeş, cu cap mare şi ten rubicond, cu un păr negru şi des care îi acoperea urechile, cu o bărbuţă neagră şi scurtă şi cu mustăţi falnice şi lungi, răsucite în sus peste obraji. Purta veşminte de mătase albastru-închis cu discrete broderii negre, această ultimă culoare fiind şi aceea a pantofilor şi ciorapilor; iar pe piept îi lucea roşia cruce de Calatrava, care, împreună cu jaboul alb şi un fin lănţug de aur, erau singurele contraste ale unei îmbrăcăminţi atât de sobre.

Deşi Gaspar de Guzmán, al treilea conte de Olivares, nu avea să fie ridicat la rangul de duce decât peste doi ani, se afla deja în cel de-al doilea al investirii sale cu încrederea deplină a suveranului. Ministru favorit al regelui, era grande de Spania, iar puterea lui, la treizeci şi cinci de ani, era imensă. Tânărul monarh, mai înclinat spre petreceri şi vânători decât către pârghiile guvernării, era un instrument orb în mâinile sale; iar cei care i-ar fi putut face umbră erau de-acum inofensivi sau morţi. Foştii lui protectori, ducele de Uceda şi *fray* Luis de Aliaga, favoriţii regelui anterior, se aflau în exil; ducele de Osuna era în dizgraţie, cu proprietăţile confiscate; ducele de Lerma scăpă de eşafod numai datorită purpurii de cardinal – *îmbrăcat colorat, să nu fie spânzurat*, zicea refrenul popular –, iar Rodrigo Calderón, un alt

personaj proeminent al domniei anterioare, fusese executat în piaţa mare. Nimeni nu mai stătea în calea acestui bărbat inteligent, cult, patriot şi ambiţios, în ţelul lui de a controla principalele resorturi ale celui mai puternic imperiu din lume pe atunci.

Ne putem uşor imagina sentimentele lui Diego Alatriste văzându-se înaintea atotputernicului favorit, în încăperea aceea vastă unde, în afară de covor şi masă, unicul ornament consta dintr-un portret al răposatului rege, don Filip al II-lea, bunicul actualului monarh, care atârna deasupra unui mare şemineu stins. Cu atât mai mult, cu cât recunoscuse, în personajul acela, fără urmă de îndoială şi fără cine ştie ce efort, pe cel mai înalt şi mai solid din cei doi mascaţi din cursul primei nopţi de lângă vechea poartă Santa Bárbara. Cel pe care individul cu cap rotund îl numise Excelenţă, când mascatul plecase poruncind ca afacerea cu englezii să se lase cu cât mai puţin sânge.

Deie Sfântul, gândi căpitanul, ca execuţia pe care i-o rezervau să nu fie prin strangulare cu sinistrul cerc numit garotă. E adevărat că nici ţopăitul la capătul unei coarde sau funii nu era făcut să-i stârnească entuziasmul; dar măcar nu-l expediau pe nenorocit pe lumea ailaltă cu garoul acela dezonorant răsucit pe grumaz, cu mutra de groază a executaţilor, cu călăul zicând: *iertaţi-mă, domnia voastră, că-s doar un executant* et cetera, naiba să-i ia pe executanţi şi pe ăi de-i trimit, care pe de altă parte sunt mereu aceiaşi. Ca să nu mai vorbim de etapa

obligatorie de dinainte, cu cleşti, jăratic, jude, secretar, grefier şi gealat, ca să obţină o mărturisire în regulă înainte de a-l trimite pe condamnatul gata dezmembrat la dracu'. Partea proastă era că la instrumente de coarde sau funii Diego Alatriste cânta mizerabil; aşa că procedeul avea să fie lung şi penibil. Dacă era să aleagă, prefera să-şi sfârşească zilele de glonţ sau de fier, oricum mai onorabil pentru un soldat care, în mod normal, dă colţul strigând Trăiască Spania şi alte chestii de-astea, poposind printre îngeraşii din cer sau unde o fi încartiruit. Numai că n-avea de ales. I-o spusese încet un Martín Saldaña foarte preocupat, când venise să-l trezească la vechea temniţă municipală ca să-l conducă devreme la palat:

— Pe legea mea că de data asta ţi s-a înfundat, Diego.

— Am trecut eu prin chestii şi mai rele.

— Nu. Mai rele ca asta nu-s cu putinţă. De cine vrea să te vadă nu scapă nimeni cu lovituri de spadă.

Oricum, Alatriste nici nu avea cu ce să le dea. Până şi cuţitul de parlagiu i-l luaseră din carâmbul cizmei când l-au arestat după încăierarea din *corral*-ul de comedii; unde, cel puţin, intervenţia englezilor făcuse să nu fie omorât pe loc.

— *Achum siuntem chit*, spusese Carol al Angliei când garda năvăli ca să-i despartă pe adversari sau ca să-l protejeze pe el, nu se ştie prea bine.

Şi, după ce băgă spada în teacă, se întoarse cu spatele, odată cu Buckingham, dezinteresându-se suveran de mersul evenimentelor, în aplauzele unui public entuziasmat de spectacol. Pe don Francisco de Quevedo îl lăsară să plece din ordinul personal al regelui, căruia pesemne îi plăcuse ultimul lui sonet. Din cei cinci spadasini, doi scăpară în vălmăşagul intervenţiei, pe unul îl purtară pe sus, fiind rănit destul de grav, iar doi fură arestaţi odată cu Alatriste şi aruncaţi într-o celulă de lângă a lui. Plecând cu Saldaña dimineaţa, căpitanul trecuse prin faţa acelei celule. Goală.

Contele de Olivares continua să se concentreze asupra scrisorilor şi informaţiilor, pe când căpitanul privea fereastra cu o nădejde sumbră. Treaba aia l-ar scuti de călău şi ar scurta mult formalităţile anchetei, deşi o cădere liberă de la treizeci de picioare în plin *patio* nu era suficientă: se expunea să rămână în viaţă şi să fie aburcat în furci cu fluierele picioarelor rupte, ceea ce n-ar fi fost nicidecum un spectacol plăcut. Plus că mai era o problemă: dacă totuşi e Cineva acolo sus, atunci chestia cu fereastra avea să i se impute preţ de-o veşnicie pe cât de nesigură, pe atât de neliniştitoare. Aşa că, dacă tot trebuia să iasă cu picioarele înainte, atunci măcar altul să-i administreze cuminecătura şi să-l expedieze într-o lume mai bună. La urma urmei, se consolă singur, chiar dacă suferi al naibii până să crapi, de moarte tot nu scapi. Şi cine moare află odihnă.

Pe când depăna în minte aceste vesele gânduri, văzu deodată că atotputernicul favorit lasă la o parte hârţoagele şi îl priveşte fix. Ochii aceia negri şi vii păreau a-l studia atent şi a-l scormoni adânc. Alatriste, ale cărui veşminte şi încălţări purtau urmele nopţii petrecute în carceră, regretă că nu arăta mai bine. Un obraz proaspăt bărbierit l-ar fi făcut să se simtă mai în largul său. După cum nu i-ar fi stricat nici o oblojeală mai curată peste tăietura de pe frunte. Sau ceva apă, ca să-şi spele crusta de sânge de pe faţă.

— Dumneata m-ai mai văzut vreodată, înainte?

Întrebarea lui Olivares îl surprinse cu totul nepregătit pe căpitan. Un al şaselea simţ, semănând cu fâşâitul metalic al unui tăiş de spadă petrecut peste o piatră de ascuţit, îi sugeră cea mai mare prudenţă.

— Nu. Niciodată.

— Niciodată?

— Întocmai, Excelenţă.

— Nici măcar pe stradă, la vreo ceremonie?

— Păi... căpitanul îşi mângâie cu două degete mustaţa, dând impresia că se străduieşte să-şi amintească, poate că da, pe stradă... Adică pe Strada Mare, sau prin preajma Ieronimilor, ştiu eu, prin locurile acelea... Dădu din cap afirmativ, cu o presupusă şi deliberată francheţe. Asta se prea poate.

Olivares îi susţinea privirea, impasibil.

— Atât?

— Atât.

Timp de o câtime de secundă, căpitanului i se păru că deslușește o mijire de zâmbet în barba feroce a favoritului. Dar de asta n-a fost sigur niciodată. Olivares luase un teanc de hârtii din cele multe de pe masă și îl răsfoia distrat.

— Ai slujit în Flandra și la Neapole, din câte văd. Și împotriva turcilor, în Levant și Berberia... O lungă viață de soldat.

— De la treisprezece ani, Excelență.

— Titlul acesta de căpitan e o poreclă, presupun.

— Cam așa ceva. Niciodată n-am depășit gradul de sergent, și chiar și-acela mi-a fost retras în urma unei încăierări.

— Da, scrie aici. Ministrul continua să răsfoiască teancul. Te-ai bătut cu un sublocotenent și l-ai străpuns cu spada... Mă mir că n-ai fost spânzurat pentru asta.

— Erau cât pe ce s-o facă, Excelență. Dar în ziua aceea s-au răsculat trupele noastre de la Maastricht: nu-și primiseră solda de cinci luni. Eu nu m-am răzvrătit și am avut norocul să-l pot apăra de soldați pe generalul nostru, don Miguel de Orduña.

— Nu-ți plac răscoalele?

— Nu-mi place să fie asasinați ofițerii.

Favoritul ridică dintr-o sprânceană, cu un aer neplăcut.

— Nici măcar cei care vor să te spânzure?

— Una-i una, alta-i alta.

— Apărându-ți generalul cu spada în mână, ai dat gata vreo doi-trei, scrie aici.

— Erau nemţi, Excelenţă. Şi-n plus, domnul general îmi zicea: „Pe toţi dracii, Alatriste, dacă tot e să mor de mâna răsculaţilor, măcar să fie spanioli de-ai noştri". I-am dat dreptate, am luat spada şi astfel m-am ales cu graţierea.

Olivares asculta atent. Din când în când îşi arunca privirea peste hârtii, apoi şi-o muta la Alatriste cu un interes meditativ.

— Văd, văd, zise. Mai e aici şi o scrisoare de recomandare de la bătrânul conte de Guadalmedina şi un beneficiu din partea lui don Ambrosio de Spínola în persoană, semnat de mâna sa şi cerând pentru dumneata opt scuzi în semn de preţuire pentru bună purtare înaintea duşmanului... Ţi s-au dat?

— Nu, Excelenţă. Pentru că una e intenţia generalilor, şi alta cea a secretarilor, a administratorilor şi a hârţogarilor de tot felul... Când le-am cerut, mi-au redus suma la patru scuzi, dar nici pe aceia nu i-am văzut vreodată.

Ministrul făcu un gest lent din cap, de parcă şi lui i se reţineau uneori beneficiile sau salariile. Ori poate doar aproba în sinea-i reţinerea secretarilor, administratorilor şi grefierilor în a cheltui banul public. Alatriste văzu că îşi consulta mai departe hârţoagele cu minuţiozitatea unui funcţionar.

— Lăsat la vatră după bătălia de la Fleurus pe motiv de rană gravă şi onorabilă... continuă Olivares. Acum se uita la oblojeala de pe fruntea căpitanului. Ai o anumită tendinţă de a fi rănit, din câte văd.

— Şi de a răni, Excelenţă.

Diego Alatriste se sumeţise puţin, răsucindu-şi mustaţa. Era limpede că nu-i plăcea să-i fie luate în râs rănile, de nimeni, nici măcar de cel care putea să-l trimită la execuţie chiar în clipa aceea. Olivares studie cu curiozitate scăpărarea de insolenţă ce-i apăruse în ochi, apoi se întoarse la teancul de dinaintea lui.

— Aşa s-ar părea, conchise. Deşi referinţele la aventurile dumitale departe de steaguri sunt mai puţin exemplare decât cele din viaţa militară... Văd aici o încăierare la Neapole, care s-a lăsat cu moarte de om... Ah, ia te uită! O nesupunere în timpul reprimării rebelilor mauri din Valencia. Favoritul se încruntă. Oare te-a nemulţumit decretul de expulzare semnat de Maiestatea Sa?

Căpitanul zăbovi cu răspunsul.

— Eram soldat, zise până la urmă. Nu casap.

— Te credeam un slujitor mai devotat regelui tău.

— Asta şi sunt. Ba l-am slujit mai bine decât pe Dumnezeu, fiindcă Lui I-am încălcat zece porunci, pe când regelui meu nici una.

Ministrul înălţă iar dintr-o sprânceană.

— Am crezut întotdeauna că incursiunea asupra Valenciei a fost *o* campanie glorioasă...

— Înseamnă că aţi fost prost informat, Excelenţă. Nu există glorie în a prăda case, a viola femei şi a căsăpi ţărani fără apărare.

Olivares îl asculta cu o expresie de nepătruns.

— Potrivnici cu toţii adevăratei religii, preciză el. Şi foarte nedoritori să abjure, lepădându-se de Mahomed.

Căpitanul ridică din umeri cu simplitate.

— Poate, replică. Dar acesta nu era războiul meu.

— Aşa? Ministrul îşi arcui acum ambele sprâncene simulând surpriza. Dar a asasina la comandă este?

— Eu nu omor copii, nici bătrâni, Excelenţă.

— Mda. De aceea ţi-ai părăsit corpul de armată *tercio* şi te-ai înrolat pe galerele noastre de la Neapole?

— Da. Dacă tot trebuia să spintec păgâni, am preferat s-o fac cu turci maturi şi războinici, care se puteau apăra.

Favoritul îl privi lung un moment, fără o vorbă. Apoi reveni la hârtiile de pe masă. Părea să mediteze la ultimele cuvinte ale lui Alatriste.

— Cu toate acestea, văd că oameni de seamă se pun chezaşi pentru dumneata, zise în sfârşit. Tânărul Guadalmedina, de exemplu. Sau don Francisco de Quevedo, care atât de ciudat a conjugat ieri diateza activă; deşi Quevedo în egală măsură le este de folos şi le dăunează amicilor lui, în funcţie de succesele şi dizgraţiile sale... Favoritul făcu o pauză lungă şi semnificativă. De asemenea, pare-se că şi nou-numitul duce de Buckingham crede că îţi este dator cu ceva... Marcă o altă pauză, mai lungă decât cea dinainte. Ca şi prinţul de Wales.

— Nu ştiu. Alatriste dădu din nou din umeri, cu chipul impasibil. Dar aceşti gentilomi au

făcut ieri mai mult decât destul pentru a-şi plăti orice datorie, reală ori imaginară.

Olivares neagă lent din cap.

— Să nu crezi asta. Tonul lui era un oftat de agasare. Chiar azi de dimineaţă Carol al Angliei a socotit de cuviinţă să se intereseze iar de dumneata şi de soarta dumitale. Până şi regele, stăpânul nostru, care nu-şi revine din uimire, doreşte să fie ţinut la curent... Împinse teancul la o parte, cu bruscheţe. Toate astea creează o situaţie supărătoare. Foarte delicată.

Acum, ministrul îl măsura pe Alatriste de sus în jos, întrebându-se parcă ce să facă cu el.

— Păcat, urmă, că cei cinci spadasini de ieri nu şi-au făcut mai bine datoria. Cel care i-a plătit ştia ce ştia... Într-un anumit fel, asta ar fi rezolvat chestiunea.

— Îmi pare rău că nu vă pot împărtăşi regretul, Excelenţă.

— Îmi dau seama... Privirea ministrului se schimbase: acum era mai dură, mai insondabilă. E adevărat ce se spune, că acum câteva zile i-ai salvat viaţa unui anume călător englez pe care un camarad de-al dumitale era gata să-l omoare?

Alarmă. Fuga la arme în răpăit de tobe şi stridenţe de trâmbiţă, gândi Alatriste. Întorsătura aceea a discuţiei cuprindea în ea mai multă primejdie decât o incursiune nocturnă de-a olandezilor când *el tercio* dormea dus cu capul pe fasciile pregătite pentru asaltul de a doua zi. O conversaţie ca asta îl duce pe om drept cu grumazul în colanul funiei de cânepă. Şi în momentul acela el nu dădea un ban pe gâtul lui.

— Să mă ierte Excelenţa Voastră, dar nu-mi aduc aminte de aşa ceva.

— N-ar fi rău să încerci să-ţi aminteşti.

Mai fusese el de multe ori ameninţat în viaţă; şi-n plus, era convins că oricum nu va ieşi teafăr din întrevederea aceea. Aşa că, nemaiavând nimic de pierdut, căpitanul rămase impasibil. Dar asta nu-l împiedică să-şi aleagă cu grijă cuvintele:

— Nu ştiu să fi salvat viaţa cuiva, zise după ce se gândi puţin. Dar ţin minte că atunci când mi s-a încredinţat un anumit serviciu, cel mai important dintre angajatorii mei a spus că nu dorea să moară nimeni cu ocazia aceea.

— Ia te uită. Aşa a zis?

— Întocmai, cuvânt cu cuvânt.

Pupilele pătrunzătoare ale favoritului îl ţintiră pe căpitan ca două guri de archebuză.

— Şi cine era personajul acela important? întrebă cu o periculoasă blândeţe.

Alatriste nici nu clipi.

— Nu ştiu, Excelenţă. Purta mască.

Acum Olivares îl privea plin de interes.

— Dacă acelea erau ordinele, cum de a îndrăznit camaradul dumitale să le încalce?

— N-am habar de ce camarad vorbeşte Excelenţa Voastră. Oricum, fapt e că alţi cavaleri care îl însoţeau pe cel principal au dat după aceea cu totul alte instrucţiuni.

— Alţii?... Ministrul părea extrem de interesat de pluralul acela. Pe rănile Domnului Iisus, mi-ar plăcea să le ştiu numele. Sau descrierea.

— Mă tem că nu e cu putinţă. Cred că Excelenţa Voastră a observat că am o memorie mizerabilă. Iar măştile...

Îl văzu pe Olivares izbind surd în masă, încercând să-şi ascundă nerăbdarea. Însă privirea pe care i-o aruncă lui Alatriste era mai degrabă una de preţuire decât de ameninţare. Părea să cumpănească ceva în sinea lui.

— Încep să mă cam satur de proasta dumitale memorie. Şi te previn că am călăi în stare să i-o învioreze şi celui mai căpos.

— Rog pe Excelenţa Voastră să mă privească bine în faţă.

Olivares, care nu-l scăpase din ochi pe căpitan, se încruntă brusc, iritat şi surprins totodată. Expresia îi deveni şi mai serioasă, iar Alatriste crezu că va chema chiar atunci gărzile ca să-l ia de acolo şi să-l spânzure pe loc. Însă favoritul rămase nemişcat şi tăcut, privindu-l pe căpitan drept în faţă aşa cum îi ceruse. În sfârşit, ceva ce văzu în bărbia-i fermă sau în ochii-i albaştri-verzui şi reci, care nu clipiră cât dură examinarea, păru a-l convinge.

— Poate că ai dreptate, încuviinţă favoritul. Aş putea să jur că faci parte dintre uituci. Sau dintre muţi.

Rămase puţin gânditor, uitându-se la hârtiile de pe masă.

— Am de rezolvat câteva treburi urgente, zise. Sper că nu-ţi vine prea greu să mai aştepţi aici încă puţin.

Se ridică atunci şi, apropiindu-se de cordonul unui clopoţel care atârna de tavan lângă perete,

trase de el o singură dată. Apoi se aşează la loc fără a-i mai acorda căpitanului nici o atenţie.

Aerul familiar al individului care intră în încăpere se accentuă când Alatriste îi auzi vocea. Pe toţi dracii. Chestia asta, decise el, începea să semene a reuniune între vechi cunoscuţi, şi nu mai lipseau acolo decât părintele Emilio Bocanegra şi spadasinul italian ca să completeze echipa. Nou-venitul avea capul rotund, pe care se zbârleau neajutorate câteva meşe de păr între castaniu şi gri. Tot părul lui era de altfel neîngrijit şi rar: favoriţii până la mijlocul feţei, bărbuţa foarte îngustă şi tăiată scurt de la buza de jos până la bărbie, iar mustăţile firave, dar creţe peste bucile obrajilor pline de vinişoare roşii, la fel ca nasul gros. Era îmbrăcat în negru, şi crucea de Calatrava nu izbutea să atenueze vulgaritatea ce se degaja din toată înfăţişarea aceea a lui cu jaboul nu prea curat şi prost apretat şi cu mâinile alea pătate de cerneală care îl făceau să pară un conţopist parvenit, cu un inel gros de aur pe degetul mic al mâinii stângi. Dar ochii lui erau categoric inteligenţi şi foarte vii; iar sprânceana stângă, arcuită mai sus decât cealaltă cu un aer perspicace, critic, împrumuta un aer viclean, de primejdioasă rea voinţă, expresiei – întâi surprinse, apoi dispreţuitoare şi reci – care i se aşternu pe faţă când îl descoperi pe Diego Alatriste.

Era Luis de Alquézar, secretar privat al regelui don Filip al IV-lea. Şi de data asta venea fără mască.

— In concluzie, zise Olivares. Avem de-a face cu două conspiraţii. Una urmărind să le dea o lecţie anumitor călători englezi şi să le ia nişte documente secrete. Şi alta tinzând pur şi simplu să-i asasineze. Despre prima îmi ajunsese ceva la urechi, din câte îmi aduc aminte... Însă a doua este aproape o noutate pentru mine. Poate că domnia ta, don Luis, ca secretar al Maiestăţii Sale şi bun cunoscător al birocraţiei şi dedesubturilor curţii, eşti mai la curent.

Favoritul vorbise foarte rar, lungind frazele, cu mari pauze între ele, neslăbindu-l din ochi pe nou-venit. Acesta stătea în picioare, ascultând, şi din când în când furişa câte o iute privire spre Diego Alatriste. Căpitanul se ţinea deoparte, întrebându-se cum naiba se va termina toată tărăşenia. Vorba ceea : adunare de ciobani, oaie moartă. Sau pe punctul de-a fi belită.

Olivares nu mai vorbea, ci aştepta răspunsul. Luis de Alquézar îşi drese glasul.

— Mă tem că nu voi fi de mare folos Înălţimii Voastre, zise, şi în tonul lui extrem de prudent se ghicea descumpănirea provocată de prezenţa lui Alatriste. Ceva am auzit şi eu despre prima conspiraţie... Cât despre a doua... Se uită la căpitan şi sprânceana stângă i se arcui sinistru, ca un iatagan ridicat. Nu ştiu ce v-a putut, hm, povesti omul acesta.

Atotputernicul ministru bătu nerăbdător darabana cu degetele pe masă.

— Omul acesta n-a povestit nimic. Aşteaptă aici pentru cu totul altă chestiune.

Luis de Alquézar îl privi lung pe ministru, încercând să digere cele auzite. După care se uită la Alatriste şi din nou la Olivares.

— Dar... începu să spună.

— Nici un dar.

Alquézar îşi mai drese glasul o dată.

— Întrucât Înălţimea Voastră se referă la un subiect atât de delicat în prezenţa unui terţ, am crezut că...

— Ai crezut prost.

— Mă scuzaţi. Secretarul privi hârtiile de pe masă cu o expresie neliniştită, parcă pândind ceva alarmant în ele. Pălise brusc. Dar nu ştiu dacă în faţa unui străin trebuie să...

Favoritul ridică o mână autoritară. Alatriste, care îi observa, ar fi jurat că Olivares părea să se delecteze de situaţie.

— Trebuie.

Pentru a patra oară Alquézar îşi înghiţi saliva, dregându-şi glasul. De data asta o făcu zgomotos.

— Sunt întotdeauna la dispoziţia Înălţimii Voastre. Pielea îi trecea de la extrema paloare la roşeaţă subită, de parcă îl lua când cu frig, când cu cald. Ceea ce îmi pot imagina despre această a doua conspiraţie...

— Încearcă să-ţi imaginezi cu toate detaliile, te rog.

— Desigur, Excelenţă... Ochii lui Alquézar continuau să scruteze inutil hârtiile ministrului; fără îndoială că instinctul lui de funcţionar îl făcea să caute în ele explicaţia a ceea ce se întâmpla. Vă spuneam că tot ce-mi pot imagina

sau presupune este că anumite interese s-au încrucişat pe drum. Biserica, de pildă...

— Biserica e foarte mare. Te referi la cineva anume?

— Mă rog, sunt prelaţi care au şi putere lumească, nu numai ecleziastică. Ei nu văd cu ochi buni ca un eretic...

— Înţeleg, îl întrerupse ministrul. Te referi la bărbaţi sfinţi ca *fray* Emilio Bocanegra, de exemplu.

Alatriste văzu că secretarul regelui îşi stăpânea o tresărire.

— Eu n-am zis nimic de Sfinţia Sa, spuse Alquézar, redobândindu-şi sângele rece. Dar din moment ce Înălţimea Voastră binevoieşte a-l menţiona, aş zice că da. Vreau să spun că, pesemne, într-adevăr, *fray* Emilio se numără printre cei care nu văd cu ochi buni o alianţă cu Anglia.

— Mă surprinde că nu ai venit să te consulţi cu mine, dacă aveai asemenea bănuieli.

Secretarul suspină, riscând un discret zâmbet împăciuitor. Pe măsură ce discuţia continua şi el aflase la ce să se aştepte, părea tot mai şiret şi mai sigur pe sine.

— Înălţimea Voastră ştie cum merg lucrurile la curte. E greu să supravieţuieşti între ahei şi troieni. Unii trag la dreapta, alţii la stânga. Sunt tot felul de influenţe. De presiuni... Pe de altă parte, se ştie că nici Înălţimea Voastră nu sunteţi partizanul unei alianţe cu Anglia... Până la urmă era vorba de a vă servi cât mai bine.

— Atunci află, Alquézar, că pentru asemenea servicii am pus să fie spânzurați destui... Privirea lui Olivares îl sfredeli pe secretarul regal ca un foc de muschetă Deși îmi închipui că nici aurul lui Richelieu, al Savoiei și al Veneției nu a fost străin de afacerea aceasta.

Zâmbetul complice și servil care mijea sub mustața secretarului regelui se șterse ca prin farmec.

— Nu știu la ce se referă Înălțimea Voastră.

— Nu știi? Ce ciudat! Spionii mei mi-au confirmat predarea unei sume importante către un personaj al curții, dar nu au identificat destinatarul... Toate astea îmi limpezesc puțin ideile.

Alquézar își puse o mână exact peste crucea de Calatrava brodată pe piept.

— Nădăjduiesc că Excelența Voastră nu se gândește că eu...

— Domnia ta? Nu știu ce amestec ai putea avea în afacerea asta. Olivares făcu un gest de neplăcere din mână, ca pentru a goni o idee nefastă, ceea ce readuse pe buzele lui Alquézar umbra unui surâs ușurat. La urma urmei, toată lumea știe că *eu* te-am numit secretar privat al Maiestății Sale. Te bucuri de încrederea mea. Și deși în ultimul timp ai căpătat o oarecare putere, parcă nu-mi vine a crede că ai îndrăzni să complotezi în spatele meu. Așa-i?

Zâmbetul de ușurare nu mai era atât de sigur pe buzele secretarului.

— Bineînțeles, Excelență, zise încet.

— Cu atât mai puțin, continuă Olivares, în chestiuni în care intervin puteri străine. *Fray*

Emilio Bocanegra îşi poate permite anumite lucruri, ca om al Bisericii cu o mare influenţă la curte. Dar pe alţii i-ar putea costa capul.

Zicând acestea, îi adresă lui Alquézar o privire semnificativă şi teribilă.

— Înălţimea Voastră ştie, bâigui secretarul regelui, schimbându-se iar la faţă, că îi sunt cu desăvârşire credincios.

Favoritul îl privi cu o ironie nesfârşită.

— Cu desăvârşire?

— Întocmai, Înălţimea Voastră. Credincios şi folositor.

— Atunci află, don Luis, că am umplut cimitirele de colaboratori cu desăvârşire credincioşi şi folositori.

Şi, spunând fanfaronada aceea care însă în gura lui suna funest şi ameninţător, contele de Olivares luă pana cu un aer distrat, ţinând-o între degete de parcă se pregătea să semneze cu ea o sentinţă. Alatriste văzu că Alquézar urmărea mişcarea penei cu ochi neliniştiţi.

— Şi pentru că tot veni vorba de cimitire, zise deodată ministrul, ţi-l prezint pe Diego Alatriste, mai cunoscut sub numele de căpitanul Alatriste... Ai mai făcut cunoştinţă cu el vreodată?

— Nu. Vreau să spun că, hm. Că nu-l cunosc.

— Vezi, de asta îmi place să fiu înconjurat la palat numai de oameni chibzuiţi: fiindcă nimeni nu cunoaşte pe nimeni.

Olivares părea din nou pe punctul de a zâmbi, dar n-o făcu. După încă un moment arătă cu pana spre căpitan.

— Don Diego Alatriste, spuse, este un om dintr-o bucată, cu excelente state de serviciu militar; deşi o rană recentă şi nenorocul îl ţin într-o situaţie dificilă. Pare viteaz şi demn de încredere... Solid, ar fi termenul cel mai potrivit. Nu găseşti pe toate drumurile bărbaţi ca el; şi sunt sigur că, cu puţin noroc, ar putea s-o ducă mai bine. Ar fi păcat să ne vedem lipsiţi pentru totdeauna de eventualele lui servicii... Se uită pătrunzător la secretarul regelui. Nu crezi că am dreptate, Alquézar?

— Negreşit, se grăbi să confirme celălalt. Însă cu genul de viaţă pe care bănuiesc că îl are, acest domn Alatriste se expune la tot felul de întâlniri neplăcute... Un accident sau ceva asemănător. Şi nimeni n-ar putea fi tras la răspundere pentru asta.

Zicând acestea, Alquézar îi aruncă o privire duşmănoasă căpitanului.

— Îmi dau seama, zise favoritul, care părea încântat de discuţia aceea. Dar ar fi bine ca, în ce ne priveşte, să nu facem nimic care să grăbească un deznodământ atât de sumbru. Nu eşti de părerea mea, domnule secretar regal?

— Cum de nu, Excelenţă!

Glasul lui Alquézar tremura de necaz.

— Ar fi foarte neplăcut pentru mine.

— Vă înţeleg.

— Extrem de neplăcut. Aproape un afront personal.

Descompus la faţă, Alquézar dădea impresia că înghiţea fiere cu toptanul. Strâmbătura

îngrozitoare care îi crispa gura pretindea a fi un zâmbet.

— De bună seamă, îngăimă.

Ridicând un deget, ca şi când îşi adusese aminte brusc de ceva, ministrul scotoci printre hârtiile de pe masă, apucă un document şi i-l întinse secretarului regal.

— Poate că ne-am simţi cu toţii mai liniştiţi dacă însuţi domnia ta ai da curs acestui beneficiu care poartă semnătura lui don Ambrosio de Spínola în persoană, recomandând să i se dea patru scuzi lui don Diego Alatriste pentru serviciile din Flandra. Asta i-ar putea permite, câtva timp, să nu-şi mai câştige existenţa cu lovituri de spadă şi de pumnal... E limpede?

Alquézar ţinea documentul cu vârful degetelor, de parcă era otrăvit. Se uită la căpitan cu ochi injectaţi, părând gata să fie lovit de dambla. Mânia şi pica îl făceau să scrâşnească din dinţi.

— Limpede ca apa, Excelenţă.

— Atunci te poţi întoarce la treburile domniei tale.

Şi, fără a-şi mai ridica privirea din hârţoage, omul cel mai puternic din Europa îl expedie pe secretarul regelui cu un gest plictisit al mâinii.

Când rămaseră singuri, Olivares înălţă capul ca să-l privească lung pe căpitan.

— N-am de gând să-ţi dau explicaţii, fiindcă n-am de ce să ţi le dau, spuse în sfârşit, indispus.

— N-am cerut explicaţii Excelenţei Voastre.

— Dacă ai fi făcut-o, acum erai mort. Sau pe punctul de a fi.

Urmă o tăcere. Favoritul se ridicase în picioare, mergând spre fereastra prin care se vedeau nori amenințând a ploaie. Se uita la mișcările gărzilor din *patio*, cu mâinile la spate. Pe fundalul luminii, silueta lui părea și mai masivă, și mai întunecată.

— Oricum, zise fără să se întoarcă, ai putea să-I mulțumești lui Dumnezeu că ai scăpat cu viață.

— E adevărat că nu-mi vine a crede, răspunse Alatriste. Mai ales după ce am auzit ce-am auzit.

— Presupunând că într-adevăr ai auzit ceva.

— Presupunând, desigur.

Din aceeași poziție, cu spatele la căpitan, Olivares ridică din umerii-i puternici.

— Ești viu fiindcă nu meriți să mori, asta-i tot. Cel puțin nu pentru afacerea aceasta. Și pentru că sunt unii care se interesează de dumneata.

— Vă mulțumesc, Excelență.

— N-ai de ce s-o faci. Îndepărtându-se de fereastră, favoritul făcu câțiva pași prin încăpere, și pașii îi răsunară pe parchet. Ar mai fi un al treilea motiv: există oameni pentru care faptul de a te lăsa în viață constituie cel mai mare afront pe care li-l pot eu aduce în momentul acesta. Mai făcu câțiva pași dând din cap satisfăcut. Oameni care îmi sunt de folos fiind corupți și ambițioși; însă tocmai această corupție și ambiție îi fac uneori să cadă în ispita de a acționa pe socoteala lor sau a altora... Ce

vrei? Cu oameni dintr-o bucată se pot câştiga bătălii, dar nu guverna regate. Cel puţin nu acesta.

Rămase cu ochii pe portretul marelui Filip al II-lea de deasupra şemineului şi, după o pauză foarte lungă, oftă adânc şi sincer. Abia atunci păru a-şi aduce aminte de căpitan şi se întoarse către el.

— Cât despre favoarea pe care poate ţi-am făcut-o, continuă el, nu te grăbi să te bucuri: pe uşa aceea a ieşit cineva care nu ţi-o va ierta niciodată. Alquézar este unul dintre acei rari aragonezi vicleni şi complicaţi, din şcoala înaintaşului său, Antonio Pérez, secretarul marelui Filip... Singura lui slăbiciune cunoscută este o nepoată de-a lui, copilă încă, domnişoară de onoare la palat. Păzeşte-te de el ca de ciumă. Şi nu uita că dacă un timp ordinele mele îl pot ţine la distanţă, în schimb n-am nici o putere asupra lui *fray* Emilio Bocanegra. În locul căpitanului Alatriste, eu m-aş vindeca repede de rana aceea şi m-aş întoarce în Flandra cât mai degrabă. Fostul dumitale şef suprem, generalul don Ambrosio de Spínola, este dispus să câştige alte bătălii pentru noi: ar fi un lucru foarte bine văzut să te laşi omorât acolo, nu aici.

Deodată favoritul păru ostenit. Se uită la masa plină de hârtii ca şi cum era legat de ea printr-o lungă şi obositoare condamnare. Se îndreptă încet spre scaun şi se aşeză, dar înainte de a-l expedia pe căpitan deschise un sertar secret şi scoase o cutiuţă de abanos.

— O ultimă chestiune, zise. Există un călător englez la Madrid care, dintr-un motiv de neînţeles, se crede îndatorat dumitale... Viaţa lui şi a dumitale, de bună seamă, nu prea au cum să se mai întretaie vreodată. De aceea m-a însărcinat să-ţi predau asta. Înăuntru este un inel cu pecetea sa şi o scrisoare pe care, evident, am citit-o: un fel de salvconduct care îl obligă pe orice supus al Maiestăţii Sale britanice să-l ajute pe căpitanul Alatriste, dacă acesta i-o cere. Semnează Carol, principe de Wales.

Alatriste deschise cutia de lemn negru, împodobită cu incrustaţii de fildeş pe capac. Inelul era de aur şi purta gravate pe el cele trei pene ale moştenitorului Angliei. Scrisoarea era un răvaş împăturit în patru, cu aceeaşi pecete ca inelul, scrisă în limba engleză. Când ridică ochii, văzu că favoritul îl privea şi că între barba-i feroce şi mustaţă i se desena un zâmbet melancolic.

— Ce n-aş da eu, zise Olivares, să dispun de un răvaş ca acesta.

Epilog

Cerul amenința a ploaie deasupra Alcázar-ului și norii grei venind dinspre apus păreau să se ferfenițească sfârtecați de fleșa ascuțită a Turnului Aurit. Așezat pe o bancă de piatră a esplanadei regale, mi-am acoperit umerii cu mantia scurtă și veche a căpitanului, care îmi ținea loc de capă, și am continuat să aștept, neslăbind din ochi porțile palatului, de care santinelele mă îndepărtaseră deja de trei ori. Stăteam acolo de foarte mult timp: de când, de dimineață, pe jumătate adormit în fața temniței municipale unde petrecuserăm noaptea – căpitanul înăuntru și eu afară –, urmărisem careta în care alguazilii locotenentului Saldaña îl duseseră la Alcázar și îl introduseseră pe o poartă laterală. Nu pusesem nimic în gură de noaptea trecută, când don Francisco de Quevedo, înainte de a se duce să se culce – își oblojise întâi o rană ușoară primită în încăierare –, trecuse pe la închisoare ca să se intereseze de căpitan; și întâlnindu-mă la ieșire, îmi cumpărase de la o bodegă mizerabilă

ceva pâine şi slănină. Adevărul e că asta părea să-mi fie soarta: o bună parte din viaţa mea alături de căpitanul Alatriste mi-o petreceam aşteptându-l undeva în timpul vreunui incident nenorocit. Şi mereu cu burta goală şi cu inima plină de nelinişte.

O burniţă rece începu să umezească lespezile care acopereau esplanada regală, devenind destul de repede o ploaie măruntă ce împrumuta tonuri de gri faţadelor clădirilor din apropiere şi le reflecta tot mai clar pe dalele ude de sub picioarele mele. Ca să-mi omor timpul, mă amuzam privind cum se desenau contururile acelea între pantofii mei. Cu asta mă ocupam când am auzit un cântecel, un refren care îmi era familiar: un fel de tiruri-ta-ta, şi printre reflexele acelea bătând în cenuşiu şi ocru a apărut o pată întunecată, nemişcată. Ridicând ochii, am văzut înaintea mea, cu capă şi pălărie, silueta neagră inconfundabilă a lui Gualterio Malatesta.

Prima mea reacţie în faţa vechiului cunoscut de la Portiţa Sufletelor a fost să dau bir cu fugiţii; dar n-am făcut-o. Surpriza m-a amuţit şi paralizat într-atât, încât n-am putut decât să rămân stană de piatră, aşa cum mă găseam, în timp ce ochii negri, scăpărători, ai italianului mă priveau fix. Apoi, când am început să reacţionez, m-au asaltat două gânduri concrete şi aproape contrare. Primul, s-o iau la goană. Al doilea, să duc mâna la pumnalul pe care îl purtam în spatele cingătorii, sub mantia căpitanului, şi să încerc să i-l înfig duşmanului nostru

în vintre. Dar ceva din atitudinea lui Malatesta m-a împiedicat să fac ori una, ori alta. Deşi sinistru şi ameninţător ca întotdeauna, cu capa şi cu pălăria lui neagră, cu chipu-i slab cu obrajii supţi, plini de urme de vărsat şi de cicatrice, atitudinea lui nu anunţa necazuri imediate. Şi în clipa aceea, ca şi cum cineva îi întinsese brusc cu bidineaua pe faţă o dâră albă, apăru pe ea un zâmbet.

— Aştepţi pe cineva?

Am rămas uitându-mă ţintă la el de pe banca mea de piatră, fără să-i răspund. Picăturile de ploaie îmi lunecau pe faţă, iar lui îi rămâneau aninate de borurile largi de fetru ale pălăriei şi în cutele capei.

— Cred că va ieşi curând, zise după câteva momente, cu vocea aceea a lui stinsă şi aspră, nescăpându-mă din ochi ca la început şi stând tot în picioare în faţa mea.

N-am răspuns nici de astă dată, iar el, după încă un moment, a privit undeva în spatele meu şi apoi împrejur, rămânând cu privirea pe faţada palatului.

— Şi eu îl aşteptam, adăugă gânditor, cu ochii tot la porţile Alcázar-ului. Din motive diferite de ale tale, bineînţeles.

Părea oarecum absent, parcă amuzat de cine ştie ce aspect al situaţiei.

— Diferite, repetă.

Trecu o caretă, cu vizitiul învăluit într-o capă impregnată cu ceară. M-am uitat atent, încercând să-i deslușesc pasagerul. Nu era căpitanul.

Lângă mine, italianul se întorsese să mă privească. Avea acelaşi zâmbet sumbru.

— Nu-ţi face griji. Mi s-a spus că va ieşi pe propriile-i picioare. Liber.

— De unde ştie asta domnia voastră?

Întrebarea mea coincise cu un gest prudent al mâinii mele spre partea centurii acoperită cu mantia, mişcare ce nu trecu neobservată de italian. Zâmbetul i se accentuă.

— Bun, zise măsurat. Cum să-ţi zic? Şi eu îl aşteptam, ca tine. Ca să-i transmit un mesaj. Dar tocmai mi s-a comunicat că mesajul nu mai e necesar deocamdată... Că se amână *sine die*.

L-am privit cu o neîncredere atât de vădită, încât italianul a început să râdă. Un râs scrâşnit ca lemnul rupt: pârâitor, opac.

— Eu plec acum, puştiule. Am multe de făcut. Dar vreau să-mi faci un serviciu. Un mesaj pentru căpitanul Alatriste... Se poate?

Eu continuam să-l privesc neîncrezător şi n-am mai scos nici un cuvânt. El s-a mai uitat o dată în spatele meu, apoi într-o parte şi în cealaltă, şi mi s-a părut că îl aud oftând uşor, ca pentru sine. Stând acolo, negru şi neclintit sub ploaia care se înteţea, părea şi el ostenit. Poate că ticăloşii obosesc şi ei ca oamenii cumsecade, m-am gândit o clipă. La urma urmei, nimeni nu-şi alege destinul.

— Spune-i căpitanului, zise italianul, că Gualterio Malatesta nu-şi uită datoriile neplătite. Nici afacerea nerezolvată dintre el şi mine. Şi că viaţa-i lungă până se scurtează brusc .. Zi-i şi că ne-om mai întâlni noi cândva, negreşit,

şi că de data aia sper să am mai mult noroc şi să-l omor. Fără nervi, fără mânie: cu calm, în spaţiu şi timp. E vorba de o chestiune personală. Ba chiar profesională. Şi, de la profesionist la profesionist, sunt sigur că mă va înţelege perfect... O să-i transmiţi mesajul? Din nou scăpărarea albă îi străbătu chipul, primejdioasă ca un fulger. Pe legea mea că eşti băiat bun.

Rămase pe gânduri, privind iar un punct nedefinit al pieţei plutind tot mai mult în negură. Apoi dădu să plece, dar se opri din nou.

— Ce-i drept, adăugă uitându-se în altă parte, ai fost grozav în noaptea aceea, la Portiţa Sufletelor. Focurile alea de pistol de la doi paşi... Ce să zic? Presupun că Alatriste ştie că-ţi datorează viaţa.

Scutură picurii de apă din cutele capei şi se înfăşură mai bine în ea. Ochii lui, negri şi duri ca pietricelele de jais se opriră în sfârşit asupra mea.

— Îmi închipui c-o să ne mai vedem, zise, plecând. Dar deodată se opri şi se întoarse pe jumătate. Deşi, ştii ceva? Ar fi trebuit să te omor acum, cât eşti încă ţânc... Înainte de-a deveni bărbat şi a mă curăţa tu pe mine.

Apoi îmi întoarse spatele şi se îndepărtă, devenind iar umbra neagră care a fost întotdeauna. Şi i-am auzit râsul pierzându-se în ploaie.

Madrid, septembrie 1996

Mulţumiri

Lui Sealtiel, pentru că ne-a împrumutat numele de familie.

Lui Julio Ollero, pentru Topografia Madridului *de Pedro Texeira.*

Şi lui Alberto Montaner Frutos, pentru notele marginale, apocrifele lui Quevedo şi Guadalmedina, inteligentul lui bun-simţ şi generoasa-i prietenie.

Cuprins

1. Taverna Turcului 9
2. Mascaţii 29
3. O mică doamnă 47
4. Ambuscada 66
5. Cei doi englezi 80
6. Arta de a-ţi face duşmani 102
7. Promenada de la Prado 121
8. Portiţa Sufletelor 136
9. Treptele de la San Felipe 157
10. Corral del Príncipe 180
11. Pecetea şi scrisoarea 199
Epilog 223

Biblioteca Polirom

PROZĂ XXI

Primul roman din seria
Aventurile căpitanului Alatriste

„Romanele istorice de aventuri sunt, în fond, nişte utopii morale: reverii despre vremuri în care astfel de dileme se rezolvau printr-o provocare la duel. Dar eroul acestei cărţi tânjeşte, la rândul lui, după o eră apusă, când mâna soldatului se odihnea pe garda spadei, nu pe patul puştii. Povestea lui poartă, aşadar, amprenta unei duble nostalgii."

The Guardian

„***Căpitanul Alatriste*** este o carte care trebuie savurată, iar eroul ei – un personaj care trebuie îndrăgit."

Book Page

„O captivantă poveste de capă şi spadă, care ne poartă în lumea plină de farmec a Spaniei Secolului de Aur."

Washington Post Book World

„Un roman fascinant, care te ţine cu sufletul la gură până la ultima pagină."

El Mundo

EDITURA POLIROM
ISBN 973-46-0455-4
978-973-46-0455-5
9 789734 604555
www.polirom.ro

Pe coperta: Jean-Louis-Ernest Meissonier, *Cavaler*